לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ה', כ"ח באב תשמ"ז, 20 באוגוסט 1987 / שנת מ"ח מס' 13425 / המחיר —.1 ש"ח כולל מע"מ

צבא סוריה מצמצם מסגרות — יחידות שלמות מועברות למילואים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

במסגרת המאמצים לצימצום מסגרות, „מקפיאים" בצבא סוריה יחידות שלמות המועברות למילואים.

ממקורות זרים נודע כי טנקים סובייטיים מדגם טי־80 נימצאים בדרכם לצבא הסורי ויהוו תיגבור נוסף לכ־1000 טנקי איכות מדגם טי־72, הנמצאים בשירות סוריה.

במקביל לצעדי הצימצום וההתייעלות, הגבירו הסורים בעת האחרונה את פעולות ההתבצרות בחזית רמת הגולן, בעשרות רחפורים נוספים חלקם צבאיים וחלקם אזרחיים, העוסקים מידי יום בשיפוץ מוצבים, בחפירת תעלות נגד טנקים ובהכנה לקראת החורף.

מודעי מונה בודק ל„לביא" — תוקף את הערכות האוצר

סבורים שהמינוי ע"י רה"מ נועד לעקוף שר־האוצר ולתת לגיטימציה כלכלית לפרוייקט ● יגיש המלצותיו מחר לשמיר ● הכריז אתמול: אל יהלך עלינו האוצר אימים — הורדת האינפלציה איננה מטרה קדושה ● האוצר הזהיר כי אם יוחלט להמשיך בלביא יעלה הדבר לכל משפחה אלפי דולרים ● פרס מחפש נוסחה ש„תרבע את המעגל" — נפגש אתמול עם רבין, ארנס, התעשייה האווירית וצה"ל

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים, ומאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

מ"מ רה"מ שמעון פרס והשר בלי תיק, יצחק מודעי, היו עסוקים במשך כל יום אתמול במאמצים ניסרדים למצוא נוסחה שתאפשר את המשך פרוייקט ה„לביא". שני השרים נפגשו ב־48 השעות האחרונות בפגישות ניסרדות עם ראשי הצבא וראשי התעשייה האווירית בחיפוש אחרי נוסחה כזו.

(סוף בעמוד 2)

בצה"ל תמהים: מי מינה את מודעי לבודק?

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

בתגובה על הופעתו של השר יצחק מודעי אמש בטלוויזיה אמרו מקורות במשרד הביטחון לכתבנו הצבאי: „לא ידוע לנו דבר על מינויו של השר יצחק מודעי לבדוק מטעמו של ראש־הממשלה את חלופות צה"ל וצורכי הצבא."

פרס נותר במיעוט „בשרינו", אבל הכריז:

הרעש אינו מעניין אותי — אמשיך לחפש פתרונות ל„לביא"

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

מ"מ רה"מ שר החוץ שמעון פרס אמר אתמול בישיבת שרי המערך כי הרעש לא מעניין אותו והוא לא מתרשם ממנו והוא ימשיך לבדוק בסבלנות, גם אם יקח זמן, את אפשרות המשך פיתוח הלביא. בישיבת שרי המערך נישמעה ביקורת נגד פרס ונגד עמדתו בממשלה. מבקריו אמרו כי גם אם יצטרך להצבעה בעד „הלביא" הרי הליכוד יציג אותה כהחלטה שלו. כן, נישאל פרס מה יעשה אם יווצר מצב של תיקו בממשלה האם יתן את ידו להכרעה של שרי הליכוד. לכתבתנו נודע, כי עד כה לא אמר פרס כיצד יצביע בסופו של דבר.

פרס מתלבט

בישיבת אתמול, דיבר פרס על הלבטים שיש לו. הוא התייחס לשיקולים נגד המשך פיתוח „הלביא" וציין בין היתר את העובדה כי מערכת הבטחון אינה רוצה את „הלביא". הוא הדגיש כי מקובלת עליו דעתו של שר־הבטחון וכן של מערכת הבטחון.

שיקול אחר שהעלה פרס נגד המשך „הלביא" היתה העמדה האמריקנית, ונימוק נוסף היה עלותו של הפרוייקט. בהתייחסו לשיקולים בעד המשך פיתוח „הלביא" אמר פרס כי הוא חושש שגזירה נגד המטוס עלולה להיות גזירה נגד התעשייה האווירית כתעשייה. לדבריו, אין הוא בטוח שכוח העבודה הטכנולוגי, שייפלט מפרוייקט „הלביא" ייקלט במקומות תעשייה אחרים בארץ. שיקול נוסף שאותו הציג פרס היה, שיש לחשוב מה יקרה אם בחילופי ממשל בארה"ב לא תהיה לישראל אהדה כמו שיש לה היום.

בורק כל האפשרויות

פרס מסר לשרים כי הוא ממשיך לבדוק את כל האפשרויות ואתמול ניפגש בהקשר זה עם שר־הבטחון, עם השר ארנס, הרמטכ"ל ואנשי התעשייה האווירית.

בישיבת שרי המערך מתחו עזר וייצמן, יצחק נבון ויצחק רבין, ביקורת חריפה על תמיכתו של פרס בפרוייקט. וייצמן טען כי גם ציבורית וגם עניינית פרס לא יכול לשתף פעולה בנושא זה עם שמיר.

שחל העביר קולו למחנה התומכים ב„לביא" — המצב בממשלה: 13 בעד 11 נגד

מאת מוטי בסוק, כתבנו בכנסת

שר־האנרגיה משה שחל שוקל מחדש את עמדתו בנושא „הלביא". רה"מ יצחק שמיר יחליט רק ביום שישי, עם שובו מרומניה, אם הצבעה על הפרוייקט תתקיים ביום ראשון הקרוב. בישיבת „שרינו" אתמול הובהר כי משה שחל שינה את עמדתו והוא תומך עתה בקו של פרס. אם יימצא מימון נוסף ל„לביא", מבלי לפרוץ את מיסגרת התקציב, יתמוך שחל בפרוייקט. במקרה כזה תאשר הממשלה את המשך הפרוייקט ברוב של 13 נגד 11.

ביום שישי יניח השר יצחק מודעי, לבקשת רה"מ, על שולחן הממשלה המלצות לייעול פרוייקט „הלביא". מודעי בדק בימים האחרונים את הצעות התעשייה האווירית ותחלופות שמציע צה"ל. לצורך כך הוא ניפגש בין השאר עם אנשי אגף התיכנון במטה הכללי. מודעי סירב אתמול לפרט מהן מסקנותיו. עם זאת הוא הדגיש כי עלות ה„לביא" היא מעל ל־10% אחוז מסך־הכל משאבי מערכת הביטחון.

ח"כ הליכוד עוזי לנדאו מתח ביקורת נוקבת על פקידי האוצר „היוצאים למסע צלב נגד ה„לביא", ברויח כפי שעשו בעבר נגד נתיבי איילון". לדעתו צריכים הפקידים להתארגן להמשך הפרוייקט.

אחות רווחה באל־על — 12 מיליון דולר	עמוד 2 ●
מגעים בכתב בין ישראל לירדן	עמוד 3 ●
סרטים בליל־שבת בצוותא ירושלים	עמוד 2 ●
הרג 14 בני־אדם והתאבד	עמוד 5 ●
בדיקת איידס לכל הזונות	עמוד 17 ●
טנק חוסם הכניסה לדרום כרמל	עמוד 19 ●

פרס קיים שיחה חשאית בטנג'יר

מאת אבי בניהו כתבנו הצבאי

ממלא מקום ראש־הממשלה ושר־החוץ שמעון פרס, נפגש באחרונה בחשאי עם מלך מרוקו חסן השני. בפגישה שנתקיימה בעיר טנג'יר שבמרוקו, השתתפה גם אישיות ערבית בכירה הקשורה לנושא הפלשתיני. השבועון הלבנוני „אל קיפאח אל ערבי" שמוסר ידיעה זו בגליונו מאתמול מוסיף כי בסוף הפגישה בין פרס לחסן הובעה שביעות רצון מתוצאותיה.

משאבים שאינם

המגמה של פרס ושמיר להעביר מקורות חלופיים ל„לביא", יש בה יצירת אשלייה מסוכנת. כל המשאבים שיועברו, יפגעו בשימושים אלטרנטיביים. אם הכוונה להטיל זאת על רמת־החיים של הציבור, יש להטיל מסים, אך לא מס חד־פעמי, אלא מס קבוע ל־10 השנים הבאות. אין ספק כי הממשלה לא תטיל מסים לפני הבחירות; גם אם תטיל, הטלת המסים תפגע בצמיחה.

האפשרות השנייה היא לפגוע בתקציב הבטחון; כפי שהצהיר הרמטכ"ל גם אם יתוסף סכום מסויים לתקציב הבטחון, ה„לביא" אינו בעדיפות ראשונה. הפגיעה בתקציב הבטחון היא לא בסכום של 150 מיליון הדולר, אלא בהיקף ההוצאה כולה, שהיא 450 — 550 מיליון דולר לשנה. מלוא סכום ההוצאה יהיה על חשבון יעדי בטחון חלופיים.

האפשרות השלישית היא לפגוע בשירותים האזרחיים כגון חינוך, בריאות והשכלה גבוהה. שירותים אלה הגיעו כבר כיום לקו האדום. נמחלן קיצוצים רב־שנתיים ועומדים בפני קריסה. קשה להניח שאפילו ארנלד אלמוזלינו תוכל להסכים לקיצוץ נוסף במשרדה לשם מימון ה„לביא".

האפשרות הרביעית למימון את ה„לביא" היא באמצעות הגדלת חובות הממשלה. רק עתה מנסה הממשלה לפנות מקורות הון לשם השקעות בעסק. אם הממשלה תצטרך לגייס סכום נוסף בשוק ההון, תעלה שוב הריבית, יפגעו שוב המושבים, הקיבוצים והסקטור היצרני־תעשייתי כולו, כולל עיירות־הפיתוח.

האפשרות החמישית היא להגדיל את חובות המדינה בחו"ל; אפשרות זו תאיים שוב על מאזן התשלומים ועל הרזרבות. היא תצריך פיחות חשקל ותעורר אינפלציה.

האפשרות השישית היא לייקר את מחירי המצרכים והשירותים הממשלתיים, שגם היא תחדש את סכנת האינפלציה.

ניתן למנות עוד רעיונות אשר הועלו, כגון מכירת חברות ממשלתיות – כתרונות קסם נטולי בסיס. המועלים כל פעם, כאשר יש צורך במימון הוצאה ממשלתית כלשהי.

יש להזהיר מפני האומדנים המורודים של התעשייה האווירית על עלות ה„לביא". יש לזכור כי במשך קיום הפרוייקט עלו אומדני ההוצאה פי שלושה ויותר מ־700 מיליון דולר ל־2.5 מיליארד דולר. תהליך זה יימשך. אם יאושר להמשיך בפרוייקט, הממשלה חייבת לכן לדעת כי היא מטפלת בהוצאה נוספת של לפחות 3 מיליארד דולר. לעומת האלטרנטיבה של רכישת 90 מטוסים באותו הטיב מארה"ב. שני מיליארדי דולרים אלו לא קיימים במשק והחסרונם עלול לגרום להידרדרות כלכלית חמורה.

על המשמר

לקראת הפגישה המסכמת היום בין שמיר לצ'אושסקו

התייעצות במשלחת הישראלית על רעיונות חדשים לקידום המו"מ

שמיר פסל אתמול הצעת פשרה של צ'אושסקו לקיים ועידה בי"ל בהשתתפות ארה"ב וברה"מ בלבד ● לא צפוייה הודעה משותפת ● שמעות על פגישה חשאית לשמיר בעיירת הקיט בהרי הקרפטים

תמונה משפחתית

שני ראשי הממשלות, דיסקלסקו ושמיר ורעיותיהם, מרימים כוסית ברכה (צילום: אילון, לע"מ)

מאת דלית שחורי, הנילוות למסע ראש־הממשלה

סיניה (הרי הקרפטים) ראש הממשלה יצחק שמיר, שיצא אתמול לביקור בהרי הקרפטים ישוב הבוקר לבוקרשט, כדי לקיים את פגישתו השלישית והאחרונה עם נשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו.

לדברי מקורות במישלחת ישראל אין לצפות להודעה משותפת בתום הביקור. בצד הישראלי ייערכו התייעצויות לקראת הפגישה, מתוך מגמה שראש־הממשלה יבוא לצ'אושסקו עם רעיונות לקידום המשא־ומתן באיזור, לאחר שהתגלעו ביניהם חילוקי־דעות עקרוניים בשאלת הוועידה הבינלאומית.

הפשרה של צ'אושסקו

בינתיים נודע, כי במהלך השיחות שילשום הציע הנשיא צ'אושסקו לשמיר — בהתחשב בכך ששמיר דוחה ועידה בינלאומית, אך מסכים לוועידה איזורית — כי יסכים לכינוס ועידה איזורית בהשתתפות ארצות הברית וברית המועצות בלבד.

שמיר שלל את ההצעה על הסף. מקורות במישלחת ישראל אמרו, כי

(סוף בעמוד 4)

כלבו של היטלר

רודולף הס היה כלבו של היטלר. כלב ששרד אחרי אדוניו, ארבעים ושמונה שנה. התכונה העיקרית שלו היתה הנאמנות. שבאה ברגעים בהם היתה נתוצה במיוחד. בשעת המשבר החמור ביותר שפקד את היטלר לפני כשלונו הסופי. היה הס במקום, וכתב מפיו את ספרו „מיין קאמפף". זה היה אחרי כשלון הפיכת בית־הבירה של מינכן, ב־1923, כאשר היטלר נמלט יחד עם קומץ ידידים, נחבא בארון בבית מכרים, והתנועה שהקים היתה למשל ולשנינה. במשבר הזה התייצב הס לימינו, היה למזכירו, ישב עמו בבית־הסוהר בלאנצברג, וכתב את „מיין קאמפף" מפיו. האירוניה שבדבר היתה, שהס נראה אדם מן הישוב, בן למעמד בינים, „צעיר מבית טוב", טייס לשעבר במלחמת העולם הראשונה. היטלר ראה בנאמנותו של הס לא רק נחמה במפלתו. אלא גם ביטוי פוליטי של תמיכה חבויה בקרב מעמדות הביניים.

בשעת משבר שנייה, כאשר חיסל היטלר את אנשי האגף השמאלי במפלגתו, והשמיד את ראשיו, הופיע הס שוב כעבד נאמן שניתן לסמוך עליו ללא סייג. ראש אגף הארגון של המפלגה הנאצית, ומי שבעצם הביא אותה אל סף השלטון, גרגור שטראסר, אדם בעל יכולת שאיים על היטלר הודח ונרצח. הס בא במקומו, כסגן מנהיג המפלגה משנת 1933 ואילך.

המשבר השלישי בא כאשר הפלישה לאנגליה, וה„הקרב על בריטניה", נסתיימו בתבוסה. התבוסה הראשונה של הרייך השלישי. הס ישב בין עדת הכלבים ומלחכי הפנכה, והאזין לטרוניותיו של הפיהרר שלו כלפי צ'רצ'יל — „זונת הדפוס היהודייה". היטלר חלם לתקוע טריז בין צ'רצ'יל לבין האצולה הבריטית הגבוהה שבה דימה למצוא פייסנים וידידי הנאצים. באותה תקופה כבר היה הס חסר משמעות, למעשה ולהלכה, וקיווה לרכוש במעשה ניסים את תשומת לבו של מנהיגו. משברי דברים שדלה במחיצתו של הפיהרר, רקם מזימה שהפכה את היטלר לנלעג, ואת הס למשוגע. הבריטים חששו עם זאת מפני נסיונו של הס למצוא בני

הס ב־1945 במשפטי נירנברג: כלבו של הפיהרר

ברית בארצם, ואף ייתכן שהודיע להם מלכתחילה על הפלישה לרוסיה ועל הפתרון הסופי של בעיית היהודים. חידות אלו לא נפתרו גם במשפט נירנברג, כאשר הצטחק שם האיש לעצמו ומלמל דברים ללא משמעות. אחר־כך בילה — בתור סמל מהופך — את שארית ימיו במוצב משטרה בברלין המחולקת.

ד"ר שלמה אהרונסון

החיילים נרדמו

אתמול בבוקר הפך בית האריזה לתפוחי אדמה של המועצה האזורית בני שמעון, לאזור המאובטח ביותר בארץ. 1000 שוטרים, אנשי מג"ב והסיירת הירוקה, אמבולנסים של מד"א, מכוניות הגה, שריוניות, כח ימ"ם, סוסים, קונצרטינות, חבלנים, מעבורות ניידות לזיהוי פלילי. כולם חיכו שם להסתערות על היעד: המסגד בשכונה 29 ברהט, שנבנה בלא רשיון.

הם ישבו שם על הדשא תחת שלטים כמו: „חפ"ק", „כח הריסה", „כח מעגל".

כמה שעות אחר כך הפך הבלון הנפוח לסמרטוט עייף. המג"בניקים התגרדו בעזרת הנבוטים שלהם, השוטרים שלפו לוחות שש בש, החיילות נרדמו.

במסגד ברהט התבצרו כמה מאות בני אדם. המואזין אמר לעתונאים שגם ישיבת הבבא סאלי הוקמה בלא רשיון. כולם לבשו בגדי חג, ודרך החזות המאופקת ביעבע האיום: נתנגד בכוח להריסת המסגד.

הדרמה האמיתית התרחשה בבית המשפט בבאר שבע. הבדואים הגישו עתירה לביטול צו ההריסה. ב־3 בצהריים מחליטה השופטת רות אבידע לבוא ולראות את המסגד במו עיניה. קטנה, עייפה, ועדינה. היא בודקת את המקום ומרגיעה את הרוחות. אחר כך, בבניין המועצה, תשבח את נציגי הבדואים על הגינותם ועל בקיאותם ברזי המשפט.

אחרי יום של דיונים מקיפים, אבידע אומרת: „חוק הוא חוק וצריך לקיים אותו גם אם זה כואב". עד יום ראשון עליהם להרוס את המסגד בעצמם.

שלי יחימוביץ

קדיש עם סלסולים

בחוץ, על זגוגיות היכל־התרבות, עדיין תלויה המודעה. ודאי נתלתה שם לפני זמן לא רב. „ערב הצדעה לנחשון הבידור הישראלי", כך הכותרת. הערב, לכבודו של שייקה אופיר. אמור היה להיערך ב־20 בספטמבר, בתיאטרון הבימה. אתמול, כמה מטרים משם, כאו החברים להגיד שלום. ערב ההצדעה — שהתכניות לקיומו לא ירדו מן הפרק — הפך לצהרי־פרידה.

צילום: מאיר פרטוש

משמרת הכבוד של השחקנים

ציניקן אחר אמר שאם היו פותחים קופה, זה היה מופע מצליח מאין־כמותו. הקיבוצרים שתפסו מקום טוב ביציע, מביטים מלמעלה על רחבת הכניסה להיכל־התרבות, יכלו לזהות את יהורם גאון, שושנה דמארי, זיקו גרציאני, גדי יגיל, חיים חפר, יבי, מרסל מ„כסית" — אלה שעשו את המסלול המדכא הזה יותר מדי פעמים בזמן האחרון.

חילקו פרחים. פרח לאיש. הפרחים נערמים על הארון, מכסים את הבד השחור. משני הצדדים, משמר כבוד של אמנים. הם מתחלפים מדי פעם. הכיפה השחורה התורנית נודדת מראש לראש.

הבן אומר קדיש. קולו יציב אבל הטכסט בפיו מהוסס. מה כבר רצה שייקה אופיר ב„אבו אל בנאת" קדיש עם סלסולים על הכיפאק, לאחר מותו. כאשר ביצע את המערכון ההוא, מי חשב על מוות. צ'יץ', בכיפה כחולה על ראשו, מדבר על האבדה הגדולה. „שייקה היה אמן ושחקן גדול מכל התפקידים שהזדמן לו לגלם בחייו, „הוא אומר. „אדם שלא היו לו שונאים ויריבים. „הוא אומר עליו. „אנחנו אוהבים אותך ונאהב תמיד, „הוא נפרד.

ושייקה, היכן שתהיה, אתה ודאי תצחיק אותם. שם הרחק, עם ציונה ועינה המקולקלת ועם המורה הערבי לאנגלית והמקהלה, המקהלה עם נחמה. תחסר לנו. באמת.

עופר ניד

מילק־שייק המעפיל

על גבעה רמה בלב חורש קסום בפאתי כפר־ויתקין, פועלת מזה מספר שנים מעין מסעדה — מועדון זמר, הנקראת „בית־הראשונים". המסעדה הזו שוכנת במבנה ישן מימי התורכים, אשר שימש בסוף שנות העשרים כמגורים לעשרים חלוצים, אשר באו למקום כדי להקים את עמק חפר באדמות ואדי חוארתה. בשנים שלפני קום המדינה שימש המקום כמתקן אמונים לחברי ההגנה, והיום הוא משמש כנראה כמתקן לסחיטת כספים מאנשי ההתישבות העובדת, המרבים לפקוד את האתר. כמו רבים מחברי קיבוצי ומושבי האזור, אני פוקד את המקום מעת לעת. מביקור לביקור גוברת האכזבה וההפתעה. מחירים אסטרונומיים, הרבה מעל למקובל במסעדות הפאר של ת"א, ושירות מתחת לכל ביקורת.

בעל המקום, אדם בשם שלומי, נקט ביוזמה מיוחדת כדי למצוא חן בעיני תושבי האזור, המהווים את עיקר הקליינטורה. לגלידות, למשקאות, לסלטים ולמאכלים הוא העניק את שמות יישובי האזור, כמחווה לוותיקי עמק־חפר. השאלה היא, האם יודעים הללו שמילק־שייק רגיל לחלוטין, הנקרא שם „מילק־שייק המעפיל", עולה לצרכן ששה וחצי שקלים, או למשל, „גלידת העוגן" (שני כדורי גלידה פשוטה), מחירה לא פחות מחמישה וחצי שקלים, וכך הלאה. ומה בדבר „לחם משמר־השרון"? עבור שליש כיכר מיום חמישי, שקיבלתי במוצאי־שבת, צריך לשלם 2 ש"ח, עבור סודה — שקל וחצי, ועבור בקבוק פנטזיה שעולה בכלבו הקיבוצי 4 ש"ח ובת"א 6 ש"ח, משלם הקיבוצניק הנוסטלגי מעמק חפר לא פחות מ־13 וחצי ש"ח.

אכן, חוצפה ישראלית, כך מסתבר, איננה פרסומת לבירה בלבד.

אבי בניהו

הייתי מחליט כמו דגן

ע"פ הוראת קצין חינוך ראשי, תא"ל נחמיה דגן, לא יוצג „הזמן הצהוב" ביחידות צה"ל כלומר, חיילי צה"ל יוכלו לקרוא את הספר, אך לא לראות את ההצגה.

אבנר שלו, יו"ר המועצה לתרבות ולאמנות, לשעבר קצין חינוך ראשי בצה"ל. ההחלטה מקובלת עליך?

תרשה לי להרחיב את היריעה במקצת. הייתי מאד רוצה שהספר יופץ וייקרא ע"י רבים ככל האפשר, משום שהוא מציג בעייה אמיתית, שאיננו רשאים לעצום את עינינו מפניה. אם מדובר בספר, אינני יכול שלא לומר שאני כועס כואב ומתנגד לשלושה פרקים שבו, שהם רדודים ושטוחים, ומה שחמור יותר, הם עומדים על בסיס שיקרי, ואינם נוגעים לעניין. כוונתי לפרקים על רהיישה, ואדי פוקין וביתילחם. לו הייתי מבקר אמנות, הייתי מתקוטט עם המחבר קשות בגללם. אני חרד מהאפשרות שאדם צעיר, שאינו די בקי במסכת ההיסטורית שלנו, יישטף במראות וריוותים שיסחפו אותו אל התחושה, כאילו חיינו כאן אינם צורקים, וכאילו אנחנו הרעים והם, הפלשתינים, הטובים. אבל בסך־הכל, שוב, הספר חשוב וטוב שפורסם, ולקציני צה"ל הייתי אפילו ממליץ לקרוא אותו.

זה באשר לספר.

באשר להצגה, היא פשוט לא טובה. היא פלקטית, ולצערי, קריקטורה של המסמך.

ודאי לא השיקול האמנותי הוא שהנחה את דגן.

בעיני, לפחות, רק השיקול האמנותי נחשב. מזה שנים אני צועק מעל כל במה אפשרית, שיפסיקו לבדוק את האמנות על רקע פוליטי, מסריה של האמנות הם אמנותיים בלבד. אני רואה מתפקידי לעודד אמירה ועיסוק אמנותיים, ורק האמת האמנותית רלוונטית כשמדובר באלה.

והשורה התחתונה?

אז ככה: בצה"ל יש בעייה מיוחדת. שם לא הולכים החיילים וולנטרית לראות הצגה. שם מוליכים אותם בסך, ומחייבים אותם לראות כל מופע שמועלה ביחידה. להכריח יחידת חיילים לגבי נושא, שנתון בויכוח וכל המדינה נחלקת עליו, ושיש בו גם עובדות לא נכונות, זו פרובלמה. כקצין חינוך ראשי, אני מניח שבסופו של דבר הייתי מחליט כמו תא"ל דגן.

אורון לפיד

כמו בריווירה

המלצרים דישרשו על הטיילת וחיכו לליאור שתואיל סוף סוף להכניס את המשרוקית לפיה ולהזניק את המיקצה הבא. ארבע אחרי הצהרים. הטיילת עוצרת לרגע את הריצה לים וממנו. מסתכלת על חבורת מלצרים חנוקים בטוקסידו שחור ופפיון אדום, המשתדלים לאזן את המגשים לקראת המירוץ. עוד גימיק קייצי. הם נושאים מגשים לפי התקן הבינ"ל של תחרויות מלצרים. ממש כמו בריווירה, אומר יוחאי פלג, מנכ"ל „טוקסידו", שאירגן את העניין במלאת שנה לרשת. לפי התקן בריווירה זה אפרוח עם קיסם תקוע, בקבוק יין חתום, כוס יין מלאה ושתי תוספות.

בינתיים המלצרים סובלים. מגבעת הפלסטיק השחורה מושכת את קרני השמש לתוך ראשיהם, היא גם מהודקת בעזרת גומי שלא תעוף. אחר כך באה השריקה. מאה מטרים עד קו הגמר. שניים שלושה מלצרים לוקחים את העניין ברצינות וממהרים לנוע שומרים על שיווי משקל. השאר מרימים ידיים אחרי 30 מטרים. ממשיכים עד הסוף בהילוך איטי עד גבה איטי. לידיעת הקייטנים.

צילום: מאיר פרטוש

האלוף מגיע לקו הגמר

פה ושם צליל מוכר של כוס מתנפצת או בקבוק שנפל. בסוף כולם מגיעים לקו הגמר, שותים קולה ומנגבים זיעה של אחרי מאמץ עילאי. פלג מבטיח שזה רק שלב ראשון לקראת תחרות נוספת בשנה הבאה, עם עשרות מלצרים ומלצריות מכל רחובי תל־אביב. אחר־כך כולם מרימים את האלוף שמעון פונה וחוזרים במהירות לטוקסידו, כי הערב יש עוד אירוע.

ירון זליג

שמיר נשא נאום נרגש באידיש בבית־הכנסת העתיק בבוקרשט

מאת דליה שחורי, הנילווית אל מסע ראש הממשלה

בוקרשט. — ראש הממשלה יצחק שמיר קיים אתמול מיפגש מרגש עם הקהילה היהודית, בעת ביקור שערך בבית הכנסת הגדול של בוקרשט. שמיר ניכנס אל בית הכנסת שהיה מלא מפה לפה, אוחז ספר תורה, בפנים חיוורות מהתרגשות.

לאחר מכן נשא נאום סוחף באידיש ובצרפתית. הוא דיבר כשדמעות בעיניו וסנטורו רועד ופתח את נאומו בפנייה „אחים ואחיות" תוך שדיבר על הסולידריות היהודית. הקהילה הגיבה על דברי שמיר בהתלהבות רבה. שעה ארוכה עמדו מאות הנוכחים ומחאו לו כפיים.

קבלת הפנים נפתחה והסתיימה בשירים יהודיים וישראליים, שבוצעו על ידי מקהלות של צעירים וילדים, בליווי כלי־נגינה. רבה של יהדות רומניה, הרב משה רוזן, שעטה גלימה שחורה עטורת קטיפה, הודה מול ארון הקודש „לממשלתה הרוממה של הרפובליקה הסוציאליסטית של רומניה ולמנהיגה הנערץ ניקולאי צ'אושסקו", והתפלל לשלום מדינת־ישראל.

הוא הזכיר בדברי בירכתו, שאותם נשא בעיברית וברומנית, כי חובבי ציון הראשונים, שהתיישבו בראשון לציון ובראש־פינה, באו מרומניה.

שמיר אמר לאנשי הקהילה, כי הוא שבע רצון משיחותיו ברומניה, שהיו ביטוי לידידות הגדולה בין רומניה וישראל.

לאחר הטקס בבית הכנסת הגדול, יצא שמיר לסיור בבית הכנסת העתיק של בוקרשט, שניבנה ב־1930 וב־1908 עבר הסבה למוזיאון ליודאיקה ואומנות יהודית, בהנהלת הרב רוזן. הבניין העתיק ניצב באיזור שנהרס כולו על מנת להקים בו את קרית הממשלה החדשה. בהשתדלות הרב רוזן השאר בניין זה — היחיד שנותר באיזור העתיק — על כנו.

טיול בוקר בפרק שבבירת רומניה – רה"מ עם השגריר בבוקרשט ועם יועצו יוסי בן אהרון (צילום: אילון/לע"ם)

המשכים

מודעי מונה כבודק

(סוף מעמוד ראשון)

מודעי, התבקש ע"י רה"מ יצחק שמיר לבדוק את נתוני הצבא ואת נתוני התעשייה האווירית לגבי „הלביא" ולגבי חלופות צה"ל. הוא עשוי להגיש את המלצותיו לשמיר ביום שישי. לדברי מודעי, שמיר לא ביקש ממנו להגיש בהכרח דו"ח לטובת ה„לביא", אף על פי כן, יש הסכמה כללית שמינויו של מודעי כבודק, ע"י שמיר, נעשה על מנת לעקוף את שר־האוצר משה נסים ואת נגיד בנק ישראל מיכאל ברונו אשר מתנגדים בתוקף ל„לביא".

תוקף האוצר

מודעי, למעשה יתן לשמיר לגיטימציה כלכלית כלשהי עבור המשך הפרוייקט. השר בלי תיק אמר אתמול, שהוא משוכנע שמערכות הנשק והחלופות שצה"ל מבקש הן חיוניות אבל. לדבריו, שום דבר לא יקרה אם התקציב יגדל. הוא אמר שאפשרות אחת למימון של ה„לביא" הם המיסים, שהאוצר גונה מעל המתוכנן בתקציב. מודעי ציין, שהוא אינו מסכים עם הערכות של האוצר ושל בנק ישראל בדבר התוצאות של המשך פרוייקט „הלביא".

„האוצר שם דגש רב מידי על הורדת האינפלציה במקום לעודד צמיחה כלכלית" אמר. האוצר מצידו דוחה אתמול שוב את האפשרות להטיל מיסים חדשים או מילווה כדי לממן את ה„לביא".

אלפי דולר למשפחה

פקידים בכירים במשרד אמרו אתמול שאם יוטלו מיסים כדי לממן את ה„לביא" ואת חלופות צה"ל יהיה על כל משפחה לשלם בין 3000 ל־5000 דולר לשנה במשך העשור הקרוב. פקידים אמרו שמי שיעדיף את „הלביא" יעדיף פרוייקט זה על פני חינוך, בריאות, התיישבות ופיתוח הנגב.

התעשייה האווירית מטעה

הפקידים באוצר האשימו את התעשייה האווירית בהטעייה של השרים במאמציהם להציל את „הלביא". הם ציינו שאין לסמוך על נתוני התעשייה האווירית ועל מה שהיא מכנה תוכנית הייעול מכיוון שאינה מבוססת על נתונים מציאותיים ואינה לוקחת בחשבון הוצאות בלתי צפויות. עפ"י חישובי פקידים בכירים באוצר, הגירעון בתקציב המדינה יגדל בין 300 ל־500 מיליון דולר לשנה אם ימשיכו בפרוייקט „הלביא".

אזהרת הנגיד

גם נגיד בנק ישראל יצא אתמול באזהרה נוספת לממשלה מפני המשך תוכנית „הלביא". הנגיד ברונו כתב בדו"ח על עליית אמצעי התשלום אשר פורסם אתמול שהמשך פרוייקט ה„לביא" יביא לפריצה של מאות מיליוני דולרים מתקציב המדינה, להעלאת מיסים ושער הריבית ולפגיעה בצמיחת המשק.

למרות אזהרות אלה, המשיך מ"מ רה"מ שמעון פרס במאמציו למצוא מקורות מימון להמשך פיתוח ה„לביא". השר נפגש אתמול עם שר הבטחון יצחק רבין, עם השר בלי תיק משה ארנס, עם ראשי הצבא וראשי התעשייה האווירית. לדיברי עוזריו של פרס מנסה שר־החוץ למצוא נוסחה ש„תרבע את המעגל". עוזריו של פרס אמרו כי הוא משוכנע שלביטול „הלביא" תהיינה השפעות הרסניות על התעשייה האווירית ועל התעסוקה במשק.

מודעי: מהלכים איומים

„לא מקובל עלי כל הילוך האימים הזה, שאם יימשך פרוייקט „הלביא", יצטרכו להטיל מיסים נוספים. זו שטות" — אמר אתמול בערב השר י. מודעי, לשעבר שר האוצר, בדחותו את עמדת האוצר ביחס למטוס „הלביא". עם זאת הדגיש, כי הוא ממשיך לבדוק את הנתונים וההשלכות (לאחר שהבדיקה של הנושא הוטלה עליו על ידי ראש הממשלה) כדי להגיע למסקנות ועדיין לא קבע כיצד יתייחס לנושא בעת ההצבעה בממשלה.

מאמצי צה"ל

בצה"ל ובמערכת הבטחון נעשים מאמצים של הרגע ה אחרון בניסיון לשכנע את אותם השרים המתנגדים להמשך פרוייקט „הלביא" ובמקביל לשכנע שרים תומכים להסיר את תמיכתם. נודע כי אתמול ניפגש השר יצחק מודעי עם ראש אגף התכנון במטה הכללי האלוף דני יתום שסקר בפניו את המשמעות של המשך הלביא עבור צה"ל וצבא היבשה. בסופה של הפגישה המליץ השר מודעי לחבריו השרים לבוא ולהכיר את חלופות צה"ל באופן מעמיק בטרם יצביעו בממשלה.

שר־הבטחון יצחק רבין נועד אתמול פעמיים במשך היום עם שר־החוץ שמעון פרס, בשיחות שהוקדשו שתיהן בנושא ה„לביא" חוזר רבין פרס על עמדתם המבוצרת האחד כעד והשני נגד. בתום הפגישות נראה כי רבין לא הצליח לשכנע את פרס שהודיע כי בכל מקרה לא יוכל להתנגד ל„לביא".

קציני הים מזדהים עם טייסי אל־על

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

איגוד קציני הים מביע סולידריות עם טייסי „אל־על", ובמידה שיהיה צורך בכך ישבית את הצי הישראלי המונה כ־80 אוניות — כך מסר אתמול מזכיר איגוד קציני הים דוד קריץ. קריץ הוסיף ואמר, שאיגוד קציני הים שלח לפני 10 ימים לשר־התחבורה מכתב המתריע על מחדלי אגף הספנות והנמלים של משרד התחבורה המעביר מיטענים בשווי רבבות דולרים לאוניות זרות בניגוד לחוק הישראלי.

„על המשמר" עתון יומי

חמו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102—121. טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

פרס יופיע בפני ועדת החקירה לשב"כ

וירשובסקי: המשטרה לא חוקרת בפרשת נאפסו

מאת בצלאל עמיקם ומוטי בסוק כתבי „על המשמר"

ממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, עומד להופיע השבוע בפני ועדת החקירה הממלכתית הבודקת את הנוהלים ושיטות העבודה הנהוגים בשב"כ.

בפני הוועדה הופיעו בימים האחרונים, ראש־הממשלה יצחק שמיר וכן גורמים בכירים בשירותי הביטחון. הוועדה מקיימת ישיבות ממושכות בבניין בית הספר לאחיות בבית החולים „שערי צדק" על דיוניה מוטל איפול חמור, ואין היא מפרסמת דבר על העדים הבאים למסור עדות. בין היתר, פנתה הוועדה לציבור הרחב וקראה לאנשים הסבורים שיש בידם לתרום כדי לקדם את הדיונים — להתייצב בפניה.

וירשובסקי: לא חוקרים

במכתב ליועץ המשפטי לממשלה מתלונן ח"כ ר"צ מרדכי וירשובסקי, על שהמשטרה לא התחילה עדיין בחקירת אנשי השב"כ הקשורים בפרשת נאפסו. וירשובסקי מציין כי התנהגות המשטרה נוגדת הנחייה מפורשת של היועץ המשפטי לממשלה, לפיה עבודת ועדת החקירה הממלכתית לא תעכב את חקירת המשטרה. למיטב ידיעתו גם הועבר כל החומר הרלוונטי מהשב"כ למשטרה, לפיכך עיכוב החקירה לאורך תקופה כל כך ארוכה מעורר את התחושה כי המשטרה איננה מתכוונת כלל לבדוק את פרטי המקרה ולנקוט בצעדים הנדרשים. בכך למעשה מוכשל שלטון החוק במשנה.

עובדי המינהל והמשק הכריזו סכסוך עבודה

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

ועד עובדי המינהל והמשק בבתי־החולים הממשלתיים החליט אמש להכריז על סכסוך עבודה נוכח הסחבת במו"מ על הסכם ענפי ואי־ביצוע סעיפים שונים מההסכם הקודם.

נציגי חטיבת האחיות הודיעו כי יצטרפו לעיצומים אם המו"מ לא ייפתח.

ועד עובדי המינהל והמשק הודיע, כי אם עד ה־7 בספטמבר לא יחלו הדיונים, ישותקו בתי־החולים הממשלתיים ב־13 בספטמבר.

„אל־על" עלתה על דרך הרווח — 15.2 מיליון דולר ב־86

מאת יוסף שמי, כתבנו לענייני תעופה

הדו"ח השנתי של „אל־על" מבשר השנה על רווח בסך 15.2 מיליון דולר. זו הפעם הראשונה מזה שמונה שנים, ש„אל־על" רושמת רווח במקום הפסדים. השנה רשמה „אל־על" שיעורי תפוסה גבוהים, גם בקנה־מידה בינלאומי — 75 אחוזים בממוצע. „אל־על" הובילה מישראל ואליה 52 אחוז מכלל התנועה האווירית. מאז חידוש פעולת החברה, אחרי השביתה הממושכת ב־1982, צומצם הצוות ביותר מ־[illegible] אחוזים. השתפר ניצול ציוד הטיסה. עלתה כמות המטענים שהובילו מטוסי „אל־על". וכן נמשך בדרך־הכלל השקט התעשייתי, אשר הופר רק לאחרונה ביטל ה„תחלואה" הגבוהה בקרב הטייסים. מהדו"ח השנתי ניתן ללמוד כי בקרוב ייכנסו לשירות בקווי „אל־על" עוד כמה מטוסים מדגם „בואינג 757" במקום „בואינג 707" המיושנים. יש לציין כי הרווח של החברה נובע, בין השאר, מהירידה במחירי הדלק, עלייה בשערי המטבעות האירופיים, ועלייה גדולה בתיירות יוצאת של ישראלים. מצד שני העניקה „אל־על", זו הפעם הראשונה אחרי ארבע שנים, תוספות שכר לעובדי הקרקע, כשבתור עומדים הטייסים איתם מתנהל משאומתן נוקשה מאוד. (ראה גם „על היום" בעמוד 4)

הקרנות סרטים בליל־שבת במועדוני „צוותא" ב־ים

מאת כתב על המשמר בירושלים

המטה לחופש תרבות בירושלים, בו נוטלות חלק תנועות מפ"ם, ר"צ ושינוי החליט לצאת בליל שבת ל„מתקפת תרבות".

מפ"ם העמידה לרשות המטה, שהתרחב השבוע עם הצטרפות תנועות הנוער העובד, ומחנות העולים, בנוסף לשומר־הצעיר ולתנועה הדמוקרטית, את שני מועדוניהן „צוותא" ומועדון „יצחקי". במקומות אלה תהיה הקרנה סימולטנית של סרטים שתלווה בהרצאה קצרה. במטה החליטו לא לקיים כל הפגנות ולהצטמצם בסוף השבוע בפעילות תרבותית בלבד. במבואות העיר יציבו חניכי תנועות הנוער משמרות שיעצרו את כלי הרכב היוצאים להתחבר בת"א, ויקראו לנוסעיהם להפגין למען חופש תרבות ועיר פתוחה לכל בניה.

יו"ר סניף מפ"ם בירושלים, נחום סולן אמר כי הקרנת הסרטים תהיה את הודהות למאבק כדי להשיג סטטוס קוו חדש בעיר.

חביות עם חומר זרחני רעיל הושלכו לרחוב בפתח־תקווה

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

חביות המכילות חומר זרחני רעיל הושלכו אור לאתמול לרחוב באזור התעשייה בפתח־תקוה.

עיריית פתח תקוה פנתה למשטרה בבקשה להתחיל מיד בחקירה כדי למצוא את האחראים להשלכת החביות ולהעמידם לדין פלילי.

עובר אורח גילה את החביות והזעיק את פקחי העירייה. החביות היו מושלכות על מדרכה ברח' חרושת באזור התעשייה בסגולה.

למקום הוזעקו כוחות משטרה ומכבי אש שסגרו את האיזור. אולם בגלל החשיכה לא ניתן היה לקבוע את סוג החומר או להזיז את החביות. אתמול בבוקר יצאו למקום צוותים של פקחים ממשרד־הבריאות ומהמחלקה לאיכות הסביבה והתברר כי מדובר בחומר זרחני רעיל המשמש כאמצעי להדברת מזיקים בחקלאות וכל מגע ישיר עימו עלול לסכן חיי אדם ובעלי חיים.

החביות יועברו לאתר רמת־חובב. המשטרה פתחה בחקירה לגילוי האחראים לנטישת החומר המסוכן.

מצבר ללא טיפול מתוצרת הארץ

מפעל וולקן יתחיל לייצר מצבר סגור ללא טיפול. יופץ בארץ החל מ־1 בספטמבר. לדברי מנכ"ל המפעל, דלפור קראי, המצבר אושר ע"י מכון התקנים. מחיר המצבר החדש יהיה כשל הישן.

לאבי ודבורה אשל והילדים
איתכם באבלכם
במות
האם
קיבוץ ניר־עוז

אבל כבד ירד על ביתנו
במות חברתנו היקרה
ברטה בן חיים
ממייסדי הקיבוץ
ההלוויה תתקיים בקיבוצנו ביום ה' 20.8.87
בשעה 16.00.
מתאספים במועדון לחבר.
המשפחה
וקיבוץ יד מרדכי

קיבוץ מגן
מתאבל על מותה של
סבתא **סופיקה שבת**
אמו של חברנו רודי.
ההלוויה תתקיים היום, יום ה' 20.8.87
בשעה 16.00 בקיבוצנו.

עתירות איש השב"כ לשלושה שופטים

ירושלים. — שופט בית המשפט העליון, שלמה לוין, הורה אתמול להעביר את עתירתו של איש השב"כ שפוטר מהשירות, לאחר שלטענתו חשף ליקויים, לדיון בפני הרכב של שלושה שופטים. השופט שלמה לוין גם הורה לזמן לדיון את היועץ המשפטי לממשלה. בדיון זה יחליטו השופטים אם יוצא צו על תנאי, או אם תימחק העתירה על הסף.

השופט לוין הטיל צו איסור פרסום חלקי על פרטי העתירה. הצו חל על שמות אנשים וזיהוי מקומות המצויינים בעתירה. כמו כן חל איסור פרסום על מבצעים המוזכרים בעתירה וקשר בין השב"כ בענייני מבצעים לבין גופים אחרים.

טרם נקבע מועד לדיון המשפטי בעתירה. (עתי"ם)

נפצעו ארבעה חיילי צד"ל

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

ארבעה חיילי צד"ל נפצעו אתמול ברצועת־הבטחון. המקרה ארע כאשר נגמ"ש של צד"ל עלה על מוקש בגיזרה המרכזית על הגבול הצפוני של רצועת־הבטחון. כתוצאה מכך נפצעו ארבעה חיילי צד"ל שפונו לבית חולים במארג'־עיון, ושם קיבלו טיפול רפואי.

ועדת השרים לענייני הנגב התכנסה לראשונה

ועדת השרים לעניין פיתוח הנגב, בראשות מ"מ רוה"מ ושר החוץ, שמעון פרס, קיימה אתמול את ישיבתה הראשונה. בישיבה קיבלה ועדת השרים סקירה של החלטות בנושאי פיתוח ותשתית וכן החלטות בנושאים הקשורים לבאר־שבע, ירוחם, מצפה רמון ואילת.

ועדת השרים החליטה לזרז את תכנון מסילת חברזל לאילת, לסלול מחדש כביש בן ארבעה נתיבים בין צומת בית קמה לבאר־שבע; ולהקים ועדת מנכ"לים לעניין תאום נושאי הפיתוח של העיר אילת. (לע"מ)

● נשיא הצלב האדום של ליבריה, הבומר אדוין לויד, שהגיע לישראל לביקור של שבוע ימים, כאורח מגן־דוד־אדום, ביקר אתמול, במתקני מד"א בתל־אביב.

הופעת „השבוע" „בקיבוץ הארצי" נדחית ליום חמישי בשבוע הבא

יהודי, עורך ה„טיימס" לשעבר יתמנה לשגריר ארה"ב באוסטריה

וושינגטון. — הנשיא רייגן ימנה קרוב לוודאי את הנרי גרינוולד, עורך ראשי לשעבר של השבועון „טיים", בשגריר באוסטריה.

גרינוולד, יהודי יליד־וינה שנמלט מפני הנאצים ב־1940, יקבל את התפקיד כאשר היחסים בין שתי המדינות שרויים במשבר לאחר שארה"ב אסרה את כניסתו של נשיא אוסטריה קורט וולדהיים, בשל עברו הנאצי.

דובר הבית הלבן מרלין פיצ'ווטר אמר אמש בסנטה ברברה, שם מבלה רייגן את חופשתו, כי רק גרינוולד הוא מועמד לתפקיד.

גרינוולד התפטר ביום שני מתפקידו ב„טיים" וסבורים כי המינוי יוגש בחודש הבא לאישור הסנט.

גרינוולד, 64, ימלא את מקומו של רונאלד לאודר, בנה של יצרנית הבשמים אסטי לאודר, העומד כנראה לפרוש בקרוב מתפקידו כדי להתמודד בשנה הבאה מול דניאל מויינהן, על כהונת סנטור מטעם המפלגה הדמוקרטית במדינת ניו יורק.

סביו של לאודר היו יהודים והיגרו בראשית המאה הנוכחית מהאימפריה האוסטרו־הונגרית לארה"ב.

גרינוולד פרש מ„טיים" אחרי 40 שנה. הוא התחיל לעבור בחברה כנער שליח והיה לעורך הבכיר הצעיר ביותר בקורות „טיים". (עי"ד)

מדריכות גישור וצליחה ראשונות בהנדסה־קרבית

לראשונה בתולדות צה"ל, צורפו בנות למערך החדרכה בהפעלת אמצעי צליחה וגישור. בבית"ס לצליחה וגישור של חיל הנדסה קרבית, חבנות, כולן בשירות סדיר, משמשות מדריכות לכל חיילי צה"ל – הנדסה קרבית, צנחנים, גולני, גבעתי ועוד – בכל הקשור בחציית מכשולי מים, בעבודות גישור וצליחה.

החשיפה נעשתה לרגל שבוע חיל הנדסה קרבית, אשר חל השבוע.

המדריכות רונית פרץ מחיפה, מיכל רוזן מת"א, ודפנה אנגלסרט מחיפה – כולן רב"טיות בנות 19. הן שוהות פרקי זמן נכבדים במים. צולחות מעברים, מדגימות אמצעי גישור וצליחה ואמצעים שונים אחרים – הכל מעל ובתוך המים. מדריכות הגישור והצליחה הן הראשונות בצה"ל העוסקות בנושא שכל־כולו גברי למהדרין. הן נבחרו מתוך קבוצה גדולה של בנות שסיימו עמן את הטירונות בהנדסה קרבית.

מימין לשמאל: רונית פרץ, דפנה אנגלסרט ומיכל רוזן על סירת צליחה. (שע"ה)

ראש עירייה בגרמניה מתנגד לקבורת הס בתחומו: נאצים יערכו כנסים

מערב ברלין. — רודולף הס, סגנו לשעבר של היטלר, אשר התאבד ביום שני בכלא שפנדאו, השאיר אחריו איגרת, שתוכנה ידוע עד כה רק למשפחתו.

בנו של הס טען אתמול בינתיים, כי אין הוא סבור שאביו התאבד. לדבריו, „העדויות אינן משכנעות". הס אמור להיקבר בעיר בה מתגוררת משפחתו וונזידל, בבוואריה אך ראש העיר כבר הביע חשש שקברו ימשוך כנסים נאו־נאציים מדי שנה, ביום מותו.

מנתח בריטי העמיד אתמול בספק את זהותו של האסיר בכלא שפנדאו, הידוע כרודולף הס, סגנו של היטלר.

הרופא, יו תומאס, שכיהן בעבר כרופא צבאי במערב־ברלין ועובר כיום כמנתח במחוז וולס, סבור כי האסיר לא היה אלא מתחזה. לכן הוא דורש לערוך בגופה נתיחה „בלתי תלויה" שלאחר המוות, שתתבצע על ידי מומחים על מנת לקבוע בוודאות את זהות הנפטר.

ד"ר תומאס ערך להס בדיקה רפואית בכלא שפנדאו בשנת 1973. לדבריו, לא מצא בחזהו של האסיר שום צלקת ושום סימן אחר לקליע שחודר לגופו במלחמת העולם הראשונה, כפי הידוע.

תומאס מוסיף, כי סירובו של הס לראות את רעייתו ואת בנו עד שנת 1969, מצביע אף הוא על כך שהאסיר היה מתחזה ולא רודולף הס. (ע"צ, עי"ד)

הרמטכ"ל לכד נהגי משאיות של צה"ל שנהגו במהירות מופרזות

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

5 נהגי משאיות של צה"ל שנהגו במהירות מופרזות נלכדו על־ידי הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון והועמדו לדין משמעתי. באחרונה, באחר מנסיעותיו של הרמטכ"ל בכביש ירושלים תל־אביב הבחין רא"ל שומרון בשיירה של 5 משאיות צבאיות הנוסעות במהירות של 90 קמ"ש במקום 70 קמ"ש כמותר בחוק.

העיתון „במחנה" מוסר, כי הרמטכ"ל רשם את מספרי המשאיות והעבירם למשטרה הצבאית שאיתרה את הנהגים והביאה אותם לדין.

שלושה חיילים נהגים בשרות סדיר נידונו השבוע לתקופות מאסר של 14־21 יום. נהג, איש מילואים נידון ל־150 ש"ח קנס ולגבי נהג חמישי הוברר כי... אין לו כלל רישיון נהיגה לאחר שזה נשלל ממנו לאחר תאונה.

כעת בודק מפקד מרכז ההובלה של צה"ל כיצד הורשה נהג ללא רישיון לנהוג במשאית צבאית.

ארה"ב אישרה ניסוי ראשון בנסיוב נגד איידס

וושינגטון. — ממשלת ארה"ב אישרה ניסויים ראשונים על בני אדם עם נסיוב נגד מחלת האיידס.

אולם מומחים רפואיים אמרו, כי ייתכן שיעברו עוד שנים עד שיפותח נסיוב ויוצא למכירה, בהציגם שם כי זהירות ביחסי מין נשארת אמצעי חשוב כדי למנוע את התפשטות המחלה.

השלטונות הפדראליים מסרו, כי מכוני הבריאות הלאומיים כבר החלו לגייס כ־75 הומוסקסואליים בריאים באיזור וושינגטון, לניסויים קליניים התחלתיים של חומר החיסון החדש. (עיר ע"צ)

25 נטבחו בידי מורדים כורדים בתורכיה

סירט. — 14 ילדים ו־11 מבוגרים נרצחו ביום שלישי בלילה בהתקפה של ברדלנים כורדיים על הכפר מילאן, במחוז סירט שבדרום־מזרח טורקיה.

שתי קבוצות של מורדים כיתרו את הכפר בחצות הלילה, בטרם נכנסו לביתו של ראש הכפר. לאחר שהשמידו את משרד הרדיו שלו, הרגוהו. ואילו קבוצה חמושה אחרת רצחה את שלושת השומרים של הכפר.

לאחר מכן תקפו המורדים את תושבי הכפר ברימוני יד ובמטולי־רקטות פתחו כאש מקלעים לעבר האזרחים, והציתו את הבתים שעליהם שפכו קודם לכן דלק.

קהיר. — שר ההגנה המצרי המארשל אבו ראזלה הכריז, כי הכוחות המצריים „מפיקים תועלת רבה ביותר" מהתימרונים המשותפים עם הצבא האמריקני, שהחלו ב־15 באוגוסט.

הצהרתו של ראזלה בשבועון המצרי „אל איהאלי" היא התגובה הרישמית הראשונה על תימרונים אלה, המתנהלים תוך איפול מוחלט.

נראה כי עתה מתנהל השלב הראשון של התימרונים, עם תימרונים ימיים בים התיכון בקרבת חופי אלכסנדריה, אחרי תרגילים יבשתיים במדבר המערבי שבגבול לוב. (ע"צ)

יהודי מרוקני שהתחזה לרב מואשם בפשעי „מאגיה שחורה"

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — פרשת אונס ומעשי־מירמה שביצע שמעון אליקר, יהודי מרוקני, במסווה התחזות לרב מחולל־פלאים בעיר מץ, תופסת כותרות לא רק בעיתונות הסנסציה. „הרב המזוייף נתגלה כרמאי אמיתי", כתב „לה מאטן" על פני חצי עמוד.

העיתונים מתארים את „בגדיו השחורים, הכיפה, עיניו האפלות". ריח אנטישמיות נודף מן הדיווחים. המשטרה מציגה אותו כ„טיפוס מוזר, מומר כל הזמן תהילים, במקום לענות לשאלות חוקריו. העיתונים מדברים על כל מיני „שיקויים מבחילי שנתגלו בסירים משונים במטבחו".

שוטרים המומים מתארים איך גילו מסיבת „פאנטומס" מיוחדת מגומי, שאיפשרה לשמעון לשנות לגמרי את פניו. בארנקו מצאו 11 אלף פראנק שווייצרי ומספר חשבון בבנק שווייצרי.

מה שעוד יותר משלהב פה את הדימיון זה שבכביכול הוא פועל באיצו רשת מגיה שחורה יהודית. הוא גם מתואר כמי שפעל בארצות הברית.

אליקר זה, שהפך לגיבור סדרות הפשע של הקיץ, נעצר בעוון אונס נערה מרוקנית אותה התיימר לרפא מריכאון נפשי, והוצאת כספים במירמה מהוגנים צפון־אפריקנים אלה שילמו לו כסף תמורת עריכת טקסים מגיים לשיפור רווחיהם. בטקסים אלה, בחצרות אחוריות, היה שוחט יונים ומקריב תרנגולים.

כנס העליה החלוצית
מצפון־אפריקה
בעין־השופט — שבת 22.8.87
מפגש רעים — 18.00-16.00
החל משעה 18.00 ארוחת ערב ועצרת

התייעצויות במשלחת

(סוף מעמוד ראשון)

הבעייה בוועידה בינלאומית אינה השתתפות האו"ם (שלפי הצעת צ'אושסקו לא ישתתף בוועידה), אלא הסכנה של כפיית פתרון מצד המעצמות. הם הוסיפו, כי שמיר רואה בהצעת צ'אושסקו „גון סטארטר".

מסע"ת ללא הרומנים

לאחר פגישתו עם נשיא רומניה יקיים שמיר מסיבת עיתונאים לסיכום ביקורו. במסיבת־העיתונאים לא ישתתף אף אחד מן המארחים הרומניים. לאחר מכן יצא שמיר בדרכו חזרה לישראל.

בשיחות הכלכליות שנוהלו כאן עם יוסף פרי ממשרד המסחר והתעשייה סוכם, כי מישלחת כלכלית רומנית תבוא לארץ בחודש נובמבר, כדי לבדוק את אפשרויות הקניות בישראל. כן תגיע לישראל, ברבע הראשון של השנה הבאה מישלחת כלכלית בראשות שר, לקיום שיחות במיסגרת הוועדה הכלכלית המשותפת ישראל־רומניה, שלא התכנסה זה ארבע שנים.

פגישה סודית

לאחר הביקור במוזיאון היהודי יצא שמיר לסיניה, עיירת קיט בהרי הקרפטים, למנוחה קצרה. ראש הממשלה ופמלייתו שוכנו באיזור ניפרד ומגודר במעלה ההרים, מה שהצמיח שמועות על פגישות סודיות ששמיר עורך שם.

אתמול אחר־הצהריים יצא שמיר לבראשוב, הנמצאת בקירבת מקום, כדי לבקר במיפעל לייצור משאיות וטרקטורים. כן ביקר שמיר באתרי הנופש של העיירה פויאנה בראשוב, מרכז תיירות החורף בהרי הקרפטים.

עובדי „פניציה" בירוחם מבקשים לשנות שם המפעל

מאת חיים מרגלית
כתב „על המשמר"

ועד עובדי מפעל „פניציה" בירוחם השייך ל„כור", שיגר מברק למנכ"ל „טמפו" משה בורנשטיין, ובו ביקש לשנות את שם המפעל הנקרא על שם בנו צבי ז"ל, שנהרג בתאונת אוויר כאשר טס לירוחם.

מפעל הבקבוקים בירוחם הוקם על־ידי משפחת בורנשטיין ונוהל על ידי צבי בורנשטיין ז"ל. המפעל נמכר על ידי האב משה ל„כור" לאחר אותה תאונה. משה בורנשטיין הביע תדהמה וזעם על החלטת ועד עובדי „פניציה".

מוועד עובדי „פניציה" נמסר, כי הם עצמם מזועזעים מרצונו של בורנשטיין להקים מפעל חדש, כאשר מפעל „פניציה" נערך להגדלת הייצור מ־70 אלף טונות בשנה ליותר מ־100 אלף טונות.

משלחת של נציגי הוועד עומדת להיפגש היום עם מנכ"ל „טמפו" לבירור העניינים.

מוסלמי קיצוני הטיל רימון על חוגגים בדרום לבנון

צידון. — מוסלמי קיצוני פצע 24 בני אדם כאשר זרק רימון לתוך קבוצה של לבנונים שרקדו במסיבת יום הולדת בכפר ליד נבטיה.

„האיש זרק את הרימון דרך חלון פתוח ונמלט, מהחקירות התברר, כי היה זה מוסלמי קיצוני", אמר קצין משטרה. (ע־ד־ע־צ)

186 מורדים לוביים הובאו לבירת צ'אד

אנג'מנה. — 186 חיילים לוביים שנישבו ברצועת אוזו, בצפון־צ'אד, הובאו ביומיים האחרונים לעיר הבירה אנג'מנה.

ביניהם היו מספר קציני מטה לוביים מאיזור אוזו. (ע־צ)

תקרית יריות בין אנשי אגודת הכפרים למתנגדיהם

מאת מנחם עינברי כתב „על המשמר"

בכפר בית אולה, שבהר חברון, התפתחה תקרית יריות בין אגודות הכפרים לבין מתנגדיהם. שלושה ממתנגדי אגודות הכפרים נפצעו והם מאושפזים בבית חולים בחברון — שניים מהם נפצעו מיריות והשלישי ממכות.

שלושם נורו יריות על ביתו של ג'מיל אל־עמלה, ראש אגודת הכפרים. שומרי ראשו השיבו אש ורדפו אחר היורים, הדביקו אותם, פצעו שניים והפליאו את מכותיהם בשלישי. המשטרה חוקרת. אין מעצרים. אגודות הכפרים קיבלו נשק באופן רשמי מידי ישראל.

צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה)

מחירים מרביים למספוא

(מס' 8) (תיקון) התשמ"ז—1987

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 (א) (1) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו—1985 (1), אנו מצווים לאמור:

בצו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים למספוא) (מס' 8) התשמ"ז—1987 (2) בסעיף 2.

(1) במקום „סובין חיטה 115" יבוא „סובין חיטה 136".
(2) במקום גרגירי חיטה מיובאים למספוא 165" יבוא „גרגירי חיטה מיובאים למספוא 175".

תחילתו של צו זה ביום כ"ג באב התשמ"ז (18 באוגוסט 1987).

משה ניסים
שר האוצר

אריה נחמקין
שר החקלאות

התובע: האם נראה לך מקצועי כמומחית לתת חוות דעת, אפילו מסוייגת, על סמך צילומים מצילומים.

העדה: לא, זה לא נראה לי.

„סטטיסטית אין לניסוי שלי ערך"

בראשית החקירה הנגדית של התובע בחן עו"ד שקד את העדה לגבי מומחיותה בנושאים שונים, כגון בדיקות מורפולוגיות, בחירות אקראי סטטיסטיות ועוד, ולחץ על העדה להודות: סטטיסטית אין ערך לניסוי שלי, אולם הוא בעל ערך חוותי. התוצאות שלו מוכיחות מהסתכלות בו. למעשה יש לנו כאן מחקר ויזואלי של פוטומונטאז' המראה לנו כי אין ערך לפוטומונטאז' כשמצרפים חצאי פנים מוכרים עם כאלה שאינם מוכרים.

כאן העיר לה עו"ד שקד כי הוא מציע שלא להשתמש במושגים מעולם המדע שאין לה מושג בהם. „תסכימי איתי שהעבודה שהצגת אינה מחקר השוואתי אפילו כפי שמקובל בפסיכולוגיה?"

תשובה: אבל הרי זה היה מחקר שנעשה בלי שום פרשנות סטאטיסטית, אלא כדי להתאים קורלציה ומיתאם בצירופי פנים.

השופטת דליה דורנר הציגה מספר שאלות לעדה, בציינה כי פרופ' פטרישיה סמית וד"ר ריינהארט אלטמן השתמשו בבדיקות שערכו באמצעים מדעיים מקובלים: פרופ' סמית ערכה מדידות בבדיקותיה, ואילו אלטמן צירף סימנים מורפולוגיים שונים במימצאיו.

העדה השיבה כי אלטמן לא השווה חלקי פנים מבחינת הרמוניה או דיסהרמוניה אלא השווה רק תווי פנים מורפולוגיים.

השופטת: כלומר, בניסוי שלך רצית רק שנתרשם באופן כללי ולא לפי בדיקות מורפולוגיות.

העדה: זהו בדיוק, רציתי להיווכח אם יש התאמה מבחינת המרחקים ולא התווים המורפולוגיים.

השופטת הוסיפה והקשתה: אבל את הסברת שהעין שלנו מטעה אותנו וגורמת תעתועי דמיון. לכן אני שואלת אם בדקת את עצמך, כפי שאלטמן בדק את עצמו בממצאיו, מבחינת הסימנים המורפולוגיים שבדמויות?

העדה: לא, אני לא עשיתי שום השוואות מורפולוגיות.

בישיבת הצהריים ביקשה העדה לפתע להפסיק את השמעת עדותה, לאחר דקות ארוכות בהן התקשתה להשיב לשאלות התובע.

הפסקת תשישות

הדבר היה לאחר שעו"ד שקד חזר ותקף את אמינות חוות הדעת שהגישה. ב־12.30 ביקש הסנגור עו"ד גיל, להקדים את הפסקת הצהריים לשעה זו. בית המשפט נענה לבקשה. כאשר קמו כולם ממקומותיהם והחלו להתפזר, המשיכה פריצ'ארד לשבת עוד שעה ארוכה על מקומה, וממקום מושבם של העיתונאים נראתה המומה. לאחר מכן קמה ויצאה לאט מן האולם.

ה„משבר" התחולל לאחר שהתובע, התריס כלפיה: „גב' פריצ'ארד, את נתת כאן חוות דעת אשר לא רק שאינן מקובלות על ידי הקהיליה המדעית, אלא סותרות את כל המחקרים והממצאים בנושא זה. לכן, עליך להחליט היום, אם את מוכנה להמשיך ולהשיב על השאלות הקשורות בחוות הדעת או שמא את חוזרת בך ממנה".

העדה: אינני יודעת מה להשיב לך.

נכון שהרצית באניית שעשועים?

בישיבת אחה"צ ניסה התובע שקד לערער את מעמדה של העדה ואת כישוריה כמומחית בתחומים שעליהם מסרה את חוות־דעתה. אלא שלא כפי שקרה בישיבה הקודמת, כאשר נקלעה למצוקה ולא היתה מסוגלת להשיב, כאן היא עמדה בחקירה והשיבה לשאלות התובע, ולאחר מכן לשאלות קצרות של הסנגור שפטל ושל השופטים, ובכך, למעשה, סיימה את הופעתה במשפט.

בתשובה לשאלותיו של שקד מסרה העדה פריצ'ארד, כי עיקר התמחותה הוא בפסיכולוגיה של כתב־היד, לאחר שעסקה שנים אחדות קודם־לכן בגראפולוגיה. כמו־כן היא נתנה יעוץ בנושאי כתבי־יד. העדה ציינה, בתשובה לשאלות התובע, כי היא מודעת לכך כי בארה"ב לתואר שני אינה מאושרת על ידי רשויות המדינה ולא מוסמכת לתת תארים ורשיון עבודה מקצועי.

העדה: לפי המידע שבידי, הרי מאפריל 1987 יש לאוניברסיטה זו אישור להסמכה ולהענקת תארים.

התובע אמר בתגובה, כי הוא מבקש לבדוק נושא זה מאוחר יותר, ואם יקבל מידע על כך — יבקש להגיש מסמכים בנדון לבית המשפט. ואילו אב בית הדין פנה אל התובע וביקשו לקצר בתחומים אלו של החקירה, שלכל הדעות אינם התחום העיקרי לגבי עדה זו.

התובע המשיך ללחוץ ושאל, האם יכולה העדה להופיע כמומחית בתחום הפסיכולוגיה במשפטים בארה"ב. ועל כך השיבה בשלילה.

התובע: ונכון שלא היו נותנים לך להעיד שם בתחומים חשובים וספציפיים, כמו נושא מונטז' הפנים, או ה„פרספשין"?

העדה: אינני יודעת אם לא הייתי יכולה להעיד בנושאים אלו בארה"ב. אני מאמינה מכל־מקום שנסיוני היה מסמיך אותי להעיד בנושא מונטז' של הפנים.

השופט טל: האם ניתן להבין מכך, שהיית יכולה להופיע בפני בית משפט אמריקאי על סמך הנסיון הפרקטי שרכשת, כמו למשל צלם מומחה?

תשובה: כן, אולם אינני מומחית לצילום אלא למעשה לחלק הפיזי של עשיית מונטז'ים, צירופי פנים וכדומה.

„מה המומחיות שלך?"

התובע: גב' פריצ'ארד, את באת לכאן כמומחית, ואני באמת ובתמים רוצה לדעת — מומחית למה? האם בארה"ב לא היו מרשים לך להעיד כמומחית מורשית לפסיכולוגיה, וגם לא כמומחית לצילום וכן לנושאים אחרים שהודית שאינך מומחית בהם — אז הבה נבין, באיזה תחום המומחיות שלך?

העדה: תחום התמחותי כאן הוא כאמור הניסיון שרכשתי בנושאי מונטז' הפנים והפרשנות לאותו מונטז', מתוך גירוי ויזואלי מהניסיון הרגשי הכרוך בכך.

התובע: נכון שספרך „ויהי פנים מכתב יד" לא פורסם על ידי מוסד אקדמי כלשהו אלא יצא לאור על ידך באופן פרטי?

העדה: נכון.

היתה אוניברסיטה?

בתשובה לשאלות נוספות ציינה העדה, כי היא מועמדת לקבלת תואר ד"ר ועשתה את ההתמחות הנדרשת לקראת זאת. היא הבהירה, שלמיטב ידיעתה, הכישורים הנדרשים לקבלת תואר ד"ר בפסיכולוגיה נקבעים בכל מדינה בארה"ב לפי שיקוליה־היא. כאן היקשה שוב התובע שקד: גב' פריצ'ארד, למה לעשות ספקולציות, הרי בידי מצוי קטלוג רשמי משנת 1986, המכיל את כל המוסדות המוכרים למתן רשיון והסמכה בארה"ב, ולפי קטלוג זה ייארך זמן רב עד שתזכי לקבל תואר ד"ר.

העדה בשלה: המידע שקיבלתי מהאוניברסיטה שלי הוא, כי מאפריל 1987 אפשר לגשת בה לבחינות ולקבל הסמכה למדינת קליפורניה.

התובע: אין בכוונתי להתווכח איתך, אני מבקש להגיש לבית המשפט את הקטלוג הרשמי הזה של ארה"ב ולא לחיות מן המידע שלך.

השופט דב לוין ביקש אף הוא להעיר בנושא זה, כי „קצת תמוה בעיני, שאת, שכל־כך משתוקקת לקבל תואר ד"ר, אינך מכירה את הקטלוג הזה".

בכך תמה החקירה הנגדית, והסנגור שפטל הציג לעדה כמה שאלות קצרות בחקירה החוזרת. תחילה הוא ביקש שהעדה תבהיר את עמדתה ואמינותה בנושא ה„פרספשין" — התובע שקד התנגד להצגת השאלה, בציינו כי הוא למעשה הפסיק ביוזמתו את החקירה הנגדית שלה לאחר שהתברר כי אינה מסוגלת להשיב על השאלות.

אב בית הדין הודיע, כי בית המשפט מאפשר את השאלה, אולם הוא הבהיר, כי אם התובע יבקש לאחר מכן לחזור לחקירה הנגדית ולהוכיח את היריעה בנושא הרגיש הזה — יינתן לו הדבר.

בעקבות הודעה זו, קיים שפטל התייעצות עם עמיתו, עו"ד גיל, והודיע כי הוא חוזר בו מהצגת השאלה.

אניטה פריצ'ארד סיימה את עדותה. (שת"ם)

סרטים יוקרנו בליל שבת בבית אגרון ובסינמטק י־ם; החילונים לא יפגינו

ש"ס, כרגיל, מפריחה איומים על עזיבת הממשלה

תושביה החילוניים של ירושלים יוכלו לחזות בליל שבת הקרוב בסרטי קולנוע, שיוקרנו למענם בבית אגרון ובסינמטק. כזכור, חידשה הנהלת הסינמטק את הקרנת הסרטים שהיתה נהוגה במקום לאחר פגרת הקיץ, אולם מפעיל הקולנוע בבית אגרון, אמציה קלפן, נסוג לשבוע אחד ועתה נמלך בדעתו והחליט לחזור ולהציג סרטים לקהל הרחב.

מנגד מתכוונים פעילי העדה החרדית ועסקני אגודת ישראל לערוך עצרת מחאה גדולה נגד חילול השבת ברחבת הכותל המערבי. העצרת תיערך ביום ב' הקרוב. סיעת ש"ס במועצת עיריית ירושלים מאיימת לפנות לבג"ץ, כדי שישפוט בעניין שבירת הסטטוס קוו בירושלים. סגן ראש העיר מטעם ש"ס, הרב זאב נסים, הכריז כי אם קולק לא יורה לאכוף את החוק האוסר הקרנת סרטים בירושלים, עלולה סיעתו לפרוש מהקואליציה העירונית ובעקבותיה אף צפויה פרישת ש"ס מהממשלה.

לאור בקשת המשטרה לא תיערך כנראה הפגנת תמיכה בהקרנה בבית אגרון מטעם הארגונים החילוניים.

● סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, אישר אתמול תוכנית חינוכית חדשנית שנועדה לעורר קריאת ספרים בקרב לתלמידים טעוני טיפוח באוכלוסיות חלשות. התוכנית כוללת, בין השאר, קריאה יומית של ספרים האהודים על הילדים בכיתות.

לקיבוץ עין־השופט וחבריו
החוגגים חמישים שנות התיישבות
ברכות לשיגשוג ופריחה
בית ניר־יצחק

שיירה אמריקנית נוספת עברה בשלום בהורמוז

איראן טוענת שטיבעה 4 ספינות מלחמה עיראקיות ☐ השיירה האמריקנית מנסה להתחמק גם... מנציגי התקשורת האמריקנית המצויידים בסירות מהירות ומסוקים ☐ הפנטגון הטיל איפול על המהלך

וושינגטון. — שיירה ימית אמריקנית נוספת עברה דרך מיצר הורמוז ללא תקריות.

משרד ההגנה האמריקני מסר אמש, כי במהלך ההפלגה לעבר כווית, פגשו שלוש מיכליות של כווית, בליווי של שלוש אוניות מלחמה אמריקניות, אוניות איראניות שערכו „פטרולים שיגרתיים". כן נמסר, כי לא נרשמה פעילות אווירית איראנית ראויה לציון.

במהלך מעברה של השיירה הקודמת, ירה מטוס אמריקני אף־14 שני טילים לעבר מטוס איראני שהתקרב למטוס תצפית אמריקני ולא השיב לקריאות האלחוט של הכוחות האמריקניים. המטוס האיראני לא נפגע.

השיירה החלה את מסעה ביום שלישי בלילה, והיא צריכה לעבור מרחק של כ־1000 ק"מ עד שתגיע לכווית.

לראשונה מגינים מסוקים אמריקניים מדגם „סי. סטליון", המצויידים במיוחד ללוחמה במוקשים, על השיירה. חיל הים האמריקני בוחן עתה את כושרו להתגבר על המוקשים האיראניים.

עד הערב שמר הפנטאגון על איפול לגבי תנועת השיירה, כדי לא לאפשר לאיראנים להניח מוקשים חדשים, וגם כדי להתחמק מפני העיתונות הבינלאומית ובייחוד מרשתות הטלוויזיה האמריקניות, שגייסו, במחיר של אלפי דולרים, סירות מהירות, מטוסים ומסוקים.

העין הסובייטית

אוניות מלחמה של בריה"מ ואיראן עקבו אחר השיירה שאליה הצטרפה נושאת המסוקים הגדולה „גוואדלקנאל" אשר על סיפונה מסוקים מגלי מוקשים מדגם „סטאליון" הסוקרים את הים לגילוי מוקשים והשמדתם.

השיירה נעצרה לזמן קצר מול נמל שארג'ה בחוף הנסיכויות המאוחדות והיכתה שם עד שנתקבל אות מן המסוקים, שנתיב השיירה נקי ממוקשים.

אוניית מלחמה איראנית עקבה אחר מהלך השיירה ממרחק של 2 ק"מ מן האוניה „גוואדלקאנאל" ופריגאטה סובייטית נראתה במרחק של 8 ק"מ כשהיא שטה במקביל לשיירה.

איראן: טיבענו

איראן טענה אמש כי כוחותיה הטביעו בירי תותחים ארבע ספינות מלחמה עיראקיות והעלו באש ספינת מלחמה נוספת בצפון המפרץ הפרסי.

בידיעת סוכנות הידיעות האיראנית נאמר, כי ארבע ספינות המלחמה של עיראק נפגעו באש התותחים בתעלה המפרידה בין כוויית לבין חצי האי פאו, שנכבש על ידי הצבא האיראני בפברואר של השנה שעברה. (ע־צ־ע־ד)

לחיזבאללה נמאס לחטוף — טוען גולה אירני בעל קשרים

מאת דפנה ורדי
כתבתנו בבריטניה
וארנון יפה כתבנו בצרפת

לונדון. — עם שובו של העיתונאי האמריקאי, צ'ארלס גלאס, גוברות בבריטניה ההשערות על שיחרורם הקרוב של בני הערובה האחרים. למרות שגלאס לא ראה אף אחד מאחרים, הפיחה חזרתו תקווה חדשה.

תקווה זו חוזקה על־ידי דבריו של גולה איראני בעל קשרים, אמיר תהיר, הטוען כי יש סיכוי טוב בשבועות הקרובים ישוחררו בני־ערובה נוספים. הוא מסתמך, בין היתר, על דבריו של עומרן חבר קרוב של נשיא סוריה, המנהל את עסקי משפחת אסד באירופה ובארצות הברית, אשר היה מעורב בעבר בשיחרור בני־ערובה.

האווירה „אינה נוחה"

תהיר טוען, כי האווירה במזרח־התיכון אינה נוחה עתה להחזקת בני־ערובה, ואלה גורמים יותר נזק מכפי מביאים תועלת. אנשי חיזבאללה, לדבריו, מגיעים למסקנה כי עליהם למצוא דרך אחרת להילחם ב„כוחות השטן הגדולים". עם זאת, הוא סבור כי אם ארצות הברית תפעל נגד אירן במיפרץ הפרסי, נישקפת סכנה לחייהם של בני הערובה.

כל המדינות שלהן בני־ערובה בלבנון מנהלות, לדבריו, משא ומתן עם החוטפים, כאילו היה זה תהליך דיפלומטי מקובל. היחידה שאינה נכנסת למשא ומתן היא בריטניה.

דובר משרד החוץ הבריטי אמר כתגובה, כי בריטניה אמנם אינה־נכנסת למו"מ עם החוטפים, אך היא מקדישה מאמצים לברר את זהותם ומיקומם המדוייק של בני הערובה.

עומרן אדם אומר עוד, כי ארה"ב וצרפת העניקו לנשיא אסד „חופש פעולה מוחלט להשכין סדר חדש בלבנון תמורת שיחרור בני הערובה". לדבריו, סוריה השיגה מ„חיזבאללה" את שחרור העיתונאי צ'ארלס גלאס כצעד ראשון.

גנראל טלאס והרמטכ"ל שיהאבי באו בשבוע שעבר במיוחד לביירות לאיים על „חיזבאללה". העובדה שגלאס שוחרר שבוע לאחר מכן מוכיחה, כי לסוריה יש השפעה על ארגון זה.

צ'ארלס גלאס, שהיה כתב רשת הטלוויזיה האמריקנית אי.בי.סי. בלבנון, אמר כי הוא משוכנע שחוטפיו היו שיעים מדרום־לבנון, אנשי חיזבאללה. לדבריו, הם מביעים בדרך זו את רוגזם על הנוכחות הישראלית בדרום־לבנון, ורואים בחטיפת הזרים מחאה על־כך שהישראלים מחזיקים שבויים מדרום־לבנון.

הוא מספר, כי יש אפילו שמועה לפיה זו הסיבה לכך שהבגדים שמקבלים בני הערובה בלבנון זהים לאלה בהם הישראלים מלבישים את השבויים הלבנוניים בעתלית — חליפות טרנינג כחולות מתוצרת „אדידס".

במסיבת־עתונאים שהתקיימה אתמול בשדה־התעופה גטוויק, בו נחת מטוסו של גלאס, סיפר כי חוטפיו אמרו לו מראש שלא יכו אותו ולא יענו אותו, וכך באמת נהגו. המיקרים היחידים בהם איימו על חייו, היו כאשר ניסה להעביר פתקים, או ניתפס בנסיונות בריחה.

מטורף רצח 14 בני אדם באנגליה — והתאבד

האנגפורד, אנגליה. — צלף מטורף שהרג למוות 14 אנשים ופצע 16 בעיירת־שוק קטנה זו שבדרום אנגליה, התאבד ביריה, מסרה המשטרה.

יותר משש שעות לאחר שהחל הטבח, שלח האיש יד בנפשו, לאחר שנלכד לבדו בבית ספר. הטבח שביצע הרוצח היה חסר תקדים בבריטניה.

4 שעות לאחר שהחל הטבח בעיירת־שוק זו, הטילה המשטרה מצור על איזור בקרבת בית־ספר, בו כנראה התבצר הצלף. לא נודע מייד אם הוא מחזיק בבני ערובה.

ברברה מורלי, תושבת העיירה הנמצאת 96 ק"מ מלונדון, סיפרה „האיש פשוט טייל לאורך הכביש, וירה לעבר כל דבר שנמצא בתנועה".

תושב מקומי, ג'ים הארדי, סיפר „הוא פתח ביריות גם לעבר ילדים ששיחקו בגינותיהם, הללו רצו תוך זעקות לתוך בתיהם".

עדי ראיה מסרו כי האיש היה לבוש במדי קרב בסגנון־רמבו, כשאקדח על מותנו ורובה תקיפה תלוי על חזהו. תקרית זו, שהיא כנראה הראשונה מסוגה בבריטניה החלה כאשר המטורף ירה לעבר קופאית מאחורי אשנב של זכוכית בתחנת דלק בווילטשייר הסמוכה. היא נפצעה רק על ידי רסיסי זכוכית.

מסוקים של המשטרה חגו מעל העיירה והתושבים הוזהרו ברמקולים להסתלק מהרחובות. רבים מהם התבוננו, אחוזי הלם, מתוך חלונות ראווה של חנויות כאשר שוטרים חשו לאיזור.

המשטרה מסרה כי שוטר אחד נהרג ושניים מהפצועים שרויים במצב קשה.

(עיד ע־צ)

גופת נערה שנורתה ע"י המטורף בהאנגפורד, מועלית לאמבולנס על אם הדרך שבה התרחש הטבח (צילום: אי.פי.)

„פראוודה": ילדה בלעה נחש בשנתה

מוסקווה. — ילדה בת 11 באזרבייג'אן בבריה"מ בלעה נחש באורך של 65 סנטימטר בשנתה והקיאה אותו לאחר ששתתה מי מלח — מסר „פראוודה".

בידיעה נמסר רק שמה הראשון של הילדה, מתנה. היא נרדמה לאחר שקטפה ענבניות בשמש והתעוררה כאשר החלה להחנק, כתב „פראוודה".

התברר כי הילדה בלעה נחש מסוג „נחש תלולים" קווקאזי ואשר נמצא גם באזור סאביראבאד ברפובליקה הסובייטית אזרבייג'אן בחוף הים הכספי.

הילדה הועברה לטיפול במרפאה ושם הישקו אותה בשני ליטרים של מי מלח. כאשר החלה לשתות את המים היא הקיאה ומיד הופיע בקערה כל הנחש, כתב העתון.

ביולוג סובייטי שהגיב על המקרה אמר, כי נחש מסוג זה איננו קטלני אם כי יש בשיניו מנה מסויימת של ארס. (ע"ד)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 19.8.87

	היחידה	מזומנים: קניה	מזומנים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6721	1.6929	1.6829
דולר אמריקני	1	1.57	1.64	1.6040	1.6240	1.6146
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8704	0.8813	0.8754
לירה שטרלינג	1	2.53	2.65	2.5792	2.6114	2.5998
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2605	0.2637	0.2620
ין יפאני	100	1.08	1.13	1.1024	1.1161	1.1085
גילדן הולנדי	1	0.75	0.79	0.7725	0.7821	0.7768
פרנק שווייצרי	1	1.03	1.08	1.0480	1.0611	1.0563
כתר שבדי	1	0.24	0.26	0.2493	0.2524	0.2507
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2378	0.2408	0.2394
כתר דני	1	0.22	0.23	0.2263	0.2291	0.2277
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3591	0.3636	0.3617
דולר קנדי	1	1.18	1.24	1.2048	1.2198	1.2127
דולר אוסטרלי	1	1.10	1.18	1.1368	1.1510	1.1492
ראנד דר' אפריקני	1	0.46	0.78	0.7748	0.7845	0.7799
פרנק בלגי	10	0.41	0.43	0.4183	0.4235	0.4212
שילינג אוסטרי	10	1.22	1.27	1.2386	1.2541	1.2444
לירה איטלקית	1,000	1.18	1.25	1.2028	1.2178	1.2079

קרן לעזרה הדדית של מקבלי גימלאות
מקרן הגימלאות המרכזית — עמותה

ניתנת בזה הודעה, כי אסיפה כללית של חברי העמותה תתקיים ביום רביעי 16.9.87 בשעה 09.30 בבוקר באולם חישיבות של קרן הגימלאות ברח' ביאליק 155, קומה 11, רמת־גן.

סדר־היום:

1. בחירת יו"ר האסיפה;
2. דו"ח הוועד וועדת הביקורת.
3. דיון;
4. אישור הדוחות;
5. תיקונים בתקנון העמותה.
6. בחירת ועד וועדת ביקורת;
7. מינוי רואה חשבון;
8. שונות.

(האסיפה הכללית תתכנס בדרך של נציגי החברים, כאמור בתקנון העמותה).

הוועד

השוודי שטען שהוכה בנתב"ג: „אדם לא יציב ביותר"

מאת עלי כהן, כתב „על המשמר" בסקנדינביה

קופנהאגן. — אחד מגדולי העיתונים השבדיים „דגנס ניהטר", מפרסם סיפור על שוודי שביקר בישראל, אשר עבר את הבדיקות הבטחוניות ביציאה מהארץ, הוכה, נגנבו ממנו מצלמות, והוא איחר למטוס ויצא יממה מאוחר יותר לשבדיה בדרך עקיפין.

שגריר בשטוקהולם, משה הראל, כבר שוחח עם האיש וביקש הבהרות מישראל. מקורות ישראליים אומרים, כי מדובר באדם „לא יציב", שניסה להגיע לדלפק „אל־על" תוך עקיפת הבדיקות הבטחוניות. כאשר נישאל למעשיו, הסתבך בדבריו ובין היתר סיפר, כי היה משקיף או"ם, ואחר כך בכוח יוניפ"ל.

הידיעה ב„דאגנס ניהטר" עברה ללא תהודה, מה שמעיד, כי החוקרים לא האמינו ביותר לגירסתו של האיש, ולא נודע על שום תגובה או בקשה לחקירה. האיש גם לא פנה לעזרת שגרירות ארצו בעת עיכובו.

כידוע אין השבדים זקוקים לאשרה בעת כניסתם לישראל.

רק שלושה נותרו מהשביעייה שנולדה באנגליה

ליברפול. — תינוקת נוספת מן השביעייה שנולדה לאשה בת 27 מתה אתמול.

מן השביעייה נותרו 3 פגים — 2 נקבות וזכר והרופאים מסרו, כי הם נאבקים על חייהם.

כל השביעייה שקלה ביחד 4 ק"ג בעת הלידה שאירעה 13 שבועות לפני זמן הלידה הטבעי. הלידה נעשתה באמצעות ניתוח קיסרי בשבת האחרונה. האם קיבלה טיפול נגד עקרות. (ע"ד)

על היום
20.8.87

הרווח שרושמת „אל־על" לזכותה מעודד, אך יש לזכור כי החברה עדיין מנוהלת על־ידי מפרק זמני ■ הנתונים המעידים על התייעלות תלויים בגורמים חיצוניים, כמו ירידת מחירי הדלק ■ בדו"ח החברה לא צויין כמה עולה ההשבתה בשבתות ובחגים ■ בתחום יחסי העבודה טרחו השבוע גם הטייסים לקלקל את „החגיגה" המוקדמת מדי

הצלחה עם כנפיים מקוצצות

מאת יוסף שמי

אחרי שמונה שנות הפסדים יש השנה לחברת „אל־על" רווח בסך — 15.2 מיליון דולר, כך רישמית. לא רק הטייסים קילקלו למפרק הזמני עמרם בלום ולמנכ"ל „אל־על" רפי הרלב את החגיגה (כשארגנו את „הבריחה אל המחלה") וישיבשו את לוח הטיסות ביום ב' השבוע, גם הדובר של „אל־על" נתן יד לחסרת החגיגה, בשסיפק לאחד מעיתונאי הערב את הנתונים שפורסמו עוד לפני מסיבת העיתונאים.

הכתבים הנזעמים ביטלו את הפגישה והכבודה נשארה באולם ריק. אך הגיליונות עם נתונים נמסרו ועל סמך נתונים אלה ניתן לומר, כי השנה זו הפעם הראשונה יש ל„אל־על" — רווח כאמור, בסך 15.2 מיליון דולר.

בחמש השנים שקדמו למשבר (שהגיע לשיא בשביתה שנמשכה 4 חודשים) הסתכם ההפסד המצטבר בלמעלה מ־325 מיליון דולר. מ־1983 ועד ל־1986 צברה „אל־על" הפסד נוסף מצטבר בסך 15.5 מיליון דולר. ההתייעלות שבאה לידי ביטוי בפיטורים של למעלה מ־22% מהעובדים, תרמה את תרומתה לשיפור המצב. בנוסף לזה תרמה גם ירידת מחירי הדלק לעניין.

התוצאות החיוביות, שהיו ל„אל־על", ראויים לציון גם בשל העובדה שב־1986 נרשמה ירידה בת כמעט 27 אחוז בתיירות אמריקנית, אך במקביל חלה עליה בערכם של המטבעות האירופיים, ולזה כמובן, היתה השפעה חיובית מבחינתה של „אל־על", כמו כן, נרשמה עליה משמעותית בתיירות הישראלית לחו"ל. סך־הכל היה הגידול בהוצאות מתון יותר מהגידול בהכנסות ומכאן המאזן החיובי. בדו"ח המודפס לא צויין כמה עולה לחברה השבתת צי המטוסים בשבתות ובחגים, שהם כ־18 אחוז מסך ימי העבודה בשנה.

הצלחה גדולה במיוחד

ל„אל־על" יש את חלק הארי מנתח התנועה בקווים מישראל ואליה. ב־1986 היא הטיסה למעלה מ־52 אחוז מכלל הנוסעים הנכנסים ויוצאים, בהשוואה ל־46 אחוז בשנת 1981/82.

בשנה שעברה עם ירידת התיירות האמריקנית, סבלו חברות תעופה רבות מירידה בתפוסה. ב„אל־על" נרשמה עליה עד ל־75 אחוז.

שיעורי התפוסה מהווים מדד החשוב בתפקוד החברה. כך למשל, היתה התפוסה בשנת 1985 למעלה מ־73 אחוז, אך ב־1984 73.7 אחוז. למרבה האירוניה היתה לחברת „אל־על" הצלחה גדולה במיוחד ב־1982/83, מבחינת רמת התפוסה הכללית, שהיתה זהה לזו שבשנה המרוויחה על 75 אחוז. על כן נראה, שנתון זה לא כל־כך קשור ב„כושרה" של ההנהלה ואף לא ביחסי העבודה, שהיו אז מעורערים מאוד.

בדו"ח הנהלת „אל־על" מצוי סעיף המדבר על קליטת מטוסים חדשים — הכוונה

(סוף בעמוד 9)

רפי הרלב (מימין) מנכ"ל „אל־על" ועמרם בלום המפרק הזמני. „הטייסים קילקלו לחם את „החגיגה""

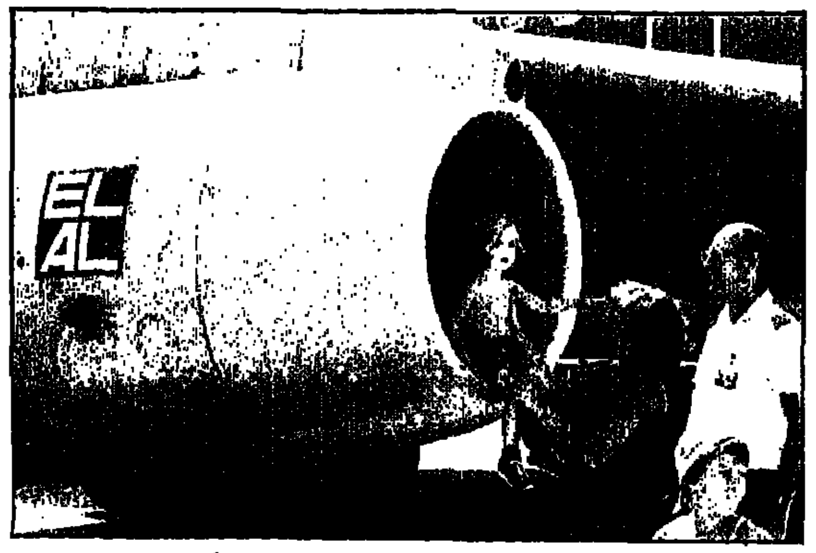

מטוס מושבת. בשביתה בת ה־4 חודשים הגיע המשבר לשיא

כותרות משנה

יצרני מוראל

מאת אריה פלגי

אחד הביצועים המרתקים של הלביא, שהוא מייצר מוראל. לא סתם מוראל אלא מוראל נייד, כי כל אחד יכול לקבוע את גובה המוראל הרצוי לו על פי יחסו אל המטוס. למצדדים בו, למשל, הוא מייצר מוראל בכמויות כאלה, שאפשר לפזר אותן בין כל חלקי האומה. לאחר הפיזור המצדדים מסתובבים עם מד־מוראל אישי, קטן ומתוחכם, המודד את כמויות המוראל האקטיבי באוויר.

וזה לא הכל. עוד תכונה למוראל הלביאי והיא שהמוראל נוצר עוד לפני השלמת המטוסים והמראתם. אחרת קשה להבין מנין יודעים היודעים כמה מוראל נוצר כבר ברחבי המדינה, מעצם ייצור המטוס. בהסתמך על התכונה הזאת, כלומר שיש מוראל וגאווה בטרם לביא, ועדה מיוחדת בודקת את האפשרות, שהמוראל ימריא לא רק לפני הלביא, אלא שימריא במקומו. זה בטוח פתרון זול יותר וגם לא ירגיז את האמריקנים. ועדה אחרת בודקת את היווצרותן של כמויות המוראל במלחמה עתידית, בה יחסרו לצה"ל הכלים בגלל היעדר הכספים אשר הושקעו במטוס רב־הביצועים.

דוד וגולית

נס גדול קרה לנו שדוד לא קיבל את עצת שאול המלך, לפני שיצא לקרב עם גולית. הוא, דוד, קבע בעצמו את מערכות הנשק בהן הצטייד ובמקום לעטות „כובע נחושת ושריון", כעצת שאול, הסתפק במקל, בקלע ובחלוקי נחל — וניצח. אם היה מפסיד או אם היה מקבל את עצת המלך והיה מנצח — השר יצחק פרץ לא היה מוצא הוכחה ניצחת (אפשר לומר הוראה ניצחת) כל כך מקורות, כדי להצביע עם המטכ"ל בעניין הלביא ולא נגדו. כך סייע לנו דוד המלך במרחק אלפי שנים.

אבל גם גולית חי וקיים. ברמות אחד בשם עמיר בן־עמי (משקל 120 ק"ג) אשר גם הוא גיבור על חלשים או מי שנראים לו כחלשים. מה גם שדוד הפעם, בכנס האוטו־דה־פליטצה של שרון באוניברסיטת תל־אביב, היה טלי הופמן, בחורה צעירה, צנומה אשר במקום מקל, קלע וחלוקי נחל הצטיידה רק בחולצה מס"מית דקה, בשלט־כד ללא מקל ובשאלה שורקה בכיוון שרון. ובן־עמי גולית עמיר התנפל וגבר עליה.

בישראל של היום הולך לגוליתים. מחנה שרון.

ח"ן כך

לא תנועה גאה כמו „כך" תקפח את הבנות. לאחר הפירסום הרב בעקבות מחנה האימונים של בני „כך" הגיע בצדק תור הבנות. אצלן זה נקרא קייטנה. אין להן קרניים, כתוב בעיתון. הן נחמדות ותינניות אפילו. מדוע לחן לא מגיע מנת געגועות והכשרה כיצד לטפל בערבים וכיצד לחמוק ממחסומי צה"ל?

מדוע שהתנועה הזאת לא תתחזק, אם אנחנו סוללים לה את הדרך במו ידינו? אם העם, אשר היה צריך להיות רגיש עד כדי חרדה מכל גילוי פשיסטי, מכניס את „השוליים המטורפים" לכנסת? אם מקציבים לה חוכת זמן ברשות השידור והמשטרה עדיין חוקרת מה עשו בנשק שם במחנה האימונים? אם נותנים לתנועה פירסום צבעוני לקייטנות רוויות רעל קנאי־לאומני?

עד שהשוליים המטורפים יהיו למרכז טורף. ב„כיפה אדומה" למרות התחזות הזאב לסבתא חסודה — הכל הסתדר על הצד הטוב. אבל באגדות למבוגרים, שכבר היום כוללות פרלמנט מכובד ובג"ץ ועוד פעם בג"ץ, וציות לחוק וחשש לחוקק חוקים חדשים שפשוט אוסרים על כהנא לפעול — לא נגיע אל הסוף הטוב.

הבריחה אל החופש

מה אומרים ברוסיה על בריחתו של העיתונאי האמריקני צ'ארלי גלאס מן השבי בביירות?
„זה גלאסנוסטי"

על הפרץ

ילד יקר מאוד

קשה להיות הורה לתלמידי בית־ספר, ועל אחת כמה וכמה לתלמידי תיכון. הספרים יקרים, מתפרקים ויוצאים במהדורות מתוקנות מדי שנה־שנתיים. אחר־כך בא תור הילקוטים, הקלמרים והמדבקות הזוהרות...

מאת נרקיס טל־וינברג

כדאי לדעת, (אם טרם הספקתם לה... זאת על בשרכם), שלהיות הורה ל... תלמידי בית־ספר (בעיקר תיכון) ה... עסק יקר למדי בימים טרופים אלו. כה... כל שיחה עם הורה כזה מגיעה ה... שניים שלושה משפטים של ה... העניינים", וציון ההקלה. במוצא... את התלונות והטרוניות סביב ה... ההכספית הכרוכה בנושא.

אז ככה, נכון לעכשיו, ההוצאות ה... הדידיעה לשנת הלימודים החדשה ... כמיצ'יבקס: קלמרים קופסות, מחקים ... ומדבקות זוהרות (אפשר גם לא ... על ילקוטים מוציאים הון, הכל כדי ... ב„סטייל" תכון. כל המרבה ... ובצבעים, הרי זה משובח.

■ ■ ■

אחר־כך באים ספרי הלימוד. ... מעבירים את הספרים מאחד לאחר ... מסתבר, המשימה היא כמעט בלתי אפ... מרועה משום שהספרים נכרכים כ... רבה. המחזיקה מעמד כחצי שנה ... הטוב, עד שהספר מתפרק. שלא ... דרישות משרד החינוך למהדורות ... ומתוקנות מדי שנה שנתיים, ... הצטיידות מחודשת של ספרים אלו.

■ ■ ■

עוד רעה חולה היא אותם ספרים ... במהדורות מההוצאה, שמהדורה ... תופיע רק כחודשיים לאחר תחילת ... מה עושים? ממתינים. אני בהחלט ... שאצלנו כבניין עדיין נהוג „שוק ... בסוף שנת הלימודים התיכונית ... כדאי לקנות רבק, ו... לקוות ... שלא ישנו מהדורה בשנה הבאה.

אם פעם היה העומס מוטל ... הורים לתלמידי תיכון, כיום יש ... הורים לתלמידים בבית הספר ... תחת הנטל. תלמיד העולה לכתה ... נדרש לרכוש עשרה ספרי לימוד ... ולא יותר. מול שבכתה א' צריך ...

התגיגה לא מסתיימת ברשימת ... הללו. הדרישות לתשלום נוסף ... במהלך השנה. כל פעם צץ ... וכשאין ברירה — משלמים.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: ...

ילקוט ממולא

שטחיות בכריכה חינוכית

ברשימת ספרי הלימוד לשנה החדשה נמצאים רק הספרים שאושרו על־ידי משרד החינוך, שהם בבחינת הספרים „הנכונים", המומלצים. אך מסתבר שלא פעם דווקא באלו מתגלים אי־דיוקים או רמה ירודה ■ חותמת המשרד אינה בהכרח ערובה להצלחה

(צילום: גיל חדני)

קונים ספרי לימוד משומשים ומקווים שלא תצא מהדורה מתוקנת

מאת חיים מורגלית

אוטוטו ושנת הלימודים מתחילה. בתי־ספר זריזים, ואולי מורים זריזים טרחו והכינו לתלמידיהם את רשימת הספרים, שעליהם לרכוש לקראת שנת הלימודים החדשה. סיפרי לימוד הם עסק טוב. טוב למו"לים וטוב לבתי המסחר, אך הם גם בבחינת הוצאה גדולה להורים.

לשאלה מהו ספר לימוד טוב? אפשר להשיב: ספר שמעשיר את עולמו של התלמיד ופותח לו אופקים. לשיפוטכם קטע מספר מומלץ מאוד „שיעורים בהיסטוריה לבית־הספר הממלכתי" כרך א', מימי הבית הראשון עד ימי המלכה שלומציון, שהוכן על־ידי היחידה לתוכניות לימודים משרד החינוך והתרבות בפיקוח „תל" — היחידה לתוכניות לימוד במשרד החינוך, מתוך הפרק הראשון — מלכות ישראל המאוחדת, משבטים לעם.

מול הארץ המובטחת.

על הר נבו עמד משה ערב מותו, והשקיף לעבר ארץ כנען, אשר אליה לא יבוא. מסביב חנו שבטי ישראל, מוכנים ומזומנים להיכנס לארץ המובטחת. משה רבנו מת בעבר־הירדן, ובראש העם, הנכנס לארצו, התייצב יהושע בן־נון, יורשו של משה.

כיבוש הארץ.

כשארון־הברית הולך לפניהם, חצו כל שבטי ישראל את הירדן, בכך החלה המלחמה על כיבוש הארץ.. קשה וארוכה היתה המלחמה. במרבית הקרבות ניצחו שבטי ישראל את אויביהם, ובכל זאת לא עלה בידם לכבוש את הארץ כולה: גדולה היתה „הארץ הנשארת", בה נשארו במקודם התושבים הכנענים. אילו שטחים כבשו שבטי ישראל, ואילו שטחים לא הצליחו לכבוש? ומדוע כבשו שטחים אלה דווקא, ולא את האחרים?

תשובה על שאלות אלה תמצא במפה.

חומר לימודי זה, לדעתי, כוללני, שטחי ומשעמם. לא אתייחס לאמת המדעית שעומדת מאחוריו. בפתח הספר מצויינים שמות צוות המחברים ושורה של יועצים מכובדים, אפילו מכובדים מאוד. קשה להניח שהם עצמם נהנו ממה שהם מגישים לתלמידים. הבאנו דוגמה זאת מפני ש„תל" הוא עסק מצויין. הספרים שהם נותנים להם חותמת נכתבים על־ידי אנשים המאומנים על־ידי משרד החינוך, יש להם תפוצה גדולה מאוד. המו"ל הוא — „מעלות" הוצאת ספרים בע"מ.

בשליש האחרון של שנת הלימודים מפרסם מנכ"ל משרד החינוך חוברת, ובה רשימת ספרים שהמשרד ממליץ עליהם. המנכ"ל מציין, כי על מנהלי בתי־הספר להביא לעיונם של כל המורים רשימות של סיפרי לימוד, בציון מחיריהם. המנהלים והמורים מתבקשים להקפיד, שישתמשו בספרים הכלולים ברשימה. במקרים חריגים אפשר להשתמש גם בספרים שאינם ברשימה אך היו כלולים ברשימה הקודמת. והמדובר רק בספרים שאושרו לחמש שנים, ופורסמו במהדורות חדשות.

אפשר להתגבר על מכשול „הרשימה": מיספר הוצאות ספרים מוציאות סיפרי לימוד לא מטעם משרד החינוך והתרבות, אלא ספרים שנראים להן כמתאימים וחשובים ללימוד, כמו למשל, ספר חדש של יעקב שביט, „תחביר וסגנון", המיועד לתלמידי תיכון שניגשים לבחינות בגרות, טוב לסטודנטים. בית ההוצאה — ספריית הפועלים הכריעה לטובת הספר כיוון שנראה לה כספר טוב.

סיפרי לימוד זקוקים לאישור משרד החינוך, אך האישור אינו מבטיח הצלחה ויש לא מעט דוגמאות לספרים כאלה. אישור — יש, תפוצה — אין, ספרים „מאושרים" מונחים על המדף במחסן ומעלים אבק.

לעומתם סיפרי עזר כמו „מונחון לספרות" מאת אשר ריבלין — בלי האישור, הולך טוב. ויש ספרים שממש רצים משמע: תפוצתם גדולה, ההזמנות להם מרובות ועתידם מובטח, כמו „תורה לבית־ספר", הערוך על־ידי גרשון ברגסון וירחמיאל ויינגרטן, או ב„אומר ובשיח" — לקט ספרותי לבית־הספר היסודי מאת גרשון ברגסון, המעוצב בצורה מעוררת כבוד.

ספרים בעלי תפוצה הם ספרי עזר למורים, סטודנטים ותלמידים, במיוחד סיפרי עזר לבחינות בגרות הנראים כמין מאפה מוכן שיש, רק לקחת לאכול ולדעת — כל מה שצריך לבחינה זו או אחרת. סוג חדש של ספרים הם סיפרי לימוד לשעשוע והנאה, כמו: משחקי חשבון, שעשועי לשון בעברית, אנגלית וערבית; ביניהם גם שעשועי מילון, שלאלה מגיע צל"ש על ההקפדה בהוצאתם.

לספריית הקיבוץ המאוחד, ספריית הפועלים וסמינר־אורנים הוצאה משותפת, „אפיק", המוציאה ספרים, במשקל כבד לטעמי. הספרים „קשים ללעיסה". הכוונות טובות, אך אינן מבטיחות הצלחה. אפשר כמובן, להוסיף פה ושם. המתכון להצלחת ספר לימוד אמור להיות מתוח ברשימת סיפרי הלימוד, שמוציא משרד החינוך. להיכנס לרשימה הזאת לא פשוט ולא קל אך זה גם אינו ערובה להצלחה.

המורים דבקים במקראה

מאת יצחק שור

בתקופה שבה מנסה הממשלה להתנער מנכסי הציבור שבידיה ולמוסרם לידיים פרטיות, נודעת חשיבות עקרונית ומעשית רבה לעובדה, כי ארבעה מתוך חמישה מיליון העותקים של ספרי הלימוד, אשר יימכרו בשנת הלימודים תשמ"ח למיליון ורבע תלמידים, ראו אור בהוצאות ספרים ציבוריות, — בידי „מעלות", הקשורה במישרין לאגף לתוכניות לימודים במשרד החינוך והתרבות, בידי שותפי המשרד באוניברסיטאות ובידי גופים ציבוריים נוספים, כמו המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מטי"ח), המכון לאמצעי הוראה והטלוויזיה החינוכית.

ההכרעה העקרונית של תופעה חיובית זו היא בכך, שאנשי האגף לתוכניות לימודים יצרו נורמות גבוהות של ספרי לימוד. משרד החינוך אמנם לא מונע מבעלי ספרים פרטיים או מהוצאות ספרים לעסוק בהוצאת ספרי לימוד ובמכירתם לבתי הספר, אלא שהוא מתנה את הסכמתו בהתאמתם לדרישות תוכניות הלימודים, בייעוץ אקדמי, בניסוי ובהכנת כלים דידקטיים שיעמדו לרשות המורים.

חוגים אקדמיים בישראל, במיוחד בקרב אנשי מכון וייצמן, מתחו בשנות השישים ביקורת על פיגורה והתיישנותה של תוכנית הלימודים. פרופ' עמיצור מן האוניברסיטה העברית היה המרעיון הראשון, אשר הפעיל תוכנית במתמטיקה עוד ב־1961. בעקבותיו ... והפרופ' עמוס דה־שליט ממכון וייצמן. האחרון היה האיש אשר עודד ודחף את המדעים לתת את ידם לחידוש התוכניות וספרי הלימוד במערכת החינוך.

בקיץ 1963 הזמין משרד החינוך לישראל את פרופ' בנג'מין בלום, איש אוניברסיטת שיקגו, שנחשב לאחד מגדולי המומחים בעולם לתוכניות לימודים. באותו קיץ ערך בלום סדנאות מורכבות מאנשי האוניברסיטה ומשרד החינוך ובסופם של הדיונים הציע להקים מרכז לפיתוח תוכניות לימודים. משרד החינוך פירסם מכרז בו זכו תשעה מחנכים, אשר יצאו לשנת השתלמות אצל פרופ' בלום בשיקגו. בראש הקבוצה עמד שבה אדן מחנך בקיבוץ לשעבר, ומראשי המזכירות הפדגוגית. הוא אשר הקים את היחידה לתוכניות לימודים במשרד החינוך ב־1.9.1966.

עם הקמת היחידה, שהפכה ל„מרכז" ול„אגף", נפסקה התופעה המביישה של מפקחים, אשר ניהלו בבתי הספר הנתונים לפיקוחם תעמולה מסחרית למען ספרי הלימוד שלהם. המפקחים אף הפעילו לחצים על מנהלים ומורים, כדי שהללו ידאגו לתפוצת הספרים ויעשירו את כותביהם.

לפני שבע שנים פרש ד"ר שבה אדן לגמלאות והוא ממשיך למלא באגף תפקיד של מפעיל תוכניות וחוקר. את מקומו ממלא שלמה בן־אליהו.

עדכון מפגר

לרשות האגף לתוכניות לימודים במשרד החינוך עומדים כיום 100 אנשים בן 40 משרות — אומר לי שלמה בן־אליהו. כתיבת ספר לימוד היא תהליך מורכב, הנעשה בידי צוותים, שבכל אחד מהם יושבים מורים מן השדה, מומחים לדרכי הוראה (דידקטיקה), מפקחים ואנשי אקדמיה. חלק מבין עובדי האגף עובדים כמורים ובכך הם יוצרים את החיבור החיוני בין עבודתם כאנשי מטה לעבודתם כאנשי שדה.

בעולם החינוכי מקובל לעדכן תוכניות וספרי לימוד אחת לחמש עד שבע שנים, אבל בשל מגבלות התקציב וכוח האדם מעדכנים בישראל את התוכניות וספרי הלימוד אחת לעשר שנים בממוצע. אלא שנוסף לצורך בעדכון מתמודדים אנשי האגף לתוכניות לימודים עם הצורך הרחוק „לכסות" את כל מקצועות הלימוד, ואת כל הכיתות. להערכת שלמה בן־אליהו „כיסה" האגף 70 אחוזים מכלל התוכניות וספרי הלימוד, מגן הילדים ועד לסוף התיכון.

במקביל לצורך הרצוף בכיסוי מתרחשת עתה במערכת החינוך התפתחות אשר תשנה את הענף כולה: המערכת עוברת תהליך של מיחשוב, המקיף את כל הסמינרים, את רוב העל־יסודיים, ו־40 אחוזים מן היסודיים. משרד החינוך הקים במסגרת האגף לתוכניות לימודים, יחידה להכנת תוכניות לימודים ממוחשבות.

יחידה זו, מתנבא אליהו, תלך ותתעצם, משום שהיא עונה על צרכי בתי־ספר רבים. אגב, גם במקצועות, שבהם אין עדיין תוכניות לימודים ממוחשבות, ספר הלימוד אינו „בן יחיד": לא רק במקצוע כמו מוסיקה נמכרות לתלמידים קלטות מצורפות לתוכניות הלימודים, אלא גם בהיסטוריה. המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מטי"ח) הוציא לאור עשרות ספרי לימוד ותרגול, לא רק בתחומים „השגרתיים" לאימון ותרגול באמצעות מחשב, כמו מתימטיקה ושפות מחשב, אלא גם להבנת הנקרא, לשון עברית, כתיב, אנגלית, תנ"ך, השכלת מבוגרים ועוד. ספרי לימוד שמוציאה לאור הטלוויזיה הלימודית משתלבים בתוכניות הוויזואליות שלה, במיוחד בתחום הוראת האנגלית.

נגד מינימום מחייב

שלמה בן־אליהו מתנגד בתקיפות להנהגת תוכנית לימודים מינימלית, שתחייב את כותבי ספרי הלימוד ואת המורים. תוכנית המינימום תיהפך לתוכנית מקסימום, ותמיד יימצאו כאלה שלא יעמדו בדרישותיה. אין להוריד את הרמה על־ידי קביעת מינימום. במקום זה הולך האגף בדרך של כתיבת ספרים, אשר מבוססים על חומר בסיסי מחייב, ועל מעגלים הולכים ומתרחבים של העמקה. כך, למשל, מופיעים בכמה ספרי לימוד חדשים „נספחים" שהוקלטו על פס־קול, וכן קטעים המרחיבים את החומר הנלמד. בסופו של כל פרק מופיעות הצעות לעיון נוסף — לבעלי המוטיבציה והיכולת הגבוהות יותר.

בדרך זאת מאפשר הספר למורה להעסיק תלמידים בעלי יכולת שונה באותו מקצוע ברמות מגוונות: שעה שהאיטי והחלש יתמקד בחומר הבסיסי יוכל הזריז והחזק למלא חוברת עבודה עצמית או לעיין באנציקלופדיה ובספרי עזר נוספים.

האגף לתוכניות לימודים מוציא גם ספר אחד לבתי הספר הממלכתיים־דתיים והערביים. במקצועות היהדות וכן בספרות, היסטוריה, דת — מוציא האגף ספרים שונים לבתי־ספר ממלכתיים, דתיים, ערביים ולעתים גם ספרים נפרדים לדרוזים.

שיתופם של אנשי האוניברסיטאות כחוקרים של תוכניות וספרי־לימוד הוא מרשים. שלמה בן־אליהו מראה לי ספר להוראת תולדות ישראל והעמים בחטיבת הביניים, שבו העניקו עשרה אנשי אקדמיה ייעוץ מדעי־מקצועי. כל ספר לימוד עובר תקופת ניסוי של שנה לפחות. במהלכה מעירים המורים והמפקחים את הערותיהם. הערות אלה תורמות רבות לגיבושה של המהדורה המסחרית. לכמה מן הספרים מתלוות סדרות של שיקופיות, סרט־קול, חוברות לעבודה עצמית ומדריך למורה.

תוכנית מודולרית עדיפה על מקראה

שלמה בן־אליהו אינו מסתיר את מורת־רוחו מדביקות המורים במקראות: עדיף שהמורה ישלוט בספר הלימוד ולא הספר במורה. לכן הכין האגף סדרה לכיתות ב'־ד' הנקראת „מרוזות". זוהי סדרה משובחת עם יצירות של לאה גולדברג, מרים ילן־שטקליס,

(סוף בעמוד 9)

ספר הלימוד כבר אינו „בן יחיד" בעידן תוכניות הלימודים הממוחשבות. קלטות ותוכניות ויזואליות מצטרפות למקראה המוכרת. למורים קשה להסתגל. רוב החומר עונה על נורמות גבוהות ונמצא בפיקוח אקדמי

מיצרך בר־פיקוח

ספרי הלימוד, הם מיצרך בר־פיקוח. בעלי החנויות והמו"לים אינם רשאים, בשום מקרה, לדרוש סכום גבוה מזה הרשום בחוזר מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, אשר משמש גם מחירון — כך קובע המנכ"ל ד"ר שמשון שושני בחוזר ששלח לבתי־הספר במאי 1987, חודש לפני תום שנת הלימודים תשמ"ז.

תלונות על הפקעת מחירים, מחסור בספרים וטיב הכריכה אפשר לשלוח לממונה על מחירי ספרי הלימוד, המחלקה לשירותים משקיים, משרד החינוך והתרבות, רחוב שבטי ישראל 34, ירושלים 91911. חוזר המנכ"ל מצוי בידי מנהלי בתי־הספר. המורים נתבקשו לציין ליד רשימת ספרי הלימוד לתשמ"ח גם את מחיריהם.

י.ש.

מאת יוסף שמי

מעכשיו אפשר יהיה להימנע מאי־נוחות ההזרקה על־ידי בליעת גלולות

לעכל אינסולין

חלק מחולי הסוכרת זקוק לאינסולין בדרך של הזרקה, לפעמים כמה פעמים ביום. הטיפול אינו פשוט אר"גח לאנשים הפעילים בעבודה, במחקר ועוד. צוות רופאים מ"הדסה" ירושלים, הידידה לסוכרת שוקר, זה 10 שנים, על פתרונות חלופיים.

הם יוצאים כנגד הדעה המקובלת על אנשי מקצוע, כי מתן אינסולין דרך מערכת העיכול יגרום לפירוק חלקי של התרופה ועל כן היא תהיה יעילה פחות.

החוקרים בודקים שתי דרכים חלופיות: יצור גלולה לבליעה, או פתילות דרך החלחולה. בפיתוח פתילות חיפשו החוקים דרך להתגבר על הקושי הנובע מן העובדה, שמולקולת אינסולין, העשויה מ־51 חומצות אמינו, אינה מסוגלת לחדור מן המעי אל מערכת הדם, כשהיא שלמה ופעילה מבחינה ביולוגית. אי־לכך הוסיפו לפתילה מלחי מרה, המאפשרים חדירה דרך המעי אל תוך הדם בשלימות.

הניסויים שבוצעו הוכיחו, כי ניתן לאזן את רמת הסוכר אצל חולי סוכרת במשך 3 עד 9 ימי הניסוי, ולשמור על רמת האיזון גם בלילה. הפתילות, שניתנו כמה פעמים ביום אינו סוכרת לא פחות טוב מאשר הזריקות. הבעיה שהתעוררה עם הפתילות לא היתה רפואית אלא סוציאלית. אנשים רבים אינם חשים בנוח ליטול פתילות כמה פעמים ביום, כאשר לשם כך צריך להפסיק את העיסוק היומי־השיגרתי.

"חומר מגן"

החוקרים מ"הדסה" לא אמרו נואש והם מחפשים דרך ליצירת גלולות, שהחולים יטלו דרך הפה. גם כאן קיימת בעיית מניעת התפרקות האינסולין על־ידי האנזימים במיצי הקיבה והמעי הדק, כדי שהוא יצליח לעבור אל מחזור הדם בשלימותו.

בחיפוש אחרי "חומר מגן" לאינסולין מפני פירוק, ניסו החוקרים להשתמש בחלבון המופק מריאות בקר המשמש כתרופה למטרות אחרות. אך הניסויים הוכיחו, כי לא די בחומר "מגן" זה. לכן גם תרים אחר חומר ממקורות צמחיים, כגון: סויה.

במחקר ובניסיונות של קבוצת רופאים מהדסה מתעניינים משקיעים מחו"ל ומהארץ והם אף נותנים מימון למחקר. בעלון "הדסה" נכתב, כי החוקרים מקווים להגיע ליצור גלולת אינסולין כפתרון לזריקה, תוך שנתיים ימים.

הכיב בגלל חיידק קטן?

כיב קיבה נגרם בידוע על־ידי ריבוי חומצה במערכת העיכול, והמצה הגורמת להופעת "חורים" בשיכבה המכסה את הקיבה ואת המעיים. הדעה המקובלת היתה כי אין בקיבה חיידקים. שכן החומצה הנמצאת שם והמעכלת את המזון הורסת גם חיידקים.

החומצה במערכת העיכול היא כה חזקה, עד כי היא מסוגלת "לעכל" מסמרים, כך טענו, בבדיחות הדעת, הרופאים. אך לאחרונה מצאו חוקרים אוסטרליים, כי למרות הכל יש גם בכיב קיבה סוג של חיידקים. הבדיקות העלו, שאצל חולים בכיב קיבה מופיע, בתדירות גבוהה למדי, סוג מסויים של חיידקים.

הדעה המקובלת עד כה היתה, כי האולקוס נובע בעיקר מבעיות של מתח נפשי, עישון, צריכת אלכוהול ועוד. מנהגים "מגונים" אלה גורמים לעליה בהפרשת החומצה בתוך הקיבה, ובשלב הבא להופעת נזקים בשיכבה המכסה על השיכבה הפנימית של אבר זה. החומצה, אשר מתפקידה לפרק את המזון הנאכל, פוגעת בעצמה.

הטיפול המקובל עד כה נבע מהגישה הסטנדרטית הזו. והנה, כאמור, מצאו חוקרים אוסטרליים ש"בפינות חשוכות" של הקיבה מסתתרים קולוניות של חיידקים, הגורמים להופעת הכיב ולהחרפת המחלה.

באוסטרליה וגם בגרמניה המערבית החלו בודקים את אמיתות התיאוריה הזו וטיפלו בחולים בכיב קיבה באנטיביוטיקה. להפתעת רבים הטיפול הצליח. במיבכן הצליחו לרפא קבוצה גדולה של חולי אולקוס תוך שבועיים ימים בלבד. באוסטרליה זכו "לרפואה שלמה" כמה חולי כיב קיבה כרוניים עם ותק של שנים רבות.

ימים יגידו עד כמה תוצאות אלה נותנות תשובה לאחת מהנפוצות שבין מחלות מעמד המנהלים, שכן זה היה כבר לשם דבר — אין "מנהל מצליח" ללא כיב קיבה. המתח, העישון, המשקאות החריפים, הארוחות הרשנות, שהם "חובה" בעת הפגישות עם הפרטנרים. "אוכלים אותו", וגם את הקיבה. והנה הפעם גם החיידקים מאיימים ליטול חלק או יותר, במחלה.

ויטמין די ודי

ויטמין די אינו ויטמין במובן הקלאסי. הוא מסונתז בגוף מחומרים שהוא סופג מהמזון ובחשיפת השמש, המהווה תהליך "פוטו־כימי בעור".

בשבועון "לנסט" פורסם מאמר על אופקים חדשים שפתח המדע בפני ויטמין די. ויטמין די מאפשר מינרליזציה של העצם, אך מסוגל גם לגרום לספיגת עצם. לצורך פעילותו נקשר הוויטמין די לרצפטור בתא.

להפתעת החוקרים נמצא לאחרונה, כי הרצפטורים הנקשרים לוויטמין די מפוזרים מלבד בנקודות פעילותם — עצם ומעי — גם ברקמת המוח, הכיליה, הכבד העור, מערכת המין המערכת האנדוקרינית ותאים במערכת החיסון. בתנאים מסויימים ניתן היה למצוא רצפטורים לוויטמין די. גם בתאי לימפה ממאירים.

התקשרותם של רצפטורים לוויטמין די בתאים שונים של מערכת החיסון הביא להנחה, כי יש לוויטמין די תפקיד של מווסת מנגנון החיסון. כמו כן יש כנראה, לוויטמין די תפקיד בהתרבות תאים ובתהליך הבשלתם. בתאים ממאירים מסוגים שונים הודגם בתנאי מעבדה, כי לוויטמין די יש כושר לעכב את המילנומה את סרטן שד, אוסטאו־סרקומה, וכן תאים לויקמיים. ויטמין די היה גם מסוגל לגרום להפרדה טובה של תאים לויקמיים, כידוע חוסר הפרדה הוא בין יסודות התהליכים הממאירים.

איך ניתן להסביר את פעילותו הרחבה של ויטמין די? אין בידי החוקרים תשובה, לפחות כרגע.

אדון למתדון או עבד

היש לתת למכורים לסמים תחליף סם? השאלה גורמת לויכוחים בין המכורים במערכת שירותי הבריאות בגרמניה המערבית.

לפי החוק הקיים אין לתת לנרקומנים מתדון (תחליף סם) אלא רק במקרים יוצאים מן הכלל. אך במדינת נורדריין־וסטפליין עומדים לשנות את הנוהל המקובל ובכל זאת לתת למכורים לסמים את התחליף. במדינה זו בלבד יש 15 אלף מכורים להרואין. מצדדי חלוקת הסם התחליפי בדעה, כי הסיוע יאפשר פיקוח צמוד על הנרקומנים. הם יצטרכו לבוא למרפאה, כדי לקבל את המתדון, להיבדק על־ידי הרופא ולקבל הדרכה. כמו כן תסייע חלוקת תחליף הסם בחילוץ חלק גדול מהנרקומנים מהתחום של הזנות, הפשע, והניכור מהחברה. המצדדים בחלוקת המתדון קושרים את הדבר גם בצימצום ההידבקות באיידס, שכן נרקומנים הם קבוצת סיכון ראשונה במעלה. בנוסף לכל זה יש סיכוי, שהחלוקה של תחליף סם תסייע למשפחותיהם של הנרקומנים, שהם גם קורבנות "משנה" של הסם.

מתנגדי החלוקה אומרים, כי חלוקת המתדון תגרום לכך שאף אחד מהמועמדים לטיפול גמילה לא יקבל על עצמו את "עול המצוות" של הטיפול עם הסבל והמאמץ הכרוך בכך.

מחלת הקריירסטיות

"אנדרומטריוזיס" היא שמה של מחלה חדשה, ממנה סובלות נשות קריירה.

בתוספת שעה גיליון "נשים" מגזין מצרי עוברים בישראל, שלה כי המחלה, שאובחנה לראשונה בארה"ב, מאופיינת בכאבים בבטן ועקרות. בתוצאות הדומים לאלה של מחזור ו/או כאבים בעת קיום יחסי מין, וכרבע מהלוקות במחלה סובלות מעקרות.

חוקרים בארה"ב הם שגילו את הקשר בין "אנדרומטריוזיס" לנשות קריירה דווקא. מרלוחי רופאים בחוץ ארה"ב הוגדר, כי רוב החולות — שאצלן נתגלו סימפטומים של המחלה, הן נשים פעילות.

[illegible] "מאוחר" במרכזים בכבד [illegible] מחקר ראשון בנושא, המחקר העלה, כי מתוך 200 נשים עקרות שהגיעו לטיפול מבית החולים, כרבע סבלו מ"אנדרומטריוזיס".

בין רופאים וגניקולוגים ניטש ויכוח חריף בנושא. חלקם טוענים, כי שיעור הנשים הסובלות מהמחלה אינו עולה על 6%. אחרים שוללים את התופעה. החוקרים האמריקאים אומרים, כי הגורם למחלה אינו ידוע בוודאות. ככל הנראה "אנדרומטריוזיס" נוצרת ברחם והתפשטות רקמות חולות מחוצה לו. אם לא מטפלים בתופעה בזמן היא עלולה לגרום לחסימת מעיים ולבעיות אחרות שמצריכות התערבות כירורגית.

המומחה לנושא בארץ — הוא ד"ר צוקרמן, רופא בכיר במחלקת נשים בביה"ח בילינסון ומנהל המרפאה לעקרות (פריון).

רפואה ל"כיס" החניכיים

כ־90 אחוז מכלל הציבור סובלים ממחלות חניכיים. המחלות נגרמות על־ידי חיידקים. הם הגורמים לדימום החוזר ונישנה. זיהום חיידקי, הפוגע בחניכיים, אינו גורם לכאבים. מתגברים על מושבי החיידקים באמצעים מכניים: שימוש במברשות, ניקוי אצל רופא שיניים. החניכיים, שלא טופלו בצורה לא נכונה, נעלמים והולכים. הדבר גורם גם לספיגת העצם ולנשירת השיניים. לעיתים נוצרים רווחים או כיסים בין החניכיים ובין השיניים. בכיסים אלה מתרבים החיידקים וציחצוח שיניים אינו טיפול מספיק לסילוקם. בעיה זו פותרים בטיפול כירורגי. מנקים את הכיס, חותכים, תופרים ועוד. זהו טיפול יקר, כואב ויש גם צורך ברופא בעל מיומנות גבוהה.

"בהדסה" שוקדים עתה על תכשיר שניתן להכניסו "לכיס" שבחניכיים, ושם הוא יפעל כנגד החיידקים המשחיתים כל "חלקה טובה". הבעיה היתה למצוא חומר אשר מתפרק לאט. ואכן מצאו חומר כזה והוא נרשם כפטנט שנרכש על־ידי "כי"ל תעשיות".

צוות של רוקחים ורופאים מ"הדסה" כבר עורך ניסויים קליניים, כדי לבחון את יעילותו של התכשיר. השאלה היא עד כמה ניתן לעצור את תהליך הצטמקות החניכיים והאם ניתן לתקן הנזק, שכבר נגרם.

דימוי המשטרה

בתאריך 12.8.87 פורסמה בעיתונכם ידיעה בנושא טביעת אב ובנו בחוף הדולפינריום בתל־אביב. בניגוד למה שפורסם בידיעה, כי שוטר ערך דו"ח תנועה לרכב נט"ן של מד"א שחנה במקום בתפקיד, ובשרירות לב סירב לבטלו, האמת היא כי הדו"ח נערך ע"י שוטר מוזמן לרכב פרטי של מתנדב מד"א שלא בתפקיד, שחנה באיסור חוץ חסימת נתיב נסיעה.

משגילה מתנדב מד"א את הדו"ח, ופנה לקצין משטרה שהיה במקום בתפקיד, הבטיחו הקצין (שלא ערך הדו"ח ואין לו סמכות לבטלו) לסייע בביטול הדו"ח למחרת היום. עם פנייתו של מתנדב מד"א לגורם המוסמך במשטרה ראש לשכת התנועה במרחב הירקון.

אנו רואים בחומרה פירסום ידיעה שאיננה מדוייקת ויש בה פגיעה בדימוי המשטרה, ומבקשים לפרסם תיקון זה.

סנ"צ דליה גלעד,
דוברת משטרת מחוז ת"א

רווחת העובד, הנושא נבדק

את מכתבו של אלי אלון (רשות הקורא, 16.8.87), על מעורבות ההסתדרות לקידום רווחת העובדים, קראתי מתוך הסכמה והזדהות — עד שהגעתי למשפט האחרון, האומר. "הגיע הזמן שההסתדרות תכלול במסגרת המו"מ על הסכם השכר גם תחומים חשובים אלה ולא רק את השכר".

ברשימה תחת הכותרת. "עונש לסעיפי רווחה" ("על המשמר", 24.9) דווח על כשלון המאמצים שלנו להכליל את סעיפי הרווחה בהסכמי העבודה לשנים 1986־8. כמי שמופקדת בהסתדרות על נושא רווחת העובד, במסגרת האגף לאיגוד מקצועי. יזמתי פעמים מספר, מאז המו"מ על הסכמי השכר של 1984 ועד היום את הנושאים המתאימים להיכלל כסעיפי רווחה בהסכמים, ובהם קביעת תפקיד של עובד רווחה בכל מקום עבודה המעסיק מעל ל־250 עובדים; חיוב כל הדרגים הניהוליים (החל ממנהלי העבודה) להשתלב בנושא יחסי האנוש; הקמת קרנות רווחה במקומות העבודה והקמת תשתית רווחה (חדרי אוכל, מלתחות, מקלחות וכיו"ב) אזורית למפעלים קטנים, שאינם יכולים לשאת במאמץ לבדם; סיבסוד תוכניות לימודים, העשרה ותוכניות קהילתיות במקום העבודה לעובדים ובני משפחותיהם ועוד.

לצערי הרב, יוזמות אלו התנפצו אל מול ההתנגדות הנחרצת של המעסיקים במיגזר הפרטי, הרואים ברווחה התעסוקתית חלק ממדיניות הניהול, שלעובדים ולנציגיהם לא צריך להיות בה חלק (בשפה פשוטה, "אם המפעל יחלק סוכריות לעובדים, למה לשתף בשמחה גם את ההסתדרות"). עמדתם של המעסיקים במיגזר הציבורי היתה, שאצלם מצב הרווחה משופר יותר מאשר בתעשייה ולכן יש קודם כל להגיע להסכם רווחה עם התעשיינים.

גם מנהלי המו"מ מטעם ההסתדרות העדיפו, אולי בדרך הטבע, להיאבק קודם כל למען שיפור השכר ולא יכלו להרחיב את מאמצי ההתמודדות גם אל תחום הרווחה. לפיכך באחרונה הגענו למסקנה, כי הפיתרון טמון אולי בהצעת החוק להבטחת שירותי רווחה בעבודה, והנושא נבדק עתה בוועדת מומחים שהקמנו במסגרת ההסתדרות.

שרה אלספקטור,
יו"ר המח' לרווחה ועבודה
וח' הוועדה המרכזת בהסתדרות

מועדים לחקירה

לאחר שנחקרתי פעמיים במשטרת מרחב דן שברמת־גן, זומנתי לפני כשבועיים למטה מרחב הירקון בתל־אביב, בחשד כי עברתי על הפקודה למניעת טרור בכך שלטענת המשטרה ענדתי את סמל המועצה לשלום ישראלי־פלשתיני ופרסמתי בעיתון מכתב המצדיק את ענידת הסמל. אני פעיל, לצורך העניין, ב"רשימה המתקדמת לשלום".

לפני כשבוע זומן לחקירה משטרתית פעיל נוסף של המפלגה, עודד פילבסקי, בחשד כי ביצע עבירה על הפקודה הנ"ל בכך שלדברי המשטרה התראיין בעיתונות בעניין השקפותיו.

שתי החקירות המשטרתיות הנ"ל נפתחו בעקבות תלונות שהוגשו ע"י עו"ד אליקים העצני. במקביל נכלא פעיל של תנועת "אל־אנצר", חסן ג'בריין, בחשד כי נפגש עם איש אש"ף. האיש נכלא מבלי שניתנה לו האפשרות להיפגש עם עורך־דין. פעילים מהרשימה המתקדמת שהפגינו בשל כך נעצרו לחקירה.

עצה לי איפוא לשר המשטרה ולשירותי הביטחון: אולי יואילו לפרסם ברבים את שמותיהם של אנשי מחנה השלום המועדים לחקירות, על מנת שהללו יוכלו לשכור לעצמם מראש עורכי־דין טובים?

אהוד שפיגל, רמת־גן

לקרב את הדור הצעיר

לקראת שנת הלימודים הבאה עלינו לטובה, למנהלי מחלקות החינוך בעיריות, מועצות מקומיות, קיבוצים, ובכל מקום שיש ישוב יהודי — ללכת בעקבות נהריה ולהקים בספריות הציבוריות "פינת שואה". אפשר לפתוח "פינת שואה" גם בבתי הספר, דוגמת ביה"ס "קריית" בקרית־ביאליק, או סמינר למורים מגת. המטרה — לקרב ולהגביר את תודעת השואה בקרב בני הדור הצעיר.

אני עצמי פתוח להצעות. מוכן גם לתרום מנסיוני בתחום זה, ומוכן לבוא לכל שיפנה אלי שיזכה בכל תשומת הלב.

בהזדמנות זו אני פונה לעיריות ולמנהלי ה"לאנדסמאנשאפטן" בחו"ל ובארץ, בעיקר אלה שהוציאו ספר זיכרון לקהילות שחרבו בשואה, לשלוח לי עותק אחד מכל ספר עבור פינת השואה בנהריה, לפי הכתובת: יעקב ויינברג, רח' ש"י עגנון 17, נהריה 22442.

למען הקשיש

כמי שמתעתדת להיות פעם קשישה, תודה לאב המתגורר בבית האבות של מכון ברחוב איינשטיין ברמת־אביב. אני נוכחת באחרונה שוב ושוב, נוכח פעילותה של מנהלת הבית הנוכחית, רבקה יעקבי. מלבד סיפוק צרכים בסיסיים, היא מעשירה את חיי האבות ואת חיי הקשישים, על־ידי פתיחת הבית לפעילות קהילתית, תערוכות, מסיבות והרצאות לקהל הרחב — כאשר הקהל מקבל אותם בביתו ונמנעת ממנו יציאה מן הבית הקשה להם. להרחבת פעילות זו, יש צורך בשיתוף פעולה של גורמים נוספים בציבור [illegible] וארגונים שונים.

שולה אדמוני, פתח־תקוה

בג"ץ על גיוס בחורי ישיבות

ב"על המשמר" מ־5.8.87 הופיע מכתב של שלום לנושא הנצחי של גיוס בחורי ישיבות לצה"ל. ציינתם, כי כל הפתרונות לבעיה בנושא זה גרוע.

להשלמת התמונה הריני מביא לפני קוראי "על המשמר" את הסיבה להוויית הפתרון, כפי שקובע הבג"ץ: "מן המפורסמות הוא שהנימוק המובא לדחיית שירות חלק מבחורי ישיבות הוא הצורך לשמור על מסורת לימוד תורה, אחרי החורבן מרכזי לימוד בשואה. וגם מטעם זה היינו דוחים את העתירה..." בג"ץ 70/40 בקר נגד שר הביטחון, פסקי דין כרך כה, חלק ראשון, עמ' 238.

עו"ד אורי שטיינר
מנהל המועצה להגנה משפטית על ערכי החוק

החלום של כהנא

לח"כ מאיר כהנא יש חלום. חלום תקום ממשלה בראשותו, יוסי שריד יעמוד עמוד הקלון בכיכר העיר, כל יפי הנפש הבוגדניים יעמדו לפני [illegible] ולהביע חרטה על דעותיהם [illegible] עולי הראש והסוטים מדרך האמונה [illegible] את ספסלי הישיבות ויעשו את התורה [illegible] לחפור בה. חוקי ההלכה יחסמו [illegible] חוקי המדינה. יבוטל מעמדם האוטונומי של בתי המשפט ואלה יעשו דינם [illegible] בהשראת כוהנה של תורה. עד כאן חלומו של כהנא ביום אלינו. אחיו היהודים, [illegible] להעלות על הדעת מה הוא מתכונן לעשות ליושבים בתוכנו.

בימים אלה מכין כהנא את הצעתו [illegible] הצבאיות־למחצה שיגשימו את חלומו זה.

אבי גרין, חולון

איוואן או ג'ון, עלות המשפט

אם היה מישהו מחשב את עלות של העבודה של השופטים, הסניגורים, התובעים, הצלמים וכל יתר האנשים העוסקים במשפט דמיאניוק מתחילתו ועד היום, הם היו מוסיפים לחישוב את עלות כל שעות השידור בטלוויזיה וברדיו והפירסום בעיתונות. נוכל להוסיף לכל זה גם הערכה [illegible] לעלות המשפט, ובקיצור, אילו [illegible] מחשב את עלותו הכוללת של משפט דמיאניוק לעם ישראל, בין אם זו [illegible] באופן ממלכתי, או באופן פרטי.

...אם היה עם ישראל מסכים לתת [illegible] אחר בלבד מאותו הסכום, היינו [illegible] את שחולם אני להקים זה זמן רב — [illegible] ללימוד ותירגול דרכי [illegible] ולהקטנת הסיכויים [illegible] בעתיד, לנו או על־ידינו.

אלא שכל זה בוודאי אינו [illegible] שחשוב הוא פשוט שנשתחרר [illegible] מן הספק האיום — האם ג'ון [illegible] אכן איוואן האיום, או לא.

חזן יחזקאלי, [illegible]

מאת דורית גפן

שמיר לפרס: בינתיים אני קופץ לרומניה ואחר־כך נראה...

אחדות התלויה ב"לביא"

מפלגת העבודה נמצאת במצב כמעט גרוטסקי. מצד אחד הכריזה, כי בגלל סירובו של יצחק שמיר והליכוד להביא לקידומו של התהליך המדיני באמצעות פתיחה של ועידה בינלאומית לשלום, יש להקדים את הבחירות, ומצד שני, היא עדיין יושבת בממשלת האחדות. הישיבה המשותפת הזאת אף הביאה לשיתוף פעולה בין שמיר ופרס — בישיבת הממשלה האחרונה — כאשר ברגע האחרון ממש מנעו השניים הצבעה בעניין ה"לביא".

במציאות הדינמית של ישראל הספיקו אולי כבר רבים לשכוח, כי פרס וחבריו הבטיחו, שבמושב החורף של הכנסת ימשיכו בפעילותם להקדמת הבחירות. אך יתכן כמובן, כי הבטחה זו תישכח לא רק על־ידי הציבור, אלא גם על־ידי אלה שהבטיחו אותה. מי יודע, אולי מה שלא הצליחו לעשות פרס וצ'רלס היל, יצליח לעשות דווקא נשיא רומניה ניקולאי צ'אושסקו, או אולי מזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' שולץ, ואולי גם שמיר יגלה איזו תזוזה, לפחות בתחום הפרוצדוראלי?

מי שירצה, יוכל תמיד למצוא סיבות טובות מדוע לא כדאי בעצם ללכת להקדמת הבחירות בכמה חודשים. מה גם, שאין עדיין רוב בכנסת לפיזורה. ובכלל, בשביל מה צריך לבזבז אנרגיות מיותרות כאשר בלאו־הכי הבחירות יתקיימו בנובמבר 88'.

*

במצב כזה, של אי־ודאות וספקות לגבי הסיכוי להקדמת הבחירות, עלתה מחדש השאלה מי יהיה שר התקשורת, במקומו של אמנון רובינשטיין, שהתפטר מן הממשלה. שאלה זו מצטרפת לשאלה הפתוחה זה זמן רב, מי יהיה סגן שר מטעם "העבודה", במקומה של שושנה ארבלי־אלמוזלינו. שהתמנתה לשרת הבריאות במקומו של מוטה גור, שהתפטר בעקבות הרוטאציה. אלו הן שאלות נכבדות, שכן תיק ממשלתי לא "הולך ברגל", וגם לא תפקיד של סגן שר.

במפלגת העבודה לא חסרים מועמדים אשר רוצים בקידום אישי. אבל מעבר לשאיפות הפרסונאליות של ח"כ זה או אחר, הרי זהו מצב בלתי נורמלי, שמפלגה כלשהי, ובוודאי מפלגה בסדר־גודל כמו מפלגת העבודה, לא תממש את זכותה הן למינוי שר במשרד ממשלתי. והן במינוי סגן שר באחד המשרדים המנוהלים על־ידי נציג שלה.

אך אם לשפוט על פי התהליך שהיה עד כה במינוי סגן שר, שלמעשה לא התחיל וממילא לא נגמר, הרי המצב עלול לחזור על עצמו גם בעניין השר. מדוע בעצם לא נבחר סגן שר? הסיפור ידוע, לא היתה הסכמה לגבי האיש. לכל בכיר ב"עבודה" היה המועמד שלו, וכדי למנוע עימות, העדיפו לדחות את כל העניין. השיטה הזאת מוכרת. אך ספק אם היא מצביעה על תיפקוד נאות של הנהגת מפלגת העבודה.

הליברלים — ארוכה הדרך ל"חרות"

הסימפוניה הבלתי גמורה של המפלגה הליברלית (ליכוד) זוכה מדי פעם לקונצ'רטו מעורר. ההפוגות השקטות נועדו, כך מסתבר, למלא אוויר בריאותיהם של המחצצרים ולמתיחת המיתרים. בדרך הארוכה והמפותלת לאיחוד עם "חרות" יש לליברלים הרבה זמן להמשיך את התכתשויותיהם. הדברים הגיעו לידי כך, שהמפלגה מנועה למעשה לכנס את מוסדותיה לדיון בנושאים הקשורים באיחוד, ובעיקר בבחירת האנשים שיהיו חברים במוסדות המשותפים של המפלגה המאוחדת (חרות והליברלים). וזאת בגלל שפע של עתירות ועתירות נגדיות לבית־המשפט.

דומה, כי החשיבות ההסטורית היחידה של המפלגה הליברלית עשויה להיות בתקדים הייחודי שהיא יצרה על־ידי עירוב בתי־המשפט האזרחיים במריבות ובסכסוכים הפנימיים שבתוכה. אין עוד מפלגה שפנתה כל כך הרבה פעמים לבתי המשפט להכריע בעניניה.

הסיעות בתוך המפלגה הליברלית אינן מסוגלות להגיע ביניהן להבנה והסכמה. והפעילות בבחינת נסיון נואש לרבע את המעגל. הפעילות העיקרית היא בתחום התימרונים והמחטפים המהירים — איך לסדר עוד קצת את היריבים במפלגה, ואיך להישמר מפני סידור נגדי. ההישג האחרון של סיעת השרים שריר, פת ונסים הוא הוצאת ה"מדרשה" מידיהם של אנשי מודעי. שם המוסד אינו חשוב, אלא הוצאת זכות החתימה מידיהם של אנשי מודעי. והשתלטות היריבים על הקופה החשובה הזאת, שאינה אגב הקופה היחידה במפלגה הליברלית, הם תמצית ההישג.

מה שנכון נכון, אמנם למפלגה הליברלית כבר מזמן אין נכסים אידיאולוגים, אך לעומת זאת אין היא צריכה להתלונן על מצבה הפיננסי. במשך השנים הרבות הצטבר רכוש לא מבוטל, ובניגוד למפלגת האחות "חרות", לה אין גרעונות. ואין היא נזקקת לערוך מגביות־חירום אצל חבריה. אחד השיקולים, אם כי לא המוצהרים, של "חרות" להתאחד עם הליברלים היה, שהכלה אמנם מכוערת ולא מצודדת, אך יש לה כסף.

הרעיון הפרוע האחרון שעלה בסיעת מודעי הוא, כי הם יתאחדו עם "חרות" בנפרד. כלומר, על שמם וכוחם. זה יכול היה להיות פתרון לגמרי לא רע, שהרי מה איכפת ל"חרות" איך היא תבלע את הליברלים — בביס אחד, או בכמה ביסים. אבל אליה וקוץ בה. כל הוויכוח היום בין סיעת מודעי לבין סיעת שריר פת ונסים היא על גודלן. אם תקבל "חרות" את מודעי וסיעתו בנפרד — איזה נתח היא תתן לו מהחלק שהוקצה לליברלים במוסדות המשותפים? שהרי היא לא תגדיל את מה שכבר הבטיחה. יותר סביר שתבקש דווקא להקטין את המכסה, וכך אנו חוזרים אל הריבוע, שלא ניתן לעגלו, ואל המפלגה הליברלית שבכל פעם מצליחה להוכיח, כי עדיין הראש של ראשיה מלא תחבולות, [illegible] שנאה ללא מוצא.

בתנועת החרות עו[illegible]ים אחרי הנעשה בליברלים, ויש כבר [illegible] אשר סבורים, כי זוהי ההזדמנות לכו[illegible] עוד קצת בייצוג שהובטח להם במפלגת האיחוד.

הבן שיודע לשאול

מנחם בגין לא שבר את שתיקתו הרועמת גם לאחר ההרצאה הארוכה והמייגעת של השר שרון במכון ללימודים אסטרטגיים של אוניברסיטת תל־אביב. השתיקה של בגין, בכל הנוגע למלחמת לבנון, עשויה להתפרש אחרי אותה הרצאה, שעוררה ויכוחים ותגובות חריפות, כהסכמה בשתיקה לדברים שהשמיע שרון, ובעיקר להווייתם. שרון, כזכור, נתן אשראי בלתי מוגבל לבגין — כיוזם והמוביל של המלחמה. כבר אמר מי שאמר, כי אילו היו תוצאותיה של המלחמה מוצלחות יותר לא היה שרון מגלה רוחב־לב כזה, לא כלפי בגין ולא כלפי חברי הממשלה. אך את המלחמה הזאת הוא מוכן לחלק עם כל אחד כמעט, ובלבד שהאחריות שלו תהיה פחותה ככל האפשר.

לעומת השתיקה של בגין אפשר היה לשמוע דברים כדורבנות מפיו של מזכיר הממשלה של בגין, אריה נאור, אשר לא בפעם הראשונה מאשים למעשה את שרון שהוליך שולל את הממשלה ואת בגין. גם בנימין בגין הגיב על הרצאתו של שרון ברשימה שפורסמה ב"ידיעות אחרונות", ואשר בה הציג כמה שאלות ותמיהות. לא נצטט את כל המאמר, אך ראוי לשים לב לשאלות.

בגין הבן שואל: "מה מטרתו של שרון בהגדרה מחדש — מרחיקת לכת, אך חסרת יסוד, של מטרת מבצע של"ג? את השאלה המרכזית הזאת מקדימה החלטת הממשלה כאשר בה נאמר כי "מחליטים להטיל על צה"ל את המשימה להוציא את כל ישובי הגליל מטווח האש של הטרוריסטים, המרוכזים — הם, מפקדותיהם ובסיסיהם — בלבנון". לטענת בנימין בגין דובר בטווח של 40 ק"מ.

אחר־כך, בהמשך מאמרו, מעלה בגין הבן שאלות נוספות: "האם הופעלה גרסה מוגבלת של תוכנית "אורנים", המתאימה למטרת מבצע של"ג? איך פתר שרון את הסתירה בין יעדי "אורנים" לבין מטרת של"ג? האם הותאמו יעדי תוכנית "אורנים" למטרת מבצע של"ג? האם הודיע שרון לממשלה במפורש על המשמעות האמיתית של "אורנים מתגלגל"? האם נאמר לממשלה בפירוש, כי התפתחות המערכה ביום ג', 8.6.82, לא היתה אלא "יישום מתווה אורנים"?

את מאמרו מסיים בנימין בגין: "...שאלה אחת חשובה, נוספת אליהן, והיא נוגעת לעתיד. אם נושא מר שרון את עיניו לכהונות ממלכתיות רמות, מחייבת האחריות הציבורית לשאול: האמנם ראוי הוא לאמון?".

בעוד השאלה האחרונה היא שאלה כללית־ציבורית. הרי השאלות האחרות מוגדרות וספציפיות ומה שחשוב עוד יותר, הרי את התשובות עליהן יכולים לתת לא רק שרון. אלא כל שרי הממשלה דאז, ובעיקר מי שהיה ראש הממשלה, מנחם בגין, אביו של השואל.

האם הסתפק בנימין בגין בהצגת השאלות לשרון? האם לא שאל את אביו את אותן השאלות, וכיצד הבין הוא בשעתו את הדברים הללו?

אין כל פסול בשאלותיו־תהיותיו של בנימין בגין. אך אותה אחריות ציבורית, שבגינה הוא מוטרד בצדק, מחייבת לא פחות פניה אישית גם אל מנחם בגין עצמו, שהרי הוא היה ראש הממשלה, והאחריות הכוללת — גם אם הולך שולל — מוטלת עליו.

יתירה מזאת, אם אכן מתכוון בגין הבן ברצינות לשאלה: האמנם ראוי שרון לאמון? הרי האיש המוסמך במקרה זה להשיב עליה — בפרהסיה — לאוזני העם כולו — הוא קודם־כל מנחם בגין, הוא ולא אחר. כל עוד הוא שותק, הרי הספקולציה. כאילו בגין הבן מדבר כביכול בשמו, היא ספקולציה בלבד, ואין בה כדי להבהיר אחת ולתמיד את כל אותן השאלות, חשובות וחמורות, שהציג בנימין בגין לגבי מלחמת לבנון, ולגבי היותו של שרון ראוי או בלתי ראוי לאמון.

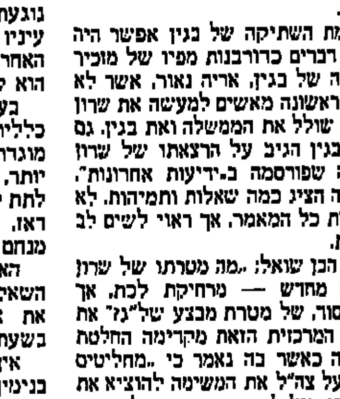

בנימין בגין – על דעת האבא

על מה הוא מדבר?

צריך להעריץ את אותם מנהיגים. שמחזיקים את ידם על דופק העם, ויודעים תמיד מה יעלה לעם את המורל ומה יוריד אותו. חלילה. אלה היודעים מתי העם ירגיש שהוא נכנע או שופף, ר"ל, את קומתו, ומתי הוא מרגיש תחושת נצחון וזקיפות.

מנהיג כזה הוא ללא ספק יצחק שמיר. הוא כמובן אינו עסוק בקטנות ובדברי חולין, כמו איך, למשל, אותו עם, שאת המורל שלו הוא רוצה לשמור באמצעות המשך פיתוח ה"לביא", איך העם הזה מסתדר עם משכורות של 500, 600, או אפילו 800 שקל בחודש. איך העם הזה מתכונן למשל לשנת הלימודים הקרובה וקונה לילדיו ספרי לימוד ותלבושת לבית־הספר. איך העם הזה מצליח לשלם לבנים שלו את את שכר הלימוד החדש שקבעו האוניברסיטאות, או איך העם הזה מלווה את בניו לשדה התעופה — מבלי לדעת מתי ואם יחזרו.

אבל שמיר כן יודע, שהעם הזה ירגיש נורא ואיום, אם לא ינפחו לא את הגאווה הלאומית המזויפת בייצור מטוס, שחלק גדול ממנו נעשה בארה"ב וחלק גדול ממימונו (לפחות עד כה) בא מכיסו של משלם המסים האמריקני.

העם הזה, כך בטוח שמיר, ממש יוחל על הרצפה, אם חלילה ילכו לנסיון של ועידה בינלאומית לשלום. כי הרי העם הזה היה ממש בעננים בזכות המלחמה המוצלחת בלבנון, ואיך אפשר להוריד אותו משם ברעיון נואל של תהליך מדיני, שיש בו אולי סיכוי לשלום.

הדאגה המופלאה הזאת למורל של העם, שמשום מה נדבקים בה לעתים מנהיגים ממפלגת העבודה, היא לא יותר מאשר חיפוש אחרי אליבי דק כנייר להחלטות בלתי רציונאליות.

"הוקוס פוקוס"

ליצחק רבין יש לעתים הברקות מילוליות. לא תמיד הן מוצלחות. אך עדיין אפשר לכנותן הברקות. כך למשל, בהיותו ראש הממשלה, כינה את היורדים "נפולת נמושות" — ביטוי שעורר ויכוחים רבים מאד בשעתו.

בעת מלחמת לבנון הגדיר את התסבוכת שישראל נקלעה לתוכה כ"פלונטר", מלה שאחר־כך רבים נטלו אותה בהשאלה—כדי למצות בקיצור נמרץ את המצב.

עכשיו השתמש רבין בביטוי "הוקוס פוקוס" כאשר שאל מה ישתנה בין הישיבה "המגעגעת" של הממשלה ביום ראשון האחרון, לבין הישיבה הבאה, שבה יוחלט על ה"לביא", איזה מעשה פלאים או כשפים יביא לשינוי המצב והנתונים הקיימים?

אבל דווקא רבין לא צריך להיות סקפטי כל כך. שהרי הוא עצמו לא שיער בנפשו, שמישהו יעשה "הוקוס פוקוס" ופרס ושמיר יגיעו ביניהם למתע להסכמה לדחות את ההכרעה. דווקא ה"הוקוס פוקוס" הזה — שהתרחש מול עיניו המשתאות של רבין, צריך ללמד אותו, כי אין לזלזל גם בקסמים, אפילו אלה קסמי־שווא.

יצחק רבין – קסמי שווא

המורים דבקים

(המשך מעמוד 7)

ביאליק, ע. הלל ורבים אחרים, המעוברות מן הבחינה הדידקטית. אלא שהמורים מעדיפים להעמיס על גבו של התלמיד מקראה כבדה במקום חוברות קטנות, שאפשר להתאימן לצרכיה ויכולתה שלל כל כיתה. בן־אליהו מעדיף שהמורים לספרות יבחרו בתוכנית שנתית מודולרית, מורכבת מעשרות חוברות לימוד קטנות. בתשמ"ח ייצאו לאור שלושה קבצים של סדרת "מחרוזת" בספרות לכיתות ב'־ג'־ד' במגמה ל"התחרות" עם המקראות המסורתיות. מחוברות בודדות שבתוך הקובץ יוכל כל מורה להרכיב תוכניות לימודים שונות.

שלמה בן־אליהו איננו מותח ביקורת על תוכנן ואיכותן של מקראות כמו אלה של אדיר כהן ("מפגשים" — עם עובד), גרשון ברגסון ("באומר ובשיח" — ס. פועלים) ושל אריאל־אביב־פרסקי (מקראות ישראל חדשות — "מסדה"). אלא שעקרונית הוא סבור שאין ללמד כל השנה במקראה אחת "כבדה", שחלק מן החומר שלה איננו מנוצל.

האם כתיבת תוכניות וספרי לימוד על נושאים שנויים במחלוקת כמו סכסוך ישראלי־ערבי או ערביי ישראל, איננו מזמין בקורת קשה ולחצים?

שלמה בן־אליהו משיב בשלילה: אפילו הספרים שהוציא לאור מכון ואן־ליר לא עוררו ביקורת מיוחדת. ב"אורחות" ראו אור ספרים נוספים, אשר עלולים היו להזמין מחלוקות, כמו ספר על כלכלת ישראל, ספר על יחסי עבודה ועל בעיות חברה. הספרים נתקבלו בזכות הגיבוי המדעי־המקצועי שניתן להם בידי היועצים האקדמיים, ובזכות רמתם הדידקטית. הצוותים של האגף לתוכניות לימודים רכשו נסיון רב־ערך בכתיבה על נושאים שנויים במחלוקת. עדיין לא נכתב ספר באזרחות על המשטר הפוליטי בישראל. אך בן־אליהו שקט: הספר יתקבל לא משום שיעקוף בעיות, אלא משום שאנשי האקדמיה והאגף ישכילו להתמודד איתן.

קצב איטי

האמצעים המעטים העומדים לרשות האגף לתוכניות לימודים הם המכתיבים את הקצב האיטי של השינויים והחידושים הלימודיים המתחוללים בבתי־הספר. הכנתם של תוכניות וספרי לימוד אינה מהווה ערובה להצלחתם במערכת החינוך. אפילו יהיו אלה ספרים משובחים.

כדי שתוכנית או ספר חדש ייקלטו בבית־הספר צריכים המורים להסכים לכך, ולהפנים את החומר החדש והערכים הטמונים בו, אומר שלמה בן־אליהו. לשם כך דרושות השתלמויות ואחריהן — הנחיית המורים, בעת ההוראה בכיתה, בידי מדריכים מומחים באותו מקצוע. אבל גם כאשר מבקש מורה להכניס ספר חדש הוא כורע תחת נטל הכמות. מנהלים אינם יודעים על מה לוותר כדי לפנות שעות הוראה למקצועות ולתחומים חדשים. האגף לתוכניות לימודים מנסה לסייע להם על־ידי קביעת סדר עדיפויות וחלוקת זמן ההוראה ב"מדריך למורה". המצורף לספר הלימוד.

הצלחה עם

(המשך מעמוד 6)

לבואינג 757, שייתפסו את מקומם של הבואינג 707 המיושנים. אלו יועברו לחברת "ארקיע", אשר אמורה גם לרשת את קווי הטיסה ליוון ולטורקיה. ואולם בנוגע למטוס החדש, בואינג 757 צרי הגוף, נשמעים דברי הסתייגות מההחלטה לרכוש אותם, שכן מתחרי "אל־על" רוכשים דווקא מטוסים רחבי גוף מסוג איירבוס. תגובת הנהלת "אל־על" היא, שהמטוס החדש של בואינג הוא הריווחי ביותר כלכלית, מכל הדגמים שבשוק.

לעומת ההצלחה הכללית בניצול טוב של הציוד ובעליה בתפוסה נרשם בקו האטלנטי שיעור תפוסה נמוך מכל השנים, החל מ־1982/81; כולל שנת המשבר עת פרצה השביתה, שנמשכה 4 חודשים. ב"אל־על" תולים את הדבר בגידול מספר החברות הפועלות בקו ובהחרפת התחרות.

זה לא הזמן

"אל־על" יכולה להציג עוד ועוד נתונים מעודדים לכאורה, כגון: עליה בכמות המטענים, פיתוח קווים חדשים וכו', ואין לזלזל בנתונים אלה. אך יחד עם זאת יש לזכור, כי מראשית 1983 מנוהלת החברה על־ידי המפרק הזמני, ופורמלית נמצאת החברה בתהליך של פירוק.

הממונים על החברה, והכוונה בעיקר לשר התחבורה, דוחים הצעות בדבר סיום שלטון ה"קומיסר". הטענה היא, שזה לא הזמן. לעת עתה עוד מוסיפים, כי יחסי העבודה עדיין לא סודרו עד הסוף, וזאת בשל חוסר הסכם עבודה עם הטייסים.

אין לדעת אם רק בקרב הטייסים שורר אי־שקט. ייתכן שבבוא היום בתום שלטון המפרק הזמני, יצוצו מעל פני השטח מוקדי תסיסה נוספים. אילו ויתרו על שירותי המפרק היו מנצלות השנה שהיתה (שנת שיא בתנועת התיירות הישראלית לחו"ל) קבוצות שונות את ההזדמנות, כדי לאלץ את ההנהלה לתת עוד תוספות והטבות.

האוניברסיטאות

לרדת מהאולימפוס

עמדתה של הנהלת האוניברסיטה העברית בירושלים בנושא שכר לימוד ותקציב מעוררת תמיהות. אין ספק שהאוניברסיטה ראויה לתקציב מאוזן. אך האמצעי בו בחרו להשיג יעד זה מעורר מחלוקת. לא רק מחלוקת עיונית. אלא מחלוקת עם ציבור הסטודנטים. במקום לאחד את מאמצי האוניברסיטאות והסטודנטים, משמשים האחרונים בני ערובה בידי ההנהלות ללחוץ על הממשלה. כלומר, אם הממשלה לא תדאג לאיזון התקציב, תעלה האוניברסיטה את שכר הלימוד לרמה בלתי מקובלת על־פי ההכנסות הנהוגות בארץ, לפיכך ישבתו הסטודנטים, אך לא נגד הממשלה — נגד האוניברסיטה.

במאבקים ציבוריים, בדרך כלל מחפשים בדיברית. במקרה זה, האוניברסיטה עושה הכל לשם הגברת הפרוד בינה לבין ציבור הסטודנטים, למרות שהאינטרסים משותפים.

האינטרסים משותפים, למרות שלסגל האקדמי קשה להודות בעובדה פשוטה זו. העלאת שכר הלימוד לא תביא לאיזון התקציב: היא רק תצמצם את מספר הסטודנטים — אלא אם מניחים כי הביקוש להשכלה קשוח לחלוטין. לכן היו צריכים לאחד את המאמצים עם הסטודנטים להשגת תוספת תקציב להשכלה הגבוהה, ולתת את מלוא הגיבוי והתמיכה למאבק הסטודנטים למען שכר לימוד סביר.

אולם הסגל האקדמי מעדיף עמדה של בת־יענה, כלפי הממשלה, ושל טווס, כלפי הסטודנטים. המאבק הזה, כביכול, אינו מעניינם, ואם הממשלה לא תקצה את הסכום הדרוש, כך הם סבורים או לפחות טוענים, הם יגבו את המחיר המלא מהצרכן. אי־אפשר לגבות את המחיר מהצרכן — הצרכן לא יכול לשלם את המחיר. אלא אם כן רואים את הצרכן כשכבת עלית צרה.

קיים מלוא הבסיס העיוני לדרוש את חלק הארי של תקציב השכלה הגבוהה מהממשלה. השכלה גבוהה הינה בסיס לגידול התוצר, מה שמכונה צמיחה. אי־אפשר, מבחינה היסטורית, להסביר את גידול התוצר לנפש רק ע"י צירוף פשוט וכמותי של תוספת הון וכוח עבודה. אין בכך כדי להסביר את הפערים בין המדינות המפותחות לבין המדינות המתפתחות. אנשי כלכלה שבדקו נושא זה נגיעו כבר מזמן למסקנה, כי הגורם העיקרי לגידול התוצר הלאומי הוא ההשכלה. השקעות בהון אנושי.

השקעות בהון האנושי מהוות משום כך השקעה בתשתית המשק, בדיוק כמו ההשקעות בכבישים, בנמלים, במערכת טלפונים או באספקת מים. ההשקעות בהון אנושי תופסות מקום ראשון גם במסגרת זו של סדר עדיפויות.

גם במחקרים שנערכו בישראל הוכח, כי פריון הייצור והתפוקה עלו מהר יותר מהצירוף הפשוט של תוספת הון ועבודה. את השארית נוהגים להסביר בשינויים טכנולוגיים. אולם שינויים טכנולוגיים אינם נולדים יש מאין. המעבר ממכון פשוט לאוטומציה, מחשבונייה למחשבים, לא נולד בלי התרחבות הידע האנושי והמומחיות. כל הקפיצות האיכותיות בטכנולוגיות ובהפעלת ההון היו, ויהיו תלויים בגורם האנושי ובהרחבת הידע. לכן, התועלת מההשקעה בהון אנושי, שהינה השקעה ארוכת טווח, היא תועלת ציבורית מעבר לתועלת הפרטית.

מבחינת הפרט, השקעה בהשכלה היא השקעה בהון־סיכון. קשה לדעת בשלב ההשקעה אם ומתי ניתן לממשה. המימוש כרוך בגורמים רבים, כגון יכולת אינדיבידואלית, כישורים וקשרים, מציאת עבודה מתאימה, מצב בריאות ואלפי גורמים אחרים. לכן על החברה לממן את חלק הארי של ההשקעה בהרחבת ההון האנושי, כי רק היא יכולה לשאת בהוצאה זו ולהפיק את מירב התועלת ע"י פיזור הסיכונים. והאוניברסיטאות ממלאות שלושה תפקידים מקבילים: הראשון, הרחבת הידע והקנייתו למספר רב של בני־אדם; השני, פיתוח הידע באמצעות מחקר אקדמי. על כן ניתן להוסיף גם את התפקיד של שימור הידע, הנצחתו והעברת מצבור הידע לדורות הבאים.

הסטודנטים, לכל הדעות, מהווים רק נדבך אחד בתהליך זה. המחקר ושימור הידע הנצבר הם תפקיד ציבורי ולכן יש להקדיש לכך משאבים ציבוריים. למרבה הצער, לא נעשתה עד כה אף עבודה מדעית רצינית לבדיקת ההתפלגות של עלות לימוד אקדמי בין הפרט לבין הציבור. קבוצת מרצים באוניברסיטת תל־אביב אומנם החלה לעסוק בכך, אך באופן מגמתי למדי. היא הניחה את המבוקש וקבעה את המסקנות מראש, ע"י העמדת בעיית המימון באמצעות אשראי לסטודנט כבעיה המרכזית. גם במחקר הזה הוכח כי פיתרון כזה הוא בלתי אפשרי ובלתי מציאותי. יש צורך לערוך מחקר אמפירי על התועלת בהשכלה אקדמית מבחינת עליית הפריון, גדול התוצר הלאומי לנפש, כדאיות ההשקעה בהון אנושי, בהשוואה לכדאיות ההשקעות בענפי משק שונים. וכן, כדאיות ההשקעה במחקר אקדמי בהשוואה למו"פ תעשייתי, בהתחשב בעובדה שאת החוקרים במישורים המעשיים יש להכשיר קודם ע"י הקניית ידע כללי נצבר באותו תחום.

על הסגל האקדמי לרדת מהאולימפוס ולהשתמש ביידע שלו לשם מתן ביסוס תאורטי לצורך החברתי לממן השכלה גבוהה, לממן מחקר אקדמי ולממן את שימור הידע והעברתו לדורות הבאים.

צבי טימור

השבוע במשק

של"ב נוקף במלחמות הבקבוקים

חברת "טמפו" טוענה, כי נאלצה להפסיק אתמול ייצור של ג'ינג'ר בבקבוקי זכוכית בגלל המחסור בבקבוקים. מנכ"ל "טמפו", משה בורנשטיין, האשים בכך את חברת "פניציה" ביצרני הבקבוקים. וטען כי היא אינה עומדת בהתחייבותה לספק בקבוקים. לדבריו, "פניציה" דורשת סכום של 240 אלף דולר מעל למחיר המאושר לבקבוקים. מנכ"ל "טמפו" פנה לשר התמ"ס בבקשה כי יתערב בסכסוך בין שתי החברות, ויאשר הקמת מפעל מתחרה לייצור בקבוקים על־ידי "טמפו" ברימונה.

אין שום יסוד להאשמות "טמפו", אומר דן שנבל, מנהל קבוצת מוצרי צריכה ב"כור". לדבריו, הוסכם בין "טמפו" לבין "פניציה" כבר בינואר השנה, כי החל מאפריל ועד לסוף נובמבר, במשך שישה חודשים, לא תספק "פניציה" בקבוקים ל"טמפו". ההסכם נקבע לפי בקשת "טמפו" אומר שנבל. שכן בינואר היו מחירי הבקבוקים בחו"ל נמוכים מעלותם בארץ. לדבריו, עד לחודש יולי הסתדרה "טמפו" בלעדי "פניציה", אלא שלפני חודש, בגלל תקלה טכנית, נותרה "טמפו" ללא בקבוקים, או אז פתאום נזכרו ב"פניציה" והחלו לנהל תעמולה נגדו. ולטעון כי אין היא עומדת בהתחייבויות ואין לה כושר ייצור. אלה הם הכלים יקובע שנבל. ל"פניציה" אין התחייבויות ל"טמפו" ואף־על־פי־כן היא ניסתה לבוא לקראתה, אם כי הדבר אינו פשוט. "פניציה" מחוייבת לספק בקבוקים גם ליתר המפעלים למשקאות קלים, ואלה אינם מוכנים לוותר לאחרים בעונה החמה. שנבל הוסיף, כי טענת "טמפו" בדבר מחירי הבקבוקים היא חסרת יסוד — כולם יודעים כי ייצור בקבוקים חומים לבירה יקר יותר מייצור בקבוק לבן, ורק התאמת קווי הייצור לבקבוקים חומים צריכה לעלות יותר מ־240 אלף דולר.

שנבל אמר עוד, כי בשבוע הבא עומדות להגיע שתי אוניות עמוסות בבקבוקים עבור "טמפו", כך שהדיבורים על מחסור וקריאה למטרה אחת — רישיון לפתיחת מפעל מתחרה לבקבוקים של "טמפו" ברימונה.

חיים מרגלית

חברת העובדים למבנה ארגוני חדש

● רוזוליו מכחיש השמועות בדבר התפטרותו הקרובה

"אינני מתפטר מתפקידי", הבריז אתמול דני רוזוליו, מזכ"ל חברת העובדים, בפגישה עם כתבים כלכליים אתמול בת"א לרגל הופעת מדריך חברת העובדים 1987, מפעל פרסומי משותף של חברת העובדים וחברת "דפי זהב". רוזוליו אמר, כי ימשיך בתפקידו עד לוועידה הבאה של חברת העובדים, האמורה להתכנס לאחר הבחירות להסתדרות, שיתקיימו קרוב לוודאי במחצית 1989. "כל ההתעסקות במעשי ובעתיד, אין לה אחיזה במציאות", אמר רוזוליו.

הוא התייחס להתפתחויות חדשות בחברת העובדים, כמו מיזוג סולל־בונה ושיכון עובדים והקמת חברת־גג לבניין ושיכון, בה ינוצל המוניטין של שיכון עובדים כחברה שהוכיחה עצמה בתחום האיכלוס, וסולל בונה כחברת בנייה. הדגיש רוזוליו, איננו מתכון להצלחה. לדבריו, התקיימו דיונים במגמה לצרף למיזוג גם את חברת יובל־גד, הנתונה בקשיים.

בחודש ינואר 1989 יורדו כל המכסים על היבוא ממדינות השוק המשותף וארה"ב. חברת העובדים והתאחדות התעשיינים הקימו צוות מחקר, שבדק את הבעיות שיעמדו לפני היצרנים הישראליים. לפי מחקר זה, דרושה היערכות חדשה ושונה כדי לעמוד בתנאי התחרות שיווצרו. רוזוליו ציין את ה... "תעוש" בחברה להשקעות של בנק הפועלים כצעד ראשון בהיערכות החדשה הנדרשת. חברת העובדים פועלת ליצירת שותפויות עם גורמים פרטיים מהארץ ומחו"ל, והיא מייעצת למפעלים האזוריים לחפש שותפויות כאלה וכן לבדוק אפשרויות לגיוס הון בבורסה.

משרדים חדשים

מנכ"ל חברת העובדים, ד"ר שמעון רביד, מסר על הקמת מטה הפעלה בחברת העובדים שחולק לארבע יחידות: יחידה לתכנון ותכנון אסטרטגי שמנהלה הוא ... וייסבורד, יחידה למשאבי אנוש אותה ... גרשון וילן, המכהן עתה גם כיו"ר ... המנהלים של "הסנה"; יחידה מינהלית, שבראשה תעמוד ד"ר עליזה ..., מומחית למינהל שעסקה בעבר ... ניהולית של החברות הממשלתיות, והיחידה למשק העצמאי, היינו הקואופרטיבים ... לה טרם נקבע מנהל. מחוסר מקום ... הוועד הפועל נשכרו לחברת העובדים משרדים ברחוב גיבורי ישראל.

רביד מסר, כי ח' "הסנה" פנתה לבית ... האוצר כדי שיאשר הנפקה של 25 ... דולר בבורסה, ולדבריו יש תקווה ... יתקבל יחד עם אישור לחברת סולל ... להנפיק בבורסה מניות, בסך 25 מיליון ...

חיים מרגלית

מדריך חברת העובדים 87

היוזמה לפירסום המדריך נבעה, לדברי מזכ"ל חברת העובדים, מהצורך של החברות והמפעלים של חברת העובדים בעיר ובכפר לבצע פעולות משותפות. צבי אורבך, מנכ"ל "דפי זהב", מסר כי המדריך כולל רשימת כל המפעלים והקבוצים. כן יש בו רשימה של ... הקונצרנים והחברות של חברת העובדים. 2,276 מפעלים וחברות, מתולקים לפי סיווג מקצועי, והוא כולל גם ... מלאה של כל החברות והמפעלים ... א"ב וכה המפעל, עיסוק, מיקום, ... המנהלים, כתובת מלאה ... הטלפונים, טלקס ופקסימליה. ... שלדברי אורבך, הוא יחיד במינו ... בינתיים ב־7,000 עותקים לכל ... הנכללות בו.

בנק אמריקאי־ישראלי הגדיל רווחיו פי 5

הרווח הנקי של בנק אמריקאי־ישראלי, מקבוצת בנק הפועלים, במחצית הראשונה של 87 הסתכם בכ־5.5 מיליון ש"ח — פי חמישה מהרווח הנקי בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה נטו על ההון העצמי, בחישוב שנתי, הגיעה לכ־41 אחוז.

הנהלת הבנק מסרה, כי השיפור הניכר ברווחיות נבע מהרחבת היקף הפעילות בתחומים התורמים לרווחיות ומהמשך צעדי ההתייעלות. מאזן הבנק גדל ריאלית ב־4 אחוזים והסתכם בסוף יוני ב־741 מיליון ש"ח. גידול נרשם גם בהלוואות לציבור ובפקדונות הציבור. להפחתת שיעורי המס היתה תרומה מרכזית לרווח הנקי. הרווח לפני מס הסתכם ב־9.3 מיליון ש"ח — גידול של 111 אחוז לעומת התקופה המקבילה ב־86.

א. נ.

■ לאור ההתפתחות המואצת של רשת ההיפר קו־אופ, המהווה כ־35% מפעילות רשת הריבוע הכחול, הוחלט על ארגון הרשת כחברה נפרדת. מ־1.7.87 פועלת רשת ההיפר קו־אופ כחברה עצמאית, כולל מערכת חשבונות ודיווחים נפרדת. בימים אלה סוכמה גם תוכנית הפיתוח של קבוצת קו־אופ לשנתיים הבאות. כ־80% מההתרחבות הצפויה תרוכז במסגרת ההיפרים והקניונים. במסגרת תוכנית הפיתוח יתווספו כ־30,000 מ"ר ובסה"כ יגיע שטח המכירה בשנת 1989 ל־150,000 מ"ר.

איגוד ישלם 12% ריבית יומית מעל לאלף ש"ח

בנק איגוד מנהיג תוכנית חדשה, עם ריבית העו"ש הגבוהה ביותר במערכת הבנקאות — 12 אחוז לשנה על כל יתרה שמעל 1,000 ש"ח, ללא הגבלת תקרה. נוסף על כך יעמיד הבנק אשראי בגובה של עד מחצית יתרת הזכות הממוצעת בחשבון הלקוח בחודש האחרון.

האשראי יינתן ללא הגבלת זמן ולא יהיה צורך להחזיר את הקרן, כל עוד היא אינה עולה על מחצית היתרה החודשית הממוצעת, וניתן יהיה להעביר גם לאדם אחר. האשראי יינתן בריבית משתנה, שתשולם בסוף כל רבעון: עד 500 ש"ח — 1.25 אחוזים לחודש, 500 — 1,000 ש"ח — 1.5 אחוזים לחודש, עד 2,000 — 1.83 אחוזים לחודש, עד 4,000 ש"ח — 2 אחוזים לחודש ומעל 4,000 ש"ח — 2.25 אחוזים לחודש. בתוכנית החדשה לא תיגבה כל עמלה.

במקביל מפעיל הבנק את התוכנית "חשבון יומי", לסכומים הקטנים מ־1,000 ש"ח, במתכונת של בנק לאומי, כלומר עם ריבית זכות של 7 אחוזים לשנה.

יצויין, כי לתוכנית החדשה של איגוד יש יתרון על פני התוכניות המקבילות של הבנקים האחרים בסכומים שמעל 2,000 ש"ח. ביתרות שמעל הסכום הזה, התוכנית מהווה חלופה טובה לחשבון הפח"ק, מאחר שהיא אינה מחייבת את הלקוח למעקב מדי יום אחר היתרה בחשבונו.

א. נ.

"אל על"

לטוס ללא טייסים

חברת "אל על" ממריאה שוב לכותרות: שמונה טייסים התחלו, והמוביל הלאומי קורקע למספר שעות. טובות ויקרות. די היה באירוע זה, שלפני מספר שנים היה שכיח למדי, כדי להחזיר את הצל הכבד של העבר. לדברי מחזיק תיק "אל על" בהסתדרות, חיים רייטן, הבעיה איננה כונס הנכסים, ואף לא ההסכם הבושש לחיזתום עם הטייסים אלא האם הנהלת החברה מוכנה להתייחס אל העובדים בלי משקעי העבר.

ב"אל על" 175 טייסים. בפברואר 87 נחתם הסכם עבודה עם עובדי הקרקע, וגם עם הדיילים. עובדי הקרקע קיבלו תוספת של 12.5 אחוזים. הדיילים זכו בתוספת של 5־6 אחוזים. הטייסים נכנסו אותגם למו"מ. אך לא למצו לסיימו במהירות, ולכן הם, ההסתדרות וההנהלה נתנו ידם לסחבת.

ההנהלה מוכנה לתת לטייסים תוספות המסתכמות באחוז עד שניים. בעלות כוללת של 370 אלף דולר, שלדברי רייטן זהו כסף קטן למדי, בהשוואה למחיר השיבושים שהיו שלשום בנמל התעופה בן־גוריון.

ההסתדרות תומכת בחלק מדרישות הטייסים. שלדברי רייטן: אינן כה גבוהות, בלשון המעטה, ולרובן אין כל השלכות לגבי סקטורים אחרים בחברה ואינן כרוכות בכל תמורה כספית אלא נוגעות בתחום יחסי העבודה ויחסי אנוש. רייטן מוסיף, כי ההנהלה "לא הלכה לקראתנו אפילו בפסיק. הסיבות לתחלואים הן התעקשות וחוסר גמישות מצידה".

שר התחבורה חיים קורפו הודיע, עם פרוץ מחלת הטייסים, על הצבעת זכויות הטיס של החברה בתורכיה וביוון ל"ארקיע". בהסתדרות רואים בדבריו של קורפו שטות מוחלטת ומוסכנת, בין היתר משום שאם הוא מבקש להעניש את הטייסים, הרי הוא פוגע גם בשאר עובדי החברה ומעודד אותם נגדו. העברת זכויות טיס, פירושה פגיעה בעובדי התחנות בחו"ל, בעובדי התחזוקה, בפקידים, באנשי הנהלת החשבונות ועוד. יתר האוסף לאיגוד מקצועי, חיים הכרפלה, הוזהר שלשום את הנהלת "אל על", כי ייקנקו צעדים ארגוניים על־ידי ההסתדרות אם תוכניות ייסגעו. קורפו הגליה, כמחיו יד, שאולי אף אין בה ממש, להטיל את החברה ההולכת על חבל דק, פגיעה וחיצוני, של יחסים ויחסי עבודה — לטלטלה העלולה להכניס אותה לסחרור, ואולי אף לשיתוק.

האירועים האחרים שהיו בשנת 83 — מינוי כונס הנכסים, פיטורים המוניים — גרמו לכך שההסתדרות הפכה לכתובת משמעותית. הרבה יותר משהיתה קודם לכן, ועתה היא בחינת משליטה בקרב העובדים. אשר לטייסים, לא יהיה זה מדוייק לומר כי להסתדרות יש השפעה אך לא שליטה.

לגבי ההסתדרות ולהנהלה, קיומו של כונס הנכסים הוא מצב נוח למדי. לאלה ולאחרים עדיף לעבוד עם אדם אחד מאשר עם מועצת מנהלים פוליטית והצויה, המהווה מרושם בדוק למחלוקות פניניות ולערעור היחסים הפנימיים.

ברקע צעדי הטייסים רוחשים לא רק יחסי עבודה לקויים אלא אף מצבה של החברה. למרות המאזן הוורוד. זה כעשר שנים שמצבת הטייסים לא השתנתה. לדברי רייטן, ההנהלה מבקשת לקבוע לטייסים החדשים בפוטנציה סולם שכר שיהיה בשיעור של 40 אחוז מסולם השכר של הטייסים כיום. החברה, טוען רייטן, יכולה לפרוח ולגדול בצורה משמעותית, אך הנהלתה מעדיפה שלא להסתכן, שלא להתרחב, והיא פועלת לפי מספר הטייסים ומיניום ולא לפי היצע בשוק, דבר עליו זועמים העובדים.

"אפשר להגיע להסכם עבודה מחר ובזול", אומר רייטן. "כל מה שקרה הוא באשמת ההנהלה. יש לה דעה קדומה נגד הטייסים והיא לא נוכנה ללכת לקראתם אפילו בדברים המינימאליים".

אבשלום קווה

כמה באמת יעלה הלביא או כתוב בעיניכם

לרגל העניין הרב בנושא הלביא מפרסמים כאן השוואת עלויות שהכין צוות משרד הכלכלה והתכנון בראשות המנכ"ל, משה רברת.

על־פי כל האומדנים, יעלה הלביא לפחות כ־1.5 מיליארד דולר יותר מהאלטרנטיבה, אולם גלביא אי־הוודאות גדול בהרבה. כתוצאה מאי־וודאות זו צמחו הוצאות הפיתוח של הלביא מ־700 מליון דולר ל־2.8 מיליארד דולר, פי 4 עד כה.

פיתוח וייצור הלביא מחושב בדולרים קבועים, אך המימון האמריקני יגיע בדולרים שוטפים וסיכוי העמינאלי לא יגדל. כתוצאה מכך, יפול פער מימון נוסף על תקציב הביטחון, ככר קיימים רמזים על כך שהמנוע עשוי להתייקר. לפיכך נראה כי יש לתקן את האומדן הזהיר של משרד הכלכלה, וגם של משרד הביטחון, וכי הפער האמיתי יעבור במרוצת הזמן את 2 מיליארד הדולר, כולל התייקרות היבוא של הפריטים המהווים 70% מייצור הלביא. פער זה, של 2 מיליארד דולר, הוא בנוסף ל־1.6 מיליארד דולר שהוצאו עד כה לפיתוח, בהם אין מתחשבים לבדיקת צרכי הכדאיות העתידים.

צ. ט.

השוואת עלויות המשך פרוייקט הלביא לעומת סגירתו, ורכישת מטוסי F-16C

(90 מטוסים, במיליוני דולרים)

הנושא	אומדן משרד הבטחון	אומדן התעשייה האווירית	אומדן משרד הכלכלה והתכנון
פיתוח (החל מחצית אוגוסט 87) 1987־1991	1,230	1,090	1,002
ייצור סדרתי 1991־1997	(לפי 20.5 מ' $) 1,845	(לפי 19.7 מ' $) 1,773	(לפי 20.0 מ' $) 1,800
שינויים הנדסיים	300	200	250
תוספת פריטים וציוד (51%)	941	904	918
סה"כ הלביא	4,316	3,967	4,168
סגירת הפרוייקט (עלות תקציבית)	450	800	500
רכישת מטוסי F-16C	(לפי 18 מ' $) 1,620	(לפי 18 מ' $) 1,620	(לפי 20 מ' $) 1,800
תוספת פריטים וציוד ל־F-16C (51%)	826	826	918
סה"כ	2,896	3,246	3,218
הפרש לרעת הלביא	1,870	1,521	1,450
הפרש "לרעת" הלביא בניכוי עלויות הסגירה	1,420	721	950

השוואת מחיר מטוס יחיד: לביא לעומת F-16C

(מיליוני דולר)

המחיר כולל: יתרת עלות הפיתוח (בלביא). מחיר מטוס יחיד, בתוספת פריטים וציוד אחר.

	לביא	F-16C	הפרש
75 מטוסים	49.5	30.2	19.3
90 מטוסים	46.3	30.2	16.1

השוואת מחיר למטוס יחיד בניכוי עלות הסגירה

	לביא	F-16C	הפרש
75 מטוסים	42.8	30.2	12.6
90 מטוסים	40.7	30.2	10.5

הנחות ונתוני יסוד

מועדי אספקה של F-16C:

התקשרות	1988
התחלת אספקה	1991
סיום אספקה	1994

החל משנת 1997/8 תתחיל התקשרות למטוסי הדור הבא. (Advenced T echnical Fighter — A.T.F)

מועדי האספקה של הלביא, עפ"י הצעת התעשייה האווירית מיום 14.7.87 (עבור 90 מטוסים): 1991־1997. יש להניח שקצב ההספקה יוגדר לקראת הסוף. המחירים קבועים על בסיס 1.4.87.

★ עלות פיתוח החל מיום 1.4.87

תקציב השנה 450־400 מיליון דולר. רק בעוד שנתיים יעמוד התקציב השנתי על 550 מיליון דולר. ב־1.4.87 יתרת עלות הפיתוח היתה 1.4 מיליארד דולר. מאז נוצל תקציב של כ־170 מיליון דולר.

★ אומדן עלות הפיתוח של התעשייה האווירית מותנה בקיום תוכנית ההתייעלות והקיצוצים ובדחיית ממגו ההוצאה עד למחצית אוגוסט 1987.

★ מחיר המטוס בטור "הייצור הסדרתי" הוא מחיר FLY-AWAY. למחיר זה יש להוסיף 51% בגין אמצעי תחזוקה, חלפים, ציוד בדיקה וכו', ההכרחיים כבר עם קבלת המטוס לצורך הבטחת כשירותו.

★ עלות סגירה

★ נתונים מעודכנים של משרד הביטחון מעריכים את עלות הסגירה למשרד ב־360־400 מיליון דולר, בהנחה כי ישולמו פיצויים של 35,000$ לעובד, עבור 2,000 מפוטרים. משרד הביטחון טוען כי כרבע מבין 5,000 עובדי התע"א המועסקים בפרוייקט הם עובדים עקיפים ולכן שיעור הפיטורין נמוך יחסית. יתר העובדים ייקלטו בחלופות ובעבודות אחרות. הערכה של עד 450 מיליון דולר נראית סבירה אם יהיה צורך בתשלום פיצויים גדולים יותר.

★ אומדן עלות הסגירה בסך 800 מיליון דולר על־פי נתוני התעשייה האווירית כולל את הסעיפים העיקריים הבאים: (מיליוני דולרים)

— פיטורי עובדים בגל הראשון	225
— פיטורי עובדים בגל השני	120
— הסבת עובדים	40־50
— נכסים קבועים שיותרו ללא שימוש	40
— התייקרות מחיר שעת עבודה עבור מערכת הביטחון	15
— הוצאות קבועות	30־40
— פיצויים לקבלני משנה בארץ ובחו"ל	200
— החזרת תרומת החברה ועובדי החברה לפרוייקט	26
— גידול בהוצאות מימון	80

★ להערכת משרד הכלכלה, אומדן הסגירה של שני הגורמים איננו מבוסס דיו. רק לאחר בדיקה מקיפה יותר ניתן להגיע לאומדן מבוסס. אשר צריך גם להתחשב בעובדה כי יהיה צורך לפטר כ־1500 עובדים לאחר גמר פיתוח הלביא.

★ אומדן עלות רכישת מטוסי F-16C

★ עלות מטוס בכמות סדרתית של כ־75 מטוסים 17.5־18.0 מיליון דולר FLY-AWAY (51% +1).

המחירים הנ"ל מבוססים על העיסקה הנוכחית שנחתמה ב־83, משוערכים למחירי 1986/7 לפי מדדים אמריקניים (נוסחת ההצמדה של החוזה). כן היו שיחות בחודש האחרון עם נציגי G.D וחיל האוויר האמריקני. טענת מערכת הביטחון כי מחיר העיסקה הקודמת היה גבוה יותר אמנם נכונה, אך המחיר כולל פרמיה עבור OFFSET, פיתוחים ספציפיים לישראל ועוד כמה אלמנטים, שעכשיו לא תהיה להם עלות. לטענת התעשייה האווירית בעיסקה של סוף שנות ה־70 המחיר היה נמוך בהרבה והנה הוא עלה בעיסקה שלאחריה. היועץ המשפטי למערכת הביטחון טוען כי היה זה F-16 ולא F-16C, תכולתה פחותה ומנוע שונה. נראה לנו טיעונה של הנהלת תע"א כי כאשר המטוס מיוצר בעיקרו בישראל, השינויים במטוס ופיתוחים נוספים קלים יותר.

★ אין ודאות מלאה באשר למחיר המנוע של פרט אנד ויטני. 30 מנועים. התעשייה האווירית מניחה כי המחיר לא ישתנה. חברת פרט אנד ויטני הפסידה על המנוע עד כה. כיוון שהעריכה ביקוש רב יותר ולא רק מישראל).

העורך הכלכלי: צבי טימור

מזווית אחרת

תסמונת הפדיון

אילו נתקבלו ברצינות אמירותיהם של דוברי האוצר למיניהם, וסגן ושר האוצר בראשם, כי אז היה צריך לסווג כיום את פדיון המניות הבנקאיות באוקטובר כמשבר [illegible]. אין ספק שמדובר כאן בהתמוטטות, שהרי אין זו הפעם הראשונה שהאוצר שותף את הציבור במאניקה מהסוג הזה. הפרויקט הוא, שהדוברים הנאמרים אינם רציניים משום בחינה. אבל עצם אמירתם עשוי להפוך אותם לדברי נבואה. לכך, ולהשלכות השונות הקשורות בעניין, מוקדשת הפעם הזווית.

הרברנות המופרזת של נציגי האוצר לסוגיהם נובעת מכך שהם אינם יודעים כלכלה, או שאינם מאמינים במה שהם אינם יודעים כלכלה, או שאינם מאמינים במה שהם יודעים. חוסר האמונה הזה הוא, אגב, בסיס התסמונת והוא נפוץ ביותר בין הכלכלנים בישראל: הם סבורים כי מה שנלמד באוניברסיטה איננו אלא משחק מוסכם, שמי שמשתתף בו על־פי הכללים זוכה לבסוף בתעודה. אבל הם גם סבורים שאין בין המשחק הזה והמציאות ולא כלום. לפיכך, גם אינם מאמינים במה שלמדו על צריכה וחיסכון. וזהו פרק המשחק האוניברסיטאי הרלוונטי לענייננו.

מאת ד"ר יקיר פלסנר

לפי התאוריה המקובלת, קובעים בני־אדם את שיעור ההוצאה לצריכה על־פי רכושם הכולל. זה מורכב, בעיקרו של דבר, מן הערך המהוון של זרם ההכנסות מעבודה ומן הרכוש הפיסי (כגון דירה) וכספי שבידיהם. בכל נקודת זמן מעריך אדם (לדעת אין הוא יכול, שכן מרכיבים מסויימים של רכושו אינם ודאיים) את רכושו ועל־פי זה קובע את הצריכה והחיסכון. העובדה שמירת הנזילות של הרכוש אינה ממלאת כאן תפקיד איננה מקרית. ההנחה היא, שגם אם הפרט רוצה לצרוך בסכום הגדול מן המרכיב הנזיל של רכושו, הוא יכול לעשות כן באמצעות אשראי.

אין זו תאוריה גרידא: למי שחושש כי במציאות אין פני הדברים כך, אפשר לומר, כי למרבה האירוניה הרי אותו משרד האוצר הזורע פחד מפני פדיון המניות, המציא את ההסדר המדגים בצורה האידאלית ביותר את העיקרון הזה. חלק מהקוראים יזכור בוודאי שהיתה תקופה בה ניתן היה לפתוח תכנית חיסכון ממומנת באשראי שניתן לצורך זה ע"י אותו הבנק בו נפתחה התכנית. למשל, פרט יכול היה להפקיד 500 ש"ח משלו ולקבל עוד 250 ש"ח אשראי, ולהפקיד גם את הסכום הזה בתכנית. לכאורה, נראה כאילו יש כאן אשראי לחיסכון. אלא שלכסף, כידוע, אין ריח. לפיכך, ניתן לראות את האשראי כאילו ניתן לצריכה. שהרי אחרת היתה הפקדת 250 ש"ח הנוספים צריכה לבוא על חשבון הצריכה של הפרט המפקיד. אם כנגד תכנית חיסכון חדשה מוכן היה הבנק לתת אשראי בתנאים נוחים, מדוע לא יהיה מוכן לעשות כן כנגד תכנית שכבר קיימת, אולי אפילו בתנאים עדיפים לבנק?

פשוט לשתוק

מהרגע שברור כי נזילות הנכסים אין בכוחה להשפיע על החלטות צריכה מול חיסכון, ברור שפדיון מניות הבנקים הוא אנטי־אירוע. שהרי הרכוש אותו מייצגות המניות האלה — במקרה זה התחייבות של הממשלה — היה קיים כל הזמן. הוא רק לא היה נזיל, אבל לכך אין חשיבות. הפרטים יכלו להתגבר על כך בין אם ע"י מיקח אשראי ובין אם ע"י מימוש נכסים נזילים אחרים שהיו במקרה ברשותם. דבר אחד ברור — לפדיון המניות לא צריכה להיות שום השפעה על שיעור הצריכה.

קביעה זו יכולה להתערער רק אם נוצרת בעיה של אי־אמון ביכולתה של הממשלה לפרוע את התחייבויותיה. אבל גם כאן אין הדבר מוגבל למניות הבנקאיות בלבד. כלומר, אילו היתה קיימת בעיה כזאת, היה אפשר לחוש בכך גם לפני הגיע מועד פדיון המניות.

שכן, אם אין באפשרות הממשלה לפרוע את חובותיה, הרי אין חוסר היכולת הזה מוגבל למניות הבנקאיות. לממשלה יש חוב פנימי ענקי שאינו קשור כלל למניות ואם אין היא יכולה לפרוע חוב, אז מקור החוב אינו משנה דבר. לפיכך, אילו היתה קיימת בעיה של חוסר אמון, כבר היתה נוצרת נהירה למט"ח בלינזות או כיוצא בזה: נכסים שאין לממשלה גישה אליהם. בפועל, מתרחש התהליך ההפוך בדיוק — הישראלים בהמוניהם מוציאים. כנראה, את הדולרים החבויים כדי לממן את שהותם בחו"ל. משמע, שאין הם מודאגים במיוחד. אבל אין מקום לחשש: האוצר מסוגל להרוס גם את האמון הקיים. אם רק ימשיך להפחיד מפני יום הפדיון, יצליח לבסוף להכניס את הציבור לאמוק. אין צורך שבתיאטרון תהיה באמת שריפה, על מנת לגרום לפאניקה באמצעות זעקות "אש". גם אפשר לגרום לבנק להתמוטט, אף אם לא היה נתון בקושי כלשהו. צריך רק להפיץ את השמועה שקושי כזה קיים, ואז יסתערו כולם על הבנק ויביאו לנפילתו. אז אולי יואילו אנשי האוצר פשוט לשתוק?

שני אספקטים לריבית

אחד הסימפטומים הבולטים לחששות חסרי היסוד של האוצר הוא המירוץ להצעת תנאים משופרים כדי לפתות את מחזיקי המניות להמשיך ולהחזיק בהן. גם בעניין זה מתגלה חוסר המקצועיות של קובעי המדיניות. ראשית, אין כל ביטחון שהעלאה של שער הריבית מגדילה את החיסכון, כפי שיודע כל מי שלמד תורת המחירים וגם האמין בהיגיון הגלום בה. אך אין צורך בתאוריה כדי להבין שאם משפרים את שיעורי התשואה על חיסכון, נוצרים שני אפקטים. אומנם, כאשר גדלה התשואה על חיסכון, נעשה מחיר הצריכה גבוה יותר, מפני שכדי לצרוך צריך לוותר על תשואה גבוהה יותר. אבל מאידך גדל העושר, וגידול כזה דווקא משפיע בכיוון של הגדלת הצריכה.

במקורם, גם כאן יש הוכחות למכביר לתקפות התאוריה. התרחיש הפשוט ביותר, כזה שרבים מאזרחי המדינה התנסו בו, הוא החלפה של תכנית שתנאיה טובים פחות, בכזו שתנאיה טובים יותר. כך, למשל, יכול אזרח שברשותו אג"ח סחירות, למכור אותן ולהפקיד את התמורה בתכנית חיסכון שתנאיה טובים מתנאי האגרות שמכר. לצרכי תרגום הדוגמה לעניין המניות הבנקאיות, אשתמש בדוגמה. נניח אזרח שברשותו תכנית חיסכון של 1,000 ש"ח, נושאת ריבית ריאלית של 5%, ומניות בנקאיות העומדות לפרעון, גם הן בסכום כזה. נניח שכדי לעודדו, מציעה לו הממשלה כי אם ימשיך להפקיד את המניות. יזכה בתשואה של 10% לשנה. אזרח כזה יוכל לפדות את תכנית החיסכון בהגיע זמן פרעונה, לא לחדשה, ועדיין ליהנות מתשואה שנתית של 100 ש"ח. זוהי הכנסה שניתן היה להשיגה קודם רק ע"י הפקדה של 2,000 ש"ח.

אין כל ביטחון שהאזרחים לא ינהגו כפי שמתואר בדוגמה. הם כבר עשו זאת בעבר פעמים רבות. גם אין קושי לבצע את המהלך מבחינת ומינוחם של תכניות שאותם אפשר לא לחדש. מי שאין לו תכנית חיסכון כזאת, יש לו קרן השתלמות. ואם גם זה אין, הוא יכול פשוט לחזור ולהפקיד רק את מחצית המניות, ולפדות את היתר. או, הוא יכול ללוות מקופת הגמל שלו וכו'.

גם בנושא הפאניקה שכאילו צפויה, יש ניסיון עשיר. מי אינו זוכר את עוויתות הפחד שהאוצר היה אחוז בהן כשהתקרב מועד פדיון תכניות החיסכון לשנתיים של ארידור? למיטב מה שידוע, לא הצליח אפילו האוצר להפחיד אז את הציבור. זה חזר והפקיד חלק גדול מן הכסף, למרות שמצבו של המשק אז היה חמור לאין ערוך ממצבו היום. משום כך, כדאי שהציבור יידע כי זעקות השבר של האוצר הן רק מעשה של חוסר אחריות. ולמרות מה שהאוצר אומר, שאין לחשוש מלחזור ולהפקיד את המניות, באמת אין צורך לחשוש. השאלה אם זה רצוי מבחינה לאומית היא שאלה אחרת, שאינה קשורה לעניין זה.

גלגלי הבורסה

מגמה מעורבת

● "תכן הנפקות" דיווחה על הלוואות לקיבוצים

מגמת העלייה, שבלטה אתמול לפני הצהריים במסחר במשתנים, נהפכה למעורבת אחרי הצהריים. ההיצעים במניות החופשיות הגיעו ל־3.4 מיליון ש"ח, בעוד הביקושים הסתכמו ב־2.8 מיליון ש"ח. למניות ההסדר היה עודף ביקוש של 817 אלף ש"ח, ובלי להעלות אף לא שער אחד. בעוד ש־10 מהן ירדו ו־8 נשארו בלי שינוי. בשוק איגרות החוב לא נרשמה מגמה ברורה. ערך השוק של הצמודות למדד ירד ב־0.05%, בעוד הצמודות למט"ח עלו ב־0.14%.

סל המטבעות עלה אתמול ב־0.36 אג' ל־1.6829 ש"ח. בעוד שער הדולר הציג ירידה ב־0.23 אג' ל־1.6146 ש"ח. דולר נוספים — 1.9044 ש"ח. הדולר השחור נסחר במגמת עלייה בין 1.70 ל־1.72 ש"ח.

במסחר בשערים משתנים לפני הצהריים עלו 14 שערים, לעומת 3 שירדו ו־8 שנשארו בלי שינוי. העלייה הגדולה ביותר — ב־1.5% — נרשמה בכלל 10. הירידה הגדולה ביותר — 1.25% — היתה בהכשרת הישוב. המחזור הגדול ביותר — 246 אלף ש"ח — היה בכלל 10. נערכו 124 עסקות ב־4 סיבובים, בתמורה כספית של 1.3 מיליון ש"ח. מדד השערים עלה מ־146.73 ל־147.34 בשלושת הסיבובים הראשונים וירד ל־147.26 בסיבוב הרביעי ול־146.97 במסחר אחרי הצהריים.

במניות ההסדר נרשמו רק ירידות שערים, שנעו בין 0.2% (הפועלים למוכ"ז) ל־1.2% (המזרחי למוכ"ז). ב־4 מהן היו עודפי ביקוש, שסופקו ללא שינוי בשעריהן. הביקושים עלו ל־1,468 אלף ש"ח, בעוד שההיצעים הסתכמו ב־1,149 אלף ש"ח. תשואותיהן השנתיות נעו בין 10.33% (דיסקונט א') ל־10.63% (אי' די' בי' רג'). הפועלים ע"ש — 10.55%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר עלו באחוז אחד ס'ב'. והסמנות 05 לעומתן ירדו (ב־%) הסמנות 01 (1.1%), כללי מ"ר 1 (1.2%).

בשוק איגרות החוב נרשמו תנודות שערים עד 1% בצמודות למדד ב־100% ועד 2% בצמודות ב־80% למדד בלבד. בסוג "בדירה במולה" היתה יציבות. בצמודות למט"ח הוגדרו התנודות קלות. המחזור בשוק האג"ח עלה ל־6. 11 מיליון ש"ח, בעוד המחזור בשוק המניות הסתכם 9.5 מיליון ש"ח.

במילוות קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 0.99% ל־1.08% והתשואות השנתיות בין 12.6% ל־13.95%, תוך מחזור של 21 אלף ש"ח.

"קיסריה מקרקעין ונופש" החליטה למנות כדירקטורים חיצוניים את שפייזר אליהו, מזכיר מפלגת העבודה של מחוז ת"א, ואת קריל יואב, סגן יו"ר קופ"ח של ההסתדרות הכללית. לעומתם התפטרו הדירקטור החיצוני מנור עמוס ופלד יונה. שלא כיהן כדירקטור חיצוני.

אלחנן הורוביץ

קולנוע

חלומה של גראפומנית קטנה

„פוטו רומאן" — בקולנוע „לימור" בתל־אביב

„פוטו רומאן" חלומות רומנטיים של בת טפש עשרה. בתמונה: סמדר קלצ'ינסקי.

מאת יעל ישראל

בת טיפש־עשרה ממוצעת מחברמל חוטאת בכתיבה. עד שיום אחד היא מחליטה לכתוב רומאן בהשראת הרומאנים למשרתות. כשתהיה גדולה אולי תשלח עינה ב„אנה קרנינה".

אסי דיין רצה לכתוב תסריט סארקסטי על בני הטיפש־עשרה הבורים והאווילים. על הדיעות הקדומות שלהם (ראה: בובר), חייהם הדלים והשטחיים, ההשקפות השמאלציות המגיעות אליהם דרך עיתוני „לאשה", ספרות הרומאן־הרומנטי, תוכניות הטלוויזיה, הסרטים והפיזמונים הסאכאריניים שמציפה אותם חברת הפלאסטיק שבה דייהטסו מודל 87 ומסיבות של זיונים ומריחואנה בפנטהאוז הם, כנראה, פיסגת החיים והשאיפות. אותן שטיפות מוח מטמטמות, וחוכמת חיים של ספריות שרופקות להם את השכל לכל החיים ויוצרות מפלצות אינפנטיליות עם מוח של שימפנזה.

אסי דיין ניסה לכתוב תסריט בהשראת המודרניזם (ראה ג'ון בארת). „אמיתות" על אמנות, „אמיתות" על החיים, והצלבה בין הבידיון הסיפורי למציאות. כשיהיה גדול אולי ישלח עינו ל„אנה קרנינה".

בינתיים סיפור העלילה לסרטו „פוטו רומאן" נראה כחלומה של כל גראפומנית קטנה. גיבורת הסרט, במקום לרצות להיות ספרית, היא רוצה לכתוב סיפורים רומנטיים, וגם זה משהו בכיתת הוומכים התרבותיים שחושבים ששלמה ארצי הוא גדול משוררי הדור. בחברתם היא מכלה את ימי בית־הספר המתוקים.

נערה (סמדר קלצ'ינסקי) שוקעת בדימיונות רומאנטיים ומשתעשעת בכתיבת עלילת פוטו רומאן שמאלצית כהחלט, על נערה אחרת מכיתתה, ברוזוונית מכוערת מרוסיה (אביטל דיקר בן פורתו). עלילת סיפורה התמים בו אפשר לעשות הכל, לוקחת את גיבורתה הרוסיה לכל מיני סיטואציות העושות צחוק מרוסים גלותיים, מבני טיפש־עשרה ותעלוליהם רפי השכל, מגברברים תרנגוליים, מאימהות „מבינות" שהגלולות תמיד מוכנות אצלן במגירה, ומסיטואציות מלודראמטיות השאובות מהחיים—השאובים מ„דיינסטי", וחוזר חלילה, וחוזר חלילה, וחוזר חלילה. או כמו שכתבה הסופרת רחל איתן בספרה „שידה ושידות": „וההיסטוריה היא חור, המוליד חור, המוליד חור".

מוסיקה

סכנת מוות למלחין יהודי — סובייטי

מאת יצחק שור

סכנת מוות אורבת למלחין היהודי־סובייטו סרגיי ברנר, השובת רעב זה חודש ימים כנגד השלטונות, אשר אינם מתירים לו ולמשפחתו לעלות לישראל. ביום א' בשבוע שעבר שוחחה איתו אחותו הירושלמית לוסי ברנר. והוא נשמע כמי שמדבר לא לעניין. רב מוסקבאי ניסה להשפיע עליו כי יפסיק את שביתת הרעב, שכן סיכון חייו עומד בניגוד לתפיסת היהדות. אך סרגיי ברנר החליט: עליה או מוות.

המלחין בן ה־42, ביקש לעלות לפני שש שנים ומאז החלו צרותיו: הוא פוטר מעבודתו כמוסיקאי. כל האולפנים נסגרו בפניו. סרגיי ברנר מצא עבודות מזדמנות, כסבל או כשומר. בנו היחיד, בן ה־17, הסתגר בביתו מפחד „חבריו" בבית־הספר, שהתנכלו לו בעוון אביו.

לפני שביקש לעלות לישראל נחשב סרגיי ברנר למלחין פופ פופולרי. עשרות תקליטים שלו ראו אור בברית המועצות. אחד מהם נמכר כ־15 מיליון עותקים. מעמדו הלך והתבסס. לפני ימים אחדים יצא להפגין ... מוסקבאית. הוא נשא שלט: „תנו לי לעלות לישראל". קבוצה מאורגנת של ... התנפלה עליו בברזלים ובאלות והכתה ... הברך. סרגיי יצא שנית להפגין. ... התנהגו יותר בחכמה ושברו לו את ... כדי שלא יוכל לנגן.

אחד המתנכלים לו הוא אחראי ... משרד החוץ, אשר חושש מסגירה ... שלו. אבי־אשתו כבר חתם על הסכמה ... חתנו ונכדו יעלו לישראל, אך נלחמים ... של השלטונות הוא נסוג בו. בהעדר ... ההורים ולמבוגר בן (42) השלטונות ... מתירים את עלייתו של סרגיי ברנר ... שהרי הם מופקרים על שמירת ... הסובייטי.

אירוע

לופט גשעפט ושעשועים

אירועי „גן מאיר" — „גן קסום"

מאת יעל ישראל

זום, ונמאס כבר לגרור את הזאצאים לים עם ארטיק מטונף בחול ושהדוויציים רטובים, עם קינוח של מדוזות. כדאי לחכות לשעות הערב ולצאת איתם לאירועי „גן מאיר", המתקיימים זו השנה השלישית, בתל־אביב. המתכונת מוכרת. הצגות ליצנים ותיאטרון רחוב, הצגות ילדים, מיצגים, ביתני מכירה, הרבה מוסיקה, ובית־קפה מאולתר ליד הבריכה.

השנה מושם הדגש במיוחד על עיצובו של הגן. המנהל האמנותי נדב לויתן (הבמאי של הסרט „ילדי סטלין") והמעצב משה עמר, מי שהיה אחראי על לילות יפו והעדלידע של פורים — הופקדו על עיצוב הגן עם הרבה עצים מקושטים ותאורה מיוחדת. בבריכה יוצגו אלמנטים צבעוניים וברחבי הגן יפוזרו פסלים, כמידי שנה.

הקהל יוכל לעבור בין „התחנות" השונות שיופעלו בפינות הגן: בינת ג'אז בה יופיעו הרכבי ג'אז כל ערב, פינת סיפור על הדשא, שתופעל מידי יום עם שלמה אבס, פינת ציור בה יוכלו הילדים להשתעשע, וגם פינת איפור אמנותי.

„אירועי גן־מאיר" יפתחו במוצ"ש ... עם תהלוכת ליצנים, שתצעד מרחוב ... לאורך רחוב קינג־ג'ורג', ואליה ... תזמורת מכבי האש. הקוסם קליוסטרו ... על הבמה המרכזית בגן תרגיל החלה ... ארגז בוער. בפינות אחרות יתקיימו ... הילדים „ליצן, שחקן, אדם", תיאטרון ... של זולה, ולגדולים ג'אז עם דני גוה ... ופלמנקו עם סלביה דוראן ולהקתה.

ביום א' מובטח אירוע משעשע ... חובבי שלמה בר־אבא, עם או בלי ... מוזמנים לראותו עושה „קטע תזמורת" ... דני קיי וג'רי לואיס, כשינצח „על אבה" ... תזמורת קאמרית, בקטעים קלאסיים ... לילדים תתקיים באותו יום הצגת ... „מומיש", בבימוי מוטי סגרס.

ביום ב' — שוב קונצרט עם בר־אבא ... גם היום של הקירקסים והקוסמים. ... לופט גשעפט, מופע הקסמים ... שלובים", תיאטרון בובות „המצנפת" ... הצלליות. המבוגרים מוזמנים למיצג ... של נטע פלוצקי.

ביום ג', היום החותם את האירועים ... להקת בת־שבע עם ההופעה ... הפנטומימה". האירועים יתקיימו בין השעות 19:00 עד 23:00.

סלביה דוראן ולהקתה

מופע

הורה — עלייה

מאת יוסי ונונו

מתכנני ומעצבי הסינרמה, לא בנו את רחבת הריקודים המפוארת לריקודי „הורה", אבל גם זה הגיע. לאחרונה התקיימו בסינרמה מופעי „הורה" במסורת מעגלי הקיץ של הסוכנות היהודית וארגונים נוספים. „הורה סינרמה" קוראים לערבים האלה. אתם חייבים להודות, שזה מצלצל מוזר.

בערב שנכחתי בו (16.8), אפשר היה לפגוש קהל, שהוא לא בדיוק הקהל הרגיל שפוקד את הסינרמה. הרבה מבוגרים בקהל, ובני־נוער שהגיעו בקבוצות מאורגנות מאנגליה, צרפת, ארה"ב ואפילו מרוקו. מארגני המופע בטוחים, ש„הורה סינרמה" זו דרך טובה להציג בפני האורחים מחו"ל ... ארץ ישראל היפה, ואולי גם לעורר ... מחשבות על עליה. התגובות, עד ... נלהבות. לעליה אין עדיין מיספרים.

למעשה, מדובר על מופע ריקודים ... כמה ולאחריו הרקדה המונית. להקות ... העם הם להקות שעוכרות באופן ... כל השנה וזו הזדמנות להופיע ... אוהד. הריקודים הם כמו תמיד ... „רבקה" ודומיהם, פולקלור ריקוד ... על הבמה הופיעו גם חברי להקת ... כאן". קבוצה שמונה כ־120 חברים ... רקדנים, זמרים, חלקם הגדול ... הרכב מרשים בכל מה שקשור ...

המופעים פתוחים גם לקהל ... בעקבות ההצלחה היחסית מתוכננים ... המשך.

תקליט

לגעת בקצות העצבים

„נשמות" תקליט חדש של דני רובס

דני רובס

מאת עופר ניר

פתאום קם אדם בבוקר, בארבע — למען הדיוק, מתבונן במרצוף שלו הנשקף אליו מן הראי, ומחליט שבא לו להיפטר מן הזקן. זה לא פשוט. לא רק מן הבחינה הטכנית. התרגלת לזקן, חיית איתו עשר שנים, יום יום, אתה, הזקן, אשתך ושתי הבנות. לדני רובס כבר אין זקן. הלך הסמל המסחרי שלו. אין זקן ויש תקליט. לא שיש קשר בין הדברים. תקליט חדש, שני. „פנים ושמות". הפקה קדמקציות מבחינה פינאנסית, אך לא מוסיקלית. רובס ונתן כהן אחראים לו.

התקליט עלה לו כ־7500 דולר שהוא סכום מצחיק, ביחס להפקות אחרות. רובס וכהן ניגנו בעצמם על רוב הכלים. מן השבוע הזה, „פנים ושמות" בחנויות. כדאי מאוד שיימצא גם בתקליטיה שלכם הפרטית. תקליט יפה.

התקליט הראשון שלו היה „מסגרות", שיצא לפני ארבע שנים. מה שמשך את האוזן היו המורכבות, הקווים המלודיים ההולכים, מתפתלים, מסתבכים ומשתרגים ליצירה קטנה. „התקליט הזה", אומר רובס, „קליט יותר מן הקודם. מסגרות היה, אולי, תמים יותר, אפילו אישי בנוסח המביך. היום הייתי עושה אותו אחרת. היום אני כבנאדם אחר והומן עושה דברים לאנשים. אני בן 29 וקרו לי הרבה דברים מאז שהייתי בן 25 והקלטתי את התקליט ההוא. קרו דברים טובים ודברים טראומטיים. אפילו שירי האהבה הם אחרים. היום אני מסתכל אחרת על החיים. השירים, בתקליט החדש, פשוטים ושירים אבל המסר עמוק ומורכב יותר. מתוחכם? למילה הזאת יש קונוטציה שלילית. זה נשמע מין אובר־חוכם כזה. השירים מדברים על יותר ממישור אחד. יש כאן נושאים שבעבר לא העזתי לגעת בהם".

כשהוא מזכיר טראומה, הוא מדבר על אחיו, יואב, זכרונו־לברכה שנפטר מסרטן. לו הוא הקדיש את התקליט הזה. אחד השירים, „מתי הוא יחזור", נוגע בנקודה הכאובה הזאת. „זה שיר על חיילים", הוא אומר, „כתבתי אותו לאחר מות אחי. הוא נלחם במלחמת לבנון ומת מסרטן. הייתי נורא קשור אליו. הדמות שלו, בשיר, קשורה בין השורות עם הדמות שלי, כפי שאני זוכר את עצמי כחייל. זה שיר־סיפור, המתקדם כמו עלילה. חשבתי לסיים איתו את התקליט, אבל לא יכולתי. היה לי קשה מדי ולא הייתי מסוגל לשיר. לאחר שכתבתי אותו, נתתי ללהקת פיקוד־מרכז. עכשיו, לאחר זמן, אני כבר מסוגל".

בצבא, רובס היה קצין בחיל קרבי. לאחר השחרור, חזר לאהבה של טרום־צבא, אל הגיטארה והשירה. הופיע עם יעל לוי, אריק סיני, שלמה ארצי. כתב שירים לנורית גלרון, לארצי, לסיני. כתב והפיק, לא מזמן סיים, תקליט שלם לוורדינה כהן. גם בתקליט הזה, לפחות על־פי תקליטי־השירים מתוכו, הוא נוקט קו מלודי, מסובך ומורכב.

כשהופיע עם שלמה ארצי, זכה לחשיפה הרבה ביותר. תחילה בהופעות הקומפקטיות שלו. אחר־כך במסגרת „לילה לא שקט" המונומנטלי. עם ארצי, הוא אומר, הגיע לשיא מקצועי, כנגן. „למדתי ממנו המון", אומר רובס. „הופעתי עם נגנים מצוינים. עם שלמה עברתי מסלול ארוך, חמש שנים. זה לימד אותי מקצוענות אמיתית. למדתי להתייחס ברצינות לכל דבר שאני עושה.

מה אני הכי אוהב לעשות? לנגן, לשיר — אני חושב שהתפתחתי מאוד בתחום הזה — והכי בעולם, אני אוהב לכתוב שירים. אני אוהב את הצד היצירתי של המוסיקה.

„בעניין המורכבות של השירים — אני לא יכול לשלוט בזה. זה לא מודע. אם כי, בתקליט החדש יש הרבה יותר שירים פשוטים. בתקליט הראשון, אם תרצה, עשיתי רושם. ניסיתי לדחוס בכל שיר, כל מה שאני יודע לעשות, ואם אני יודע מאתיים אקורדים, או כל אחד ואחד מהם יימצא בשיר... יצאתי מזה. התיחכום עכשיו הוא בעיבודים ובהפקה. אני חושב שזה תקליט אינטליגנטי. הוא פונה לאנשים שחשוב להם להתאמץ קצת. אנשים שקוראים שיר ואומרים: זה יפה! אני נורא מתרגש לקראת צאת התקליט, התרגשות שונה מזו של התקליט הראשון. כעת זו התרגשות של אדם בוגר. לא ילד קטן שקיבל צעצוע לשחק איתו. אני מקווה שיאהבו את התקליט".

„אני", אומר דני רובס, „כותב את השירים בשביל כולם, כדי לגעת בקצות העצבים החשופים שלהם ולקלף קצת את עור הפיל שהצמיחו הקיץ הזה. אני מקבל תגובות נהדרות, אנשים נהנים. זה נשמע אולי כמו סיסמה, אבל מספיק שאנשים — ולא חשוב כמה — לוקחים את התקליט שעשיתי, מתבוננים בדרך המילים וקוראים שירים שמספרים על עצמך, על מה שעברת, ואומרים לעצמם: זה מזכיר לי משהו, אולי את הילדות שלי. מה שאני רוצה לעשות, לא פארק הירקון עם 25 אלף איש ושני מסכי וידיאו. אני מסתפק בהופעות קטנות, רק אני והגיטארה. אני לא אוהב פליי־באקים. אני לא סמאנטה פוקס, מה לעשות..."

כמו איש צבא עם רובה

„ישנה מסורת * כשאדם מת, בא אליו מלאך ושואל אותו לשמו. אם הוא זוכר את שמו — מביאים אותו למשפט האל. אם אינו זוכר — שולחים אותו בחזרה לאדמה, שיזכור. מה עצה לזה? צריך לאמר פסוק מהתנ"ך, שמתחיל באות הראשונה של השם, ונגמר באות האחרונה. הפסוק שלי הוא: „לי קוו רשעים לאבדני — עדותיך אתבונן". לוין מתחיל ב־ל' ונגמר ב־נ'. זה מה שמציל אותי".

לוין קיפניס עדיין מסתכל על העולם מתוך טוב והומור. בט"ו באב, יום האהבה מלאו לו 93 שנים. ועדי ידו נטוייה ומוחו צלול ופורה. יליד אוקראינה, מאחרוני אנשי העלייה השנייה חיים עדיין עמנו (74 שנים בארץ) בשביל כלל האומה־הריהו סופר ומשורר ילדים ידוע, ממחדשי הלשון העברית. חתן פרס ישראל ופרסים רבים אחרים. אבא של „אליעזר והגזר" ושל כמעט כל שירי החגים.

בשבילי היה ויהיה תמיד הדוד לוין, בן משפחתנו המורחבת, אשר מעולם לא שכח להביא לנו ספר מפרי עטו לכל יום הולדת, חג או אירוע. במסורת זו המשיך גם כשנולד דור רביעי במשפחה * דור הנינים של סבתי. בגיל 93 קיפניס רחוק מלהיות מושג אנכרוניסטי. הוא עדיין אחד הסופרים הפוריים ביותר בארץ: כותב וכותב ולא יודע שובע. ספרים חדשים, בצד שיכתוב ועריכה של ספריו הישנים.

זה לא מכבר חתם חוזה עם „כתר" להוצאת כרך של מבחר כתביו. כמה מספריו יצאו בקסטות, כמה הועתקו לכתב ברייל למען העיוורים. היו שהפכו לסדרות בטלוויזיה הלימודית ולהצגות תיאטרון. „כתר הנרקיס" תורגם לערבית, „חג וחגיגה" ו„אלף בית" לאנגלית. מאז אוקטובר 1986 קיפניס מפרסם ב„הצופה" זכרונות מימי ילדותו ובחרותו, המתקבלים בברכה ע"י היהדות החרדית.

מספרת דבורה, רעייתו, „הוא יכול לשבת שמונה עד עשר שעות בלי להניע איבר, ורק לכתוב. פעמים רבות אני צריכה לקחת אותו בכוח אל שולחן האוכל, והוא תמיד אומר: „רק עוד שתי שורות. עוד שורה."

קיפניס מעורה היטב בכל הנעשה בארץ ובעולם. משעות אחה"צ ועד תום השידורים הוא מרותק אל מכשיר הטלוויזיה, בולע בצמא של נער סקרן את התוכניות והחדשות. בצפון ת"א ניתן לראותו מידי יום בשעות בין הערביים, מטייל בניחותא — בדר"כ בלווית

דבורה, עם או בלי מקל הליכה. קומתו זקופה ופניו חלקים כפני עולל.

לא אחת פגשתי אותו כשהוא עוזר לדבורה לשאת את הקניות מהסופרמרקט. קיפניס מתלוצץ: „לפני 60־70 שנה הייתי רץ. בגיל 91 הייתי אץ (בגימטרייא 91) בגיל 93 אני הולך כמו איש צבא (צבא — בגימטרייה 93), ובעזרת מקל — שזה לא מקל אמיתי־זה רובה. אני צועד כמו לוחם עם רובה בצבא ישראל".

קיפניס הוא ללא ספק אחד הלוחמים המוצלחים ביותר בתחלואי הזיקנה. המושג „שיבה טובה" מתלבש עליו היטב. אך לא תמיד זה היה כך. כבר לפני שלושים שנה התגלתה אצלו אנגינה פקטוריס (תעוקת הלב). הוא לא טופל. אך ידע להיזהר. לא עבד קשה, וחי חיים מסודרים. את זיקנתו החל ברגל שמאל, ברונכיטיס ודלקת ריאות היה מקבל באותה תדירות, שאנשים אחרים מצטננים. זה החליש אותו מאד, והרפואה הקונבנציונאלית — קצרה ידה מלהושיע. בגיל 86 היה מצבו בכי רע, תקופה מסויימת לא יכול היה אפילו לכתוב. ואז בא המפנה: טיפול טבעוני ממושך העמיד אותו על רגליו.

קיפניס איננו יודע במדוייק מה טיב הטיפול שקבל אצל הנטורופת ירוש אולם התוצאות ברורות וניכרות לעין. הוא בעל זכרון חד, חוסן גופני, כושר עבודה ויד יציבה, בהרבה. מאשר היה לפני 7 שנים

בסיפור חייו המאושרים של קיפניס תופסת מקום של כבוד רעייתו דבורה, העזר כנגדו — שמסירותה ואהבתם ההדדית היא שם דבר. ייתכן, אם מחפשים סיבות לאריכות ימיו המופלגת, שהרבה נעוץ באופיו הטוב של האיש — מעדינותו ובאהבת האדם והחיים הטבועה בו. הוא מאותם יחידי סגולה, שחיים שני יובלות שנים ע"פ האדמה בלי שנגעו לרעה בזבוב ובלי שהקימו להם אפילו שונא אחד.

אביו, החזן ר' פסח קיפניס, רצה להכשירו לשוחט. קיפניס אמר: „היינו עשרה אחים, ואבא היה תולה תרנגולות על מוט אחי ואני היינו הולכים איתן אל השוחט. השוחט היה מורט קצות נוצות מגרון התרנגולת, שוחט וזורק על הארץ וכך הלאה. מאז גמרתי אומר להיות צמחוני". הוא החל בצמחונות לפני שנים רבות לא התמיד, עד שחזה פעם בקניית קרפיון בערב פסח: „המוכר שלה דג גדול מהבריכה. שם על הקרש. אחז את הדג בביטנו, כדי שלא יוכל להימלט, והנחית בראשו מכה עם פטיש גדול". מאז לא נגע קיפניס במזון מן החי.

לוין קיפניס התעלם תמיד באופן תת־מודע מנושא המוות והחידלון. הוא ממשיך לחייך אל החיים ולחזות את שבוע הספר הבא (אשר לו הוא קורא „שוק הספרים"). „אני עוצם את עיני ורואה תהלוכה של עדלאידע שעוברת עם הספרים. בראש הולך המין — ספר שיצא על המין, לא בשביל גדולים, כי אם עבור ילדי גן. ילדי גם מוכרחים לדעת איך נוצר האדם, בלי זה לא יוכלו להתקיים. אח"כ צועד ספר הפורנוגרפיה, כל מיני תאורים. ספרים אלה יימכרו, אפילו חרדים יקנו. אח"כ ילך ספר בישול, שיימכר טוב מאד. בסוף, כמו זנב, ישתרכו כל ספרי השירה והסיפורים — גם הם יימכרו קצת. ושם גם אני".

אופיר רונן־קרוזן

אדם לשירות אדם

שלא נזדקק, אבל כדאי לרשום את טלפון החירום של „אדם לשירות אדם", חברה סיעודית שבגלל שביתת מטפלות מגר"ב נערכת במתכונת חירום לטיפול בקשישים ובחולים, הזקוקים לשירות סיעודי. החברה מפעילה מאות מטפלות, 3 אמבולנסים ו־6 קווי חירום. לא מסרו לי מחירים, רק את מיספרי הטלפון בתל־אביב: 5464293/95, 5463054 ו־5461727.

מרשמים למחברת

יוגורט ופלפל קלוי

בדומה ליוון, שממאכליה טעמנו בשבוע שעבר, גם בולגריה היא ארץ באלקנית, גם היא ספגה השפעה תורכית בשנות הכיבוש הרבות ואכן יש דמיון קולינארי בין שתי הארצות. אבל יש גם הבדל.

טארטור מה טוב מזה בקיץ?

4 גביעי יוגורט; מלפפון טרי, גדול; 2־3 כפות שמן חמניות (אפשר גם מוייה); 4 שיני שום; 4 אגוזי מלך; 2 כפות פטרוזיליה קצוצה (או שמיר קצוץ); מעט מלח; פלפל שחור.

קולפים את המלפפון וחותכים לקוביות קטנטנות (או פורסים לחצאי־פרוסות דקיקות). שמים בקערת הגשה. קולפים את האגוזים, קוצצים, מועכים עם השום והמלח. טורפים עם היוגורט ושופכים על המלפפון. מתבלים בפילפל, ופטרוזיליה (שמיר) קצוצה. מצננים במקרר לפחות שעה. בשעת ההגשה שמים בכל צלחת קוביית קרח גדולה.

פלפלים קלויים

פילפלים אדומים או ירוקים בכמות רצוייה; שמן חמניות; מיץ לימון.

רוחצים את הפילפלים, מסדרים בתבנית שטוחה או על הרשת, וקולים בגריל מכל הצדדים, עד שישחימו. שמים בכלי סגור או בשקית נייר עבה (או בשקית ניילון) עד שיצטננו, ואפשר יהיה לקלפם בקלות. מסלקים את העוקץ והזרעים, אפשר לשטוף. מתבלים בשמן ובמיץ לימון, משהים במקרר שהתיבול ייספג, או משתמשים בפילפלים כלתי מתובלים להכנת מאכלים שונים.

פלפלים בבלילה

8־10 פלפלים קלויים; 300־400 גרם גבינה מלוחה; 2 ביצים; לבלילה: 2 ביצים 4 כפות גדושות קמח; כ־4 כפות חלב; קורט מלח. שמן (או חמאה) לטיגון.

מערבבים היטב את הגבינה עם הביצים וממלאים במלית זו את הפלפלים הקלוים. מכינים בלילה כמו ללביבות (בסמיכות של שמנת חמוצה). טובלים את הפלפלים הממולאים בבלילה, ומטגנים בשמן חם (או בחמאה) מכל הצדדים. מגישים עם לחם ולאירוח גם עם יין אדום.

מיש־מש־ביציה עם ירקות

8 ביצים; 6־8 פלפלים קלויים; 4־5 עגבניות; בצל גדול; 100 גרם גבינה מלוחה קשה (עדיף גבינת צאן); כף גדושה חמאה; מלח ופלפל לפי הטעם.

ממיסים בסיר רחב את החמאה, מטגנים בה בצל קצוץ, עד שייעשה שקוף. חולטים וקולפים את העגבניות, חותכים לפלחים ומוסיפים לסיר. חותכים את הפלפלים לרצועות ומוסיפים לסיר. מאיידים, תוך בחישה 3־4 דקות, מוסיפים גבינה מפוררת בצורה גסה וממשיכים לבחוש עד שהתבשיל מתעבה. בוללים את הביצים, שופכים לסיר. מערבבים היטב, מתבלים (אפשר להוסיף עשבי תיבול לפי הטעם) ומערבבים עד שהביצים נקרשות. מגישים מייד, עם לחם לבן, טרי.

קבבציטה־קבב נוסח בולגריה

600 גרם בשר טחון, מעורב (2/3 לבן או כבש, 1/3 בקר); ביצה; 2־3 שיני שום (או בצל); כפית כרוויה (קימל) טחונה; מלח; פלפל לפי הטעם.

מועכים את השום (או קוצצים דק את הבצל) ומערבבים היטב עם הבשר, הביצה והתבלינים. משאירים את העיסה במקרר במשך שעות אחדות. צרים גלילים בקוטר 2.5־3 סמ' ובאורך 8 סמ', וקולים בגריל מכל הצדדים. מגישים עם לחם לבן, טרי, פיגנונים (צ'יפס) וסלט.

בשר וירקות בתנור

600 גרם בשר כבש או לבן; 6 פלפלים ירוקים או אדומים; 250 גרם שעועית ירוקה; 1/2 כוס אפונה ירוקה (אפשר משומרת); 400 גרם תפוחי אדמה; בצל בינוני (150 גרם); 2 כפות רסק עגבניות; 4 כפות שמן; פטרוזיליה קצוצה (2־3 כפות); מלח; פלפל.

חותכים את הבשר לקוביות גדולות, שמים בכלי הגשה חסין אש (פיירקס) ומטגנים בשמן, מכל הצדדים, ביחד עם הבצל הקצוץ. מתבלים במלח ופלפל ומאיידים, בכלי מכוסה, על אש קטנה עד שהבשר חצי־רך. מוסיפים לתבשיל רצועות של פלפלים, שעועית ירוקה מנוקה וחתוכה, תפודים קלופים וחתוכים לקוביות גדולות ואפונה. שופכים כוס מים רותחים בלולים ברסק עגבניות ומכניסים לתנור שחומם לחום בינוני נמוך לכ־40 דקות. מגישים בכלי, שהתבשיל הוכן בו. זורים על הכל פטרוזיליה קצוצה כיד נדיבה.

מעדן תפוחים

ל־6 מנות: 6 תפוחי עץ גדולים; 80 גרם אגוזים טחונים; 80 גרם שקדים טחונים (לא מלוחים); 80 גרם צימוקי סולטנינה; 50 גרם חמאה; כוס יין אדום, מתוק; חצי כוס חלב; כף מחוקה קמח תפוחי אדמה; 80 גרם סוכר; חלמון; חפיסת סוכר וניל; ריבת אוכמניות, משומרת; כף חמאה לשימון תבנית; 6 פרוסות עוגת טורט יבשה.

בוללים את החלב הקר עם קמח תפוחי אדמה והסוכר, מוסיפים חמאה וסוכר וניל, ושומרים על אש קטנה מאוד עד שירתח. מצננים. מוסיפים לקרם את השקדים, האגוזים הטחונים ומערבבים. רוחצים את התפוחים ומחללים אותם. דוקרים במזלג כל תפוח, טומאה, שופכים עליהם את היין, מכסים את התבנית (אפשר בנייר אלומיניום) ואופים בתנור חם, במשך 25 דקות. שמים כל תפוח על גבי פרוסת עוגה בצלחת אישית, שמים על הקרם תלולית ריבה, ושופכים על הכל (ובפרט על העוגה) יין חם, שהתפוחים נאפו בו.

יובל של מרציפן

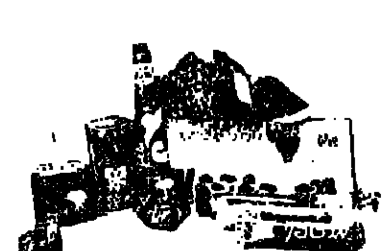

מפעל משפחתי, שהשכיל לעבור בשלום את כל שרי האוצר, מרב יוסף עד נסים, שלא נבלע על ידי קונצרנים מתחרים, לא ירד מרמת מוצריו ועוד ידו נטויה להרחבה ולמבצעים - יש לו סיבה טובה לשמוח בחגיגות היובל שלו.

חברת ברט (Barth) נוסדה בשנת 1935 בבני ברק, לאחר תקופת נסיון של ייצור בדירת מרגרט ברט, מייסדת המפעל (ואמו של יעקב ברט, המנכ"ל הנוכחי), שלמדה ליצור מרציפן במפעל ממתקים בברלין. המרציפנים של ברט היו לשם דבר בישוב, שלא ידע עד אז מעדנים כאלה, וטיבם נשמר עד היום, למרות - ואולי בשל - כל השיכלולים הטכניים והרחבת המפעל, שעבר ב־1937 לצפון תל־אביב (ולכן היובל נחגג השנה) וב־1961 לרמת־גן, למבנה המשתרע על יותר מ־1000 ממ"ר.

גם מיגוון המוצרים התרחב, חלקם בלעדיים לברט, כמו „האוכלטים המלוחים", המיוצרים בשלוש משמרות, ממוצאי שבת עד צהרי יום ששי, כדי לספק את הדרישה ואין להם מתחרה. גם לא ל„פלפלית" - עוגית מצופה שוקולד, באריזת נייר אלומיניום, השומרת על טריותה חודשים רבים. כל המוצרים האחרים - קליפות ופלחי הדר מסוכרים, חטיפי שוקולד, רוכרכנים כשוקלד וכו' אינם בלעדיים. אבל לרוב גם לא יקרים יותר מאלה של הקונקורנציה. והצרכן בוחר לפי טעמו.

יעקב ברט אינו מתערב במלחמת השוקולד המתחוללת בארץ, אין בכוונתו להתחרות בענקים - עלית וורד הגליל, שכן אינו מייצר חפיסות שוקולד. גם כך המפעל מתרחב. מחזור המכירות ב־1986 הסתכם ב־4.5 מיליון דולר, מהם 100 אלף ביצוא. השנה צפוי גידול של 20 אחוז, מרבית היצוא (40%) מופנה לארה"ב. השאר מתחלק בין כמה מדינות אירופה. פעם גם הולנד היתה על המפה, בעיקר בצרכנית מרציפן גולמי, אבל הלקוח ההולנדי פיתח מרציפן זול יותר, שאינו מכיל - כמתחייב בתקן הישראלי שברט נאמן לו - לפחות 32 אחוז שקדים.

החברה מעסיקה 70 עובדים ויעקב ברט מתגאה בכך שמעולם לא היה בה סיכסוך עבודה. כל המוצרים כשרים, גם חומרי גלם מיובאים, ולמרות שלפעמים די קשה לקבל הכשר בחו"ל, הברטים לא מתפשרים. משפחה יקית ותיקה ומשכילה, אנשי תורה ועבודה, גם הדור השלישי, מיכה ברט, הסמנכ"ל, והמנהל בפועל את החברה (לדברי אביו) נוהג בנימוס ובאריכות של יוצאי גרמניה. נימוס זה, מן הסתם, גורם לכך, שמוצרי ברט אינם מתפרסמים בהוצאת בקיזוס מכירות אגרסיבי וולגארי. רק עכשיו הם מבקשים קצת תשומת לב, בגלל היובל, והמבצע, והצדקה...

טוב, אז עכשיו, לכבוד היובל יוצאת חברת ברט לשוק בחבילות שי „מכל הלב", המתאימות מאוד הן כמתנה פרטית והן כשי קולקטיבי של ועדי העובדים. יש שתי רמות - ב־29.60 ש"ח וכ־46.60 ש"ח, שתיהן במזוודות קרטון עם הדפס צבעוני. המבחר שבפנים כולל מרציפן, ממתקי „אייסקונפקט", כדורי רום, בונבונייריות, יינות, דבש, קפה ועוד. בחבילה היקרה פריטים רבים יותר ו/או יקרים יותר. ברט עשה הסדר של חילופי מוצרים עם כרמל מזרחי ומטע 778, כך שהחבילות מגוונות. מי שמזמין יותר מ־10 יכול למלא את המזוודות בכל מה שמתאים לו: מעשה בוועד עובדים אחד, שהחליט להקציב למטרה זו 10 ש"ח לשי ובברט הרכיבו חבילות נאות מאד בערך של 10 ש"ח. צריך רק לפנות לחנות המפעל ברמת־גן ולהזמין. השי אמנם מלב ללב, אבל לא צורפה אליו כל ברכה נוסח „שנה טובה" או „מועדים לשמחה" כי יעקב ברט מקווה שאנשים יקנו גם להורמנויות פרטיות ויצרפו, מכל הלב, פתק משלהם.

עכשיו הצדקה. 3 אחוז ממחזור המכירות של חבילות השי לחגים יועברו כתרומה ל„רעות שרות נשים סוציאליות", החוגגת גם היא 50 שנה להיווסדה. הבחירה אינה מקרית. את האירגון ייסדה לפני 50 שנה פאולה ברט, דודתו של יעקב ברט, רעייתו של אהרון ברט, שכיהן אז כמנכ"ל בנק לאומי. מטרת הארגון היתה להגיש סיוע לעולים חדשים (בעיקר ממרכז אירופה) בודדים ונצרכים, שהתביישו לפנות למוסדות הישוב. היום מפעיל הארגון - המתקיים מתרומות - דיור מוגן לקשישים, בית אבות, בית חולים סיעודי (200 מיטות ותור ארוך מאד של ממתינים) ומסבה מסובסד המנפק בשנה 100,000 ארוחות, לכל נזקק ומבקש.

יעקב ברט אינו רוצה להתנבא בכמה תסתכם התרומה, אבל הוא מקווה שהיא תצדיק מבצעים נוספים מסוג זה לקראת חגים אחרים.

מסע על נייר כרומו

לא חשבו על זה קודם. למרות שכבר שנים אחדות כל בוגר ומוב, בוגר יחידה מובחרת ולא רק באלה, אורז תרמיל ויוצא לגלות את העולם. מי לאמריקה הדרומית, מי לקטמנדו, מי לדרום מזרח אסיה, מי לקוטב הדרומי, ומי שיש לו דרכון זר — לאפריקה המרכזית.

טוב, אז עכשיו חשבו גם על זה. והחודש ראה אור הגליון הראשון של „מסע אחר" דו־ירחון „כתב עת לתרמילאים". יופי של שם. אבל גיל אל־עמי, היוזם ואחד משני העורכים חושש שהמלה „תרמילאים" תרחיק ציבור קוראים פוטנציאלי שיוצא למסעות בצורה מסודרת, בורגנית, מזמין חדרים בבתי מלון ונושא איתו מזוודה או שתיים. „מסע אחר" מיועד לכל מי שמתעניין בארצות רחוקות ואקזוטיות, אבל לעומק, לא רק רשימה של אכסניות, בתי אוכל זולים, ואיפה להחליף את הדולארים. הכוונה היא לספק רקע כללי, של פולקלור, מינהגים, טבע, דברים מעניינים, מפני שהם מעניינים ולא רק שימושיים. לפעמים אלה רישמי מסע, לפעמים כתבה מדעית, לפעמים תוצאות של מחקר, או רפורטז'ה מצולמת. בדו־ירחון משתתפים אנשי מדע וטיילים מנוסים, מומחים בנושא או באזור, שגם יודעים להעביר את המסר והחוויה לקורא. ורצוי שיהיו להם תצלומים, כי העתון מודפס על נייר כרומו, בצבע מלא, תמונות מרשימות מאד, באיכות מעולה, מעוררות אסוציאציה של נשיונל ג'יאוגרפיק מגאזין, בזעיר אנפין, כמובן, כי ל„מסע אחר" רק 50 עמודים. כולל שערים ומודעות.

גיל אל־עמי חרש, אחרי הצבא, את שתי אמריקות, אחר כך למד גיאוגרפיה באוניברסיטת תל־אביב. והרעיון של כתב עת לתרמילאים ניקר לו בראש. הוא הלהיב לרעיון את טל קרם, חברו ללמודים, ולאחר שלפרוייקט נמצא מממן, יצא המסע לדרך. המחיר 6.5 ש"ח, לא הרבה למגאזין באיכות כזאת. מהדורה ראשונה בת 5000 עותקים נחטפה. הדפיסו עוד 5 אלפים מהגליון הראשון, אבל בכל זאת בונים בעיקר על מימון ממודעות. חברות נסיעות, יצרני ציוד, כל מי שיש לו מה להציע, לכל גיליון - מבטיח העורך - יצורף עלון על נייר פשוט ובלי צבע, ובו מידע עדכני על טיולים, מבצעים, קשר בין המטיילים, ג'ובים שאפשר לתפוס בחו"ל וכל זה.

אין בכוונתם של העורכים להקדיש מקום יקר לאירופה הקלסית, אבל אם מישהו יתן מודעה על, נניח, מסעדה כשרה בהאג - לא יידחו אותה.

(צב"ש)

הנשיא הודח, העוני נשאר

מאות איגודים מקצועיים, 50 מפלגות, 40 מועמדים לכהונת הנשיא – אך שנה וחצי אחרי המהפך הדמוקראטי, עדיין אין כל סימנים לשיפור המצב הכלכלי והחברתי ■ האיטי על סף מלחמת אזרחים

מאת יהודה צור

אחרי חודשים של הפגנות סוערות נמצאת האיטי על סף מלחמת אזרחים, לאחר שהתברר שהמצב הפוליטי בארץ והשלטון הצבאי החדש אינם מצליחים לפתור את בעיותיה הכלכליות והחברתיות של הארץ העניה ביותר בחצי הכדור המערבי.

שנה וחצי לאחר שז'אן קלוד דובלייה, נצר אחרון של המשפחה ששלטה עשרות שנים באי הקריבי, הודח מן השלטון, עדיין שרויה הארץ בעוני מחפיר.

ההפגנות הסוערות פרצו לאחר שהשלטון הצבאי והאזרחי ניסה לבטל על פי צו את החוקה כולה, תוך נסיון להטיל על משרד הפנים את הארגון וספירת הקולות בבחירות הכלליות האמורות להתקיים תוך זמן קצר, הראשונות ב־60 השנים האחרונות. הדבר עורר את זעמם של תושבי האי ולמרות שהכת הצבאית ביטלה ברגע האחרון את הצו, פרצו הפגנות כה חמורות נגד השלטון, עד שהוא נאלץ לקרוא מחדש, אמנם לא בגלוי, לעזרת המשטרה, אשר שירתה את משפחת דובלייה השנואה.

לקראת הבחירות הכלליות והאמורות להתקיים בחודש נובמבר, כבר החל המירוץ לנשיאות. בשנה וחצי שחלפו מאז הודחה משפחת דובלייה הוקמו מאות איגודים מקצועיים ולפחות 50 מפלגות פוליטיות — ממפלגות דתיות ועד מפלגות הספורטאים. יותר מ־40 מנהיגים עממיים הביעו רצונם להציג מועמדותם לנשיאות. אולם לגבי האזרחים, כל הקלחת הפוליטית הזאת אינה מצליחה לעניין אותם, לאחר שהם נמצאים כבר לאחר יאוש בגלל העוני שחריפותו לא פגה, גם לאחר שנה וחצי של שלטון דמוקרטי כביכול. ההסטוריון ויקטור בנוטי, אשר שב לא מכבר מגלות ארוכה לארצו, אמר: "לא די בחופש הביטוי ובהקמת מפלגות פוליטיות, בלי שיושג גם חופש חברתי. יש להתחיל לדמוקרטיה ממשית, שתבטיח אוכל, חינוך ועבודה לעם, ושתוציא אותו מהעוני המחפיר בו הוא שרוי".

אוכלים שורשי צמחים

בחודשים האחרונים רבו הפירסומים באמצעי התקשורת ביבשת על כך שבצפונו של האי הקריבי מתו מאות ילדים וזקנים מרעב ורבבות איכרים נאלצים לאכול מדי יום שורשים של צמחים כדי להתקיים. על פי נתונים שפירסמו גורמים רשמיים בארה"ב, אשר חקרו את צרכיה של הארץ בחודשים האחרונים, התברר, שתוחלת החיים של תושבי האיטי מגיעה ל־45 שנים בלבד. שירותי הבריאות מסתכמים למעשה ב־12 בתי־חולים עם פחות מ־600 מיטות לאוכלוסיה של 6 מיליון תושבים. 80 אחוז של תושבי הארץ הינם אנאלפאבתים וחיים בתנאים קבועים של תת־תזונה. למעשה, חוסר מזון הוא הגורם העיקרי למותם של רבים בקרב האוכלוסיה ובעיקר הילדים, כאשר 125 מתוך כל אלף מתים בגיל מוקדם.

למעשה אין באי רשת מסודרת של מים זורמים ובמקומות בהם היא קיימת היא מספקת מים רק ל־13 אחוז של האוכלוסיה. אולם, גם מים אלה מזוהמים. ההכנסה לנפש בהאיטי מגיעה ל־380 דולר בשנה — הנמוכה ביותר ביבשת. הדו"ח של החוקרים האמריקנים שפורסם לאחרונה מציין, שלמעשה 85 אחוז מכלל האוכלוסיה מתקיימים בתנאי עוני החמורים ביותר ביבשת כולה.

ללא קורת גג

הדבר חמור לא רק לגבי האיכרים אלא גם לגבי התושבים בעיר הבירה פורט־פרינס. 200,000 תושבי הבירה ישנים ברחוב, ללא קורת גג. אחד מעיתונאי היבשת כינה את הבירה "מרכז הגיהנום". כאשר מתרחקים מהמרכז המסחרי ומארמון הנשיאות נכנסים לעולם אחר. נשים הולכות קרוב לשני ק"מ כדי לקנות דלי מים בכמה סנט ומוכרות אותו ברווח של סנט אחד לדלי, דבר המצביע על האפשרויות בהן נאלצות להתקיים רוב המשפחות בעיר. גם בעיר הבירה, למעט המרכז המסחרי, אין שירותי מים, ביוב ולמעשה שום שרותים אחרים. אחד ממנהיגי העיר ציין לאחרונה כי "למעשה רוב האוכלוסיה בארץ, רחוקה מאד מהדיונים הפוליטיים המתקיימים מדי יום והמשודרים ברדיו. לתושבי האי, הדבר החשוב ביותר היום הוא למצוא פתרון לכך שבצריפיהם אין לא מים ולא התנאים המינימאליים, ולמעשה שום אפשרות לחלום על תקווה להחלץ מהמצב הזה".

בעשרות השנים האחרונות, בעקבות שליטתה המוחלטת של משפחת דובלייה על כלכלתה של הארץ, נאלצו האכרים לברא יערות כאמצעי כמעט יחיד לפרנסתם. רבבות דונמים של יערות הוסלו כדי למכור את העץ כפחם. לאחר עשרות שנים הופכת הארץ שנחשבה פעם לפורחת, למדבר כמו באפריקה המרכזית. מחקרים שפורסמו בארה"ב הוכיחו, שהאיכרים בהאיטי חיים היום בתנאים קשים יותר מאשר לפני 100 שנה. בארה"ב וביבשת כולה חוששים שהתנאים המחפירים של האוכלוסיה וחוסר תקוותה להיחלץ ממצבה ידרדרו את עשרות אלפי הצעירים שהדיחו לפני שנה וחצי את משפחת דובלייה משלטונה המוחלט, לפנות יותר שמאלה, תוך נסיון לחקות את הדגם הקובאני.

עיתונים ביבשת מציינים, שהאיטי מהווה היום הגורם התוסס ביותר באיזור, אף יותר מניקרגואה וסלוואדור. גורמים בהאיטי סבורים, שהפתרון היחיד הוא שהקהילה הבינלאומית, שבמהלך עשרות שנות דיקטטורה של משפחת דובלייה עשתה כה מעט כדי לעזור לתושבי האי, תבין שעליה לעשות הכל כדי לפתור את בעיותיה של הארץ.

אחד ממנהיגי השמאל הדמו־נוצרי כינה את המצב בהאיטי "פצצת זמן חברתית". הוא אמר, כי נעשה מעט מאד כדי לפתור את בעיות העוני. תקוותה של האוכלוסיה נמוגה. לכן יש לצפות לגל עצום של אלימות, במיוחד לקראת הבחירות הכלליות לנשיאות, שיתקיימו בעוד כמה חודשים.

"מחתרת" לטיפול באיידס

עם 22 אלף מתים, 16 אלף חולים ו־1.5 מיליון נושאי הנגיף – רבים בארה"ב להוטים אחרי כל סוגי הטיפול החלופיים שהמרפאות "המחתרתיות" עשויות להציע

מאת כריסטופר מישו, "רויטר"

חולי איידס רבים בארה"ב פונים לקווי העזרה הטלפוניים, לעלונים ול"קליניקות גרילה" של רשת מחתרתית מתוחכמת המספקת מידע ומאפשרת גישה לתרופות נסיוניות.

לאחר שמונה שנות קיום המגיפה רק תרופה אחת נגד איידס, AZT, אושרה על־ידי מינהל המזון והתרופות האמריקני. אך התרופה הזאת היא יקרה וכמו תרופות אחרות נגד המחלה — מקילה אך איננה מרפאה.

חולי איידס שומעים תכופות על "תרופות פלא" חלופיים אך לדבריהם קשה להשיג מידע מהימן על מידת יעילותם ועל האופן שבו ניתן להשיגם. מצב זה מתחיל עתה להשתנות.

יותר מ־5,000 חולי איידס וארי"ק (מכלול תופעות קשורות באיידס) זוכים לטיפול חינם־אין־כסף בדנכ"ב (דיניטרוכלורובנזן), חומר המחזק את מערכת החיסון, בכ־90 "קליניקות־גרילה" ב־45 ערים של ארה"ב.

בניו־יורק הולכים חולי איידס לאירגון פו"א (אנשים עם איידס) כדי לקבל שם א"ל 721, שניתן להכינו בבית מחלמון ביצה או מלציתין של סויה. חולים רבים, וביניהם גם כאלה הנמצאים בשלבים מתקדמים של המחלה, טוענים כי א"ל 721 עוזר להם עד מאוד.

"פרוייקט אינפורם" בסאן פראנציסקו נוסד תחילה כדי להשיג ממקסיקו שתי תרופות, ריבאווירין וסוטרינווין, שיש הרואים אותן כמבטיחות, אך קשה להשיגן בארה"ב.

3000 פניות בחודש

"קבוצת 8", אחד האירגונים הגדולים ברשת האיידס, מפיצה כיום נתונים על יותר מחצי תריסר תרופות נסיוניות נגד המחלה וטיפלה בחודש יוני השנה ביותר מ־3,000 פניות.

קו טלפון שמקיים ג'ים הנרי מ"קליניקות הגרילה", המשתמשות בתרופה דנכ"ב, בסאן פראנציסקו יוצר מגע בין הפונים לבין הקליניקות המפוזרות בכל רחבי ארה"ב.

נוכח מספר נפגעי האיידס בארה"ב — 22,000 מתים, 16,000 חולים ולפי ההערכה 1.5 מיליון נושאי הנגיף — רבים להוטים אחרי כל סוגי הטיפול החלופי ש"המחתרת" יכולה להציע, ואחרי כל מידע על מחקר מדעי בתרופות אפשריות. הרשת — אומרים פעיליה — אף גילתה יעילות באזהרות הניתנות לחולים שלא להזדקק לטיפולים מזיקים או שרלטאניים.

"מבחינה טכנית — אמר הנרי — "קליניקות הגרילה" הינן בלתי־חוקיות שכן הן נותנות טיפולים באיידס שלא אושרו על־ידי מינהל המזון והתרופות. אך לדבריו לא ננקטה כל פעולה משפטית נגדן מאחר שלא מדובר בהונאה.

יותר ויותר רופאים משתפים פעולה עם חולים המבקשים לנסות טיפולים חלופיים — אמר ביל וור מ"פרוייקט אינפורם".

"רבים מהם ראו במות חוליהם, ועל־כן הם מתחילים לומר לעצמם: אם טיפול אינו מזיק ועשוי לעזור — מדוע לא לנסותו?" — אמר.

ג'ון ג'יימס, אף הוא מ"פרוייקט אינפורם", מוציא לאור עלון אינפורמאציה, שבאחד מגליונותיו האחרונים פירסם, בין השאר, "מרשם" להכנת א"ל 721 בבית.

ניסוי ב־135 חולים

"לא הייתי צריך לעשות את המלאכה הזאת", אמר ג'יימס, לשעבר מומחה לשימוש במחשב במחקר רפואי: "הממשלה הצריכה לעשותה כבר לפני שנים, אך לא עשתה אותה, וכך, אם לא אני אעשה אותה, היא לא תיעשה".

בעלון שלו המליץ גם על פנטאמידין, חומר המשמש למניעת פנוימוציסטיס, דלקת ריאות המרבה לקטול חולי איידס. לדבריו, ניסו מרפאים את הפנטאמידין ב־135 חולים בניו־יורק ובסאן־פראנציסקו. "עד כה נראה שהחומר יעיל בשעור של קרוב למאה אחוזים לשם מניעת פנוימוציסטיס. אך רופאים רבים אינם יודעים עליו דבר", אמר.

העלון שלו, "חדשות מן הטיפול באיידס" הוא אוסף נתונים על טיפולים נסיוניים וחלופיים, מועתקים מכתבי־עת לרפואה או מושגים מראיונות עם מדענים ורופאים, וכן מחולים שניסו את הטיפולים. ג'יימס מסביר על כל טיפול וטיפול מה הוא, כיצד הוא פועל, והיכן ניתן לזכות בו. כן כולל עלונו תמצית תוצאות של ניסויים, לרוב במונחים שווים לכל נפש. העלון מספר על התקדמותם של מחקרים מדעיים, וכיצד יוכל הקורא להשתתף בניסויים.

לגבי רוב חולי איידס "גישת המתדוראה" (לניסוי תרופות) אינה באה בחשבון — אמר וור מ"פרוייקט אינפורם". רוב החולים — הוסיף — פשוט לא יחיו עוד עד אז.

"אנו מצדדים בזכות הפרט להחליט", הוסיף. ורבים מחולי האיידס כנראה מסכימים עמו.

הבטחות כוזבות או מוגזמות

אחד מחולי האיידס, שהשתמש בא"ל 721 ובפנטאמידין, אמר כי מן הדין שמנהל המזון והתרופות יאפשר לחולים יתר גישה אל תרופות נסיוניות. אמנם לדבריהם של מתנגדים עלול הדבר לאפשר לשרלטאנים לנצל אנשים העומדים למות, אך לדברי האיש, אמות־המידה של מינהל התרופות קפדניות דיין כדי למנוע זאת.

קבוצות הרשת מוקיעות טענות והבטחות כוזבות או מוגזמות ואומרות שהן רק מנסות להציע כל עזרה אפשרית לבני־אדם שלפניהן אפשרויות מעטות עד להחריד.

"כולם מנסים: אמנם, אנו שואלים כיצד הם משיגים זאת ומה שלומם", אמר טום הנון מאירגון "אנשים עם איידס" בניו־יורק, העוסק בתרופה א"ל 721. הוא הטעים כי אירגונו אינו מתיימר להיות אירגון רפואי ואת הטיפול בתרופה כינה "מקל" ותו־לא.

רופאים רבים ממליצים על א"ל 721 ופנטאמידין לשימוש על־ידי נושאי נגיף האיידס בטרם יגלו סימנים חיצוניים של המחלה אך בדיקות דמם מראות החלשה של מערכת החיסון שלהם.

אתר ארכיאולוגי באיראן – כמו גינקולוג המטפל בשיניים

חופרים לאללה

כל הארכיאולוגים הזרים, פרט לאחד, עזבו את איראן. היחיד שנותר נתון להשגחת אנשי המשמרות המהפכניים. רק חסידי המשטר, שעמדו במיבחני מהימנות, מתקבלים לאוניברסיטאות האיסלאמיות, בהן מלמדים גם יהדות ונצרות — במגמה להוכיח את שחיתותן של הדתות הללו ■ ארכיאולוגיה חומייניסטית

מאת עלי סרגון, טהראן

בחודש פברואר האחרון חנך הנשיא חומייני את "מוזה איראן באסטאן" (המוזיאון לעתיקות איראן) בטהראן. המוזיאון היה סגור במשך שנים ופתיחתו מחדש נדחתה שוב ושוב. אמורה היתה להתבצע עבודה רבה במוזיאון ומה שברור הוא שאין עוד ארכיאולוגים רבים באיראן.

אחרי המהפכה האיסלאמית יצאו ארכיאולוגים איראניים רבים לחו"ל ורק מעטים נשארו. לפני המהפכה היו באיראן 16 בתי־ספר לארכיאולוגיה של מדינות זרות, ומן המדינות הללו היו מגיעים צוותי ארכיאולוגים לעונת החפירה (ממארס עד אוקטובר). זה נגמר מיד אחרי המהפכה האיסלאמית. בתי־הספר הללו וספריותיהם נחשבו כ"מבסיסי האימפריאליזם הבינלאומי" ועובדיהם — כ"סוכנים של השירותים החשאיים והרלוונטיים המרווחים על כל דבר לרשויות הנוגעות לדבר בארצם".

אופיינית למדי היא העובדה שהארכיאולוג הזר היחיד שנשאר באיראן מאז הסתיו של 1979, היה מנהל המכון הארכיאולוגי הגרמני פרופ' ד"ר וולפראם קלייס. מאחר שם לא הורשה להישאר שום אדם זולתו, אפילו לא מזכירה, גם הספריה של בית־הספר והוזה נסגרה ואינה עוד מעודכנת. פרופ' ו. קלייס הוא אחד האשורולוגים המרכזיים בעולם, אחד המומחים — המעטים מאוד — בתחום תרבותה של אורארטו (כלומר אררט התנ"כית). כעבר חשף עשרות אתרים ארכיאולוגיים באיראן הצפונית־מערבית (והחבלים מערב אג'רבייג'אן, מזרח אג'רבייג'אן וכורדיסטן, שהיוו את החלק המזרחי של איזור ההתפשטות של אורארטו) ושהה בהם חודשים רבים מדי שנה. אחרי 1979 הורשה לבוא אל האזורים הללו רק פעם אחת, וזאת רק בתנאי שילווה כל הזמן על־ידי כמה פאסדראן (אנשי המשמרות המהפכניים).

רק תרבות האיסלאם

הארכיאולוגים האיראניים שנותרו אינם רבים, אינם ארכיאולוגים מעולים מאוד או בהכרח תומכי חומייני. לפעמים הם פשוט סטודנטים לשעבר שניתן להם הרשות לשמש כפרופסורים בלא שיציגו דוקטוראט. באוניברסיטת טהראן אין עוד שום קורסים לכתב היתדות וללשון ולתרבות האיראניים הקדומים. אי־אפשר למצוא גם קורסים לכתב, לשון או תרבות פהלווי מן התקופה של הארכמנידים, או להשתתף בסמינר על דת מיטרה, על עתיקות סאסנידיות או ארסאצידיות, על דת זארואסטר. יהדות ונצרות. היום קיימים רק קורסים לארכיאולוגיה ולתרבות של תקופות האיסלאם באוניברסיטאות השונות של טהראן.

בזמן האחרון נתנכו בטהראן אוניברסיטות איסלאמיות־טהורות חדשות לרוב, פטורות כגון האוניברסיטה ע"ש האימאם סארק (באחד הפרוורים הצפוניים מערביים של טהראן) מפתיעים את המבקר בהם בתנאי העושר שבהם: רק החסידים הנלהבים ביותר של המשטר יכולים להתקבל שם (לאחר שהם עוברים בהצלחה מיבחן של מהימנות האיסלאמית). אפילו שם נלמדים רק ההיבטים הערכניים של הנצרות והיהדות, מאחר שהדבר עוזר ל"פרופסורים" להציג את שחיתותן של שתי הדתות הללו. על הסאה התיכון לפני האיסלאם אינו נלמד שם מאומה.

הרס אתרים

אף גרוע מזה הוא המצב במרכז באסטאנשינאשי (מרכז למחקר ארכיאולוגיה והצה. אבוג'ארי, לועג לכל ארכיאולוג זר, ואינו מדבר בנוכחותו אנגלית או צרפתית אף כי הוא מיטיב לדעת את שתי השפות הללו. חפירות גרועות מאוד ומעטות מאוד בוצעו על־ידי כמה צוותים מן המרכז הזה. הם כמעט הרסו אתר מימי ממלכת מדי, שנחשף ב־1985 ליד בוקאן (חבל כורדיסטן). מאז כפוף שירות השמירה על עתיקות ושיחזורן לשר להנחיה איסלאמית (השונא בדרך כלל כל דבר מן התקופה שלפני האיסלאם) נגרם נזק רב לאתרים ארכיאולוגיים רבים והם כמעט נהרסו, מאחר שלא שוחזרו ואפילו לא זכו להגנה: טפה דינקה (ליד אושנאוויה), באסטאן (והאתר האורארטי החשוב ביותר, ליד קוי), קאנגאוואר (לא הרחק מאקבאטאנה), הכנסייה והמנזר האפמניים ברג'ולפה (סמוך לגבול עם בריה"מ באג'רבייג'אן), טאכט־א סולימן (והאתר המפואר ביותר במזרח התיכון, ליד סקאב בכורדיסטן), ואפילו פרספוליס ופאסארגאדה ניזוקו או נהרסו בחלקם. כן קרה שארכיאולוג אידאני, אשר התמחה בארכיאולוגיה יוונית קלאסית, השתתף ב"חפירות" אשר בוצעו בשכבה הציאוליתית של מסה בכוראמאמאר (לוריסטן); הרי זה כאילו הכין גינקולוג תותבת של שיניים.

הסיבות לכך שהמוזיאון הארכיאולוגי נסגר זמן רב כל־כך מתמקדות בעונה ששם פסל עירום ושום תמונת עירום אינם יכולים להופיע באולמות של מוזיאון "איסלאמי".

"המנהל" עסוק בתפילה

הדבר הגרוע ביותר הוא ש"המנהל" של מוזיאון נהדר זה, גולשמן, אשר מונה לתפקיד זה, לאחר שלמד שנתיים באוניברסיטה וישב כמה שנים בבתי הכלא של השאה, בשל קנאותו הדתית החומייניסטית, למעשה נעדר ממשרדו מאחר שהוא עסוק רוב הזמן ב"נאמז" (התפילה) שלו. לכפופים לו יש ללא ספק הכשרה טובה לאין־ערוך מזו שלו, מאחר שלשתות השתתפו בכמה קורסים בלימודי מ.א. בחו"ל. חבל מאוד שאין בידם להשפיע על קולשאן הבלתי־מנוסה והבלתי־מקצועי, המתייחס באהדה לתביעתם של אוחדים מכוהני הדת להרוס את פרספוליס — אותו מרכז נתעב ומסליד של כוחות שטניים — כדי להקים במקום את המסגד הגדול ביותר בעולם ולהקדיש לפי שאיראנים רבים היו מכנים אותו "האימאם הי"13" (תוך לעג לאמונה השיעית בדבר שובו של האימאם הי"12...): האייטולה רוהולה חומייני.

לברקוזן טסה במחצית השניה

סגנית אלופת מערב גרמניה ניצחה את נבחרת ישראל 77:81 במשחק אימון בחולון לאחר שבמחצית הראשונה הוליכה הנבחרת שלנו 41:47

● כדורסל

מאת יצחק ויסהוף

סגנית אלופת מערב גרמניה בכדורסל קבוצת טוס לברקוזן גברה אמש בחולון על סגל הנבחרת הלאומית המתכוננת למשחקי אליפות אירופה דרגה ב' בבולגריה — 77:81 לאחר יתרון ישראלי במחצית — 41:47.

נבחרת ישראל היטיבה לשחק רק במחצית הראשונה. במחצית זו שטף המשחק הישראלי, כאשר שיתוף הפעולה בין שני שחקני מכבי ת"א, מיקי ברקוביץ ודורון ג'מצ'י היה מצויין.

מיקי שפתח בחמישיה יחד עם דורון, ישראל אלימלך, הווארד לאסוף ולאוואן מרסר מסר אסיסטים נהדרים לדורון שהפכו לסלים. במחצית זו הופעלו בצורה מושלמת השחקנים הגבוהים מרסר, לאסוף ומחליפם עופר פליישר שקיבלו כדורים מתחת לסל טוס לברקוזן. למרות נוכחותו של הענק הגרמני גינתר בנקה (2.21) באיזור לא התרגשו גבוהי הנבחרת הישראלית מעובדה זו וקלעו היטב. מרסר קלט 9 כדורים חוזרים, לאסוף 6 ופליישר 2.

יתרון בן 8 נקודות

ישראל הוליכה מהדקה ה־4. בדקה העשירית היה ההפרש לטובתנו בן 8 נקודות (19:7). מאמן הנבחרת משה וינקרנץ ביצע חילופים שהפכו את המשחק לשקול, אולם עם סיום המחצית הראשונה חזר היתרון לנבחרת לאחר ששחקני החמישיה שבו למשחק. 41:47.

במחצית השניה תקפה העייפות את שחקני ישראל. מיקי ברקוביץ הרבה להחטיא (1 מ־8 מהשדה) ואילו דורון ג'מצ'י, הגם שקלע את הכמות הגדולה של הנקודות (21), שיחק בצורה פזיזה. יתר השחקנים כולל שלושת הרכזים, אלימלך, עודדון וליפין, סבלו מכושר גופני לקוי עובדה שאיפשרה לשני האמריקאים של לברקוזן ג'ון דוורהו וג'ון ג'ונסון לקלוע ללא הפרעה. גם הענק גינתר בנקה ניצל עייפותם של מרסר ולאסוף כשצבר נקודות רבות ומיותרות מבחינת הנבחרת הישראלית.

מיקי ברקוביץ (קרוב למצלמה) מכדרר "מתחת" לענק ג'ון דוורהו מלברקוזן במשחק האימון אתמול בו גברה לברקוזן על נבחרת ישראל 77:81. מאחור נראה לוץ וואדן. (צילום: אריה קנפר)

צמצום בעזרת שמירת לחץ

עד לדקה ה־32 היה המשחק שקול (64:64), דקתיים לסיום הוליכה לברקוזן 73:80. שמירת לחץ ישראלית גרמה לצמצום הפער — 81:77 אולם 18 שניות לסיום בוצעה עבירה על בנקה שקלע נקודה וסתם את הגולל על תקוות ישראל — 77:81 ללברקוזן בסיום.

במוצאי שבת יפגשו שתי הקבוצות שוב בנתניה למשחק גומלין.

שפטו, לעיני 700 צופים, ראובן וירובניק ודוד דגן.

● קלעו ללברקוזן: דוורהו 18, ג'ונסון 15, בנקה 15, פאפרט 11, וואדן 10, שמידט 5, קורנר 4 ושטיינשוף 3.

● קלעו לישראל: ג'מצ'י 21, מרסר 18, לאסוף 16, אלימלך 7, פליישר 5, ברקוביץ 4, רוזנברג 4 והנפלד 2.

וינקרנץ קיבל תמונה חלקית

"היינו מוכנים יותר למחצית הראשונה. במחצית השניה תקפה אותנו עייפות רבה. נתקן את שצריך בימים הקרובים. קיבלתי תמונה חלקית על שקורה, אך ברור לי שיש הרבה מה לשפר בעיקר בכל הקשור לכושר גופני" — כך סיכם משה וינקרנץ המאמן הלאומי את הופעת הבכורה של נבחרתו לאחר הפסדה לטוס לברקוזן — 81:77.

וינקרנץ הוסיף כי הנבחרת תכנס למחנה אימון בימי שישי שבת ותערוך אימונים גם בבית הלוחם באפקה שם יקל מיזוג האויר על הרגשת השחקנים הסובלים קשות מהחום.

רגלו של איציק כהן בגבס

מאת יצחק ויסהוף

איציק כהן, שחקן הנבחרת הלאומית ומכבי ת"א, הושבת אתמול מפעילות למשך עשרה ימים לאחר תיקול שחטף באימון מכבי ת"א אתמול בבוקר עם הענק יוסי בן־נעים (2.15 מטר).

איציק כהן הובהל לבית חולים ורגלו הושמה בגבס עם חשש לשבר בקרסול. הרופאים שטיפלו בשחקן הצעיר הורו לו על מנוחה מוחלטת למשך 10 ימים.

מאמן הנבחרת משה וינקרנץ נקמע חסר אונים כשנשאל מה יהיה לאחר ששמע על פציעתו של השחקן הצעיר.

שני שיאי עולם

● שחיה

השחיין ההונגרי טאמאס דארני שבר אתמול באליפות אירופה בשטרסבורג את השיא העולמי ב־400 מטר מעורב, כאשר סיים בזמן של 4 דקות 15.42 שניות.

הוא שבר את השיא של 4:16.12 דקות, שקבע דייב וורטון מארה"ב, רק לפני חמישה ימים באליפות הפאן־פאסיפיק באוסטרליה.

דארני שמר איפוא על תוארו כאלוף אירופה.

שחייני מערב גרמניה שברו את השיא העולמי במשחה 200x4 מ' חופשי, בזמן של 7 דקות ו־13.10 שניות. פטר סיט, ראיינר הנקל, תומאס פארנר ומיכאל גרוס שברו את השיא של 7:15.69 דקות שקבעה הרביעיה האמריקנית מייק הית, דייב לארסון, ג'ף פלוט ולורנס היס באולימפיאדת לוס־אנג'לס 1984.

מיכאל גרוס, שנוצח שלשום ב־200 חופשי איבד את תוארו ב־100 מ' פרפר כשנוצח ע"י אנדריו ג'יימסון, שקבע 53.62 שנ'.

הרף נפל כשירדה מהמיזרן

האמריקנית לואיז ריטר ניצחה אתמול במפתיע את שיאנית העולם סטפקה קוסטדינובה מבולגריה, בקפיצה לגובה בפרס הגדול בציריך.

ריטר השוותה את השיא האמריקני בקפיצה לגובה של 2.01 מטרים בנסיונה הראשון, ואילו הבולגרית הגיעה רק ל־1.98 מטר, כלומר 10 סנטימטר פחות מהשיא העולמי שקבעה אשתקד.

ריטר כמעט קפצה 2.04 מטר בנסיונה השני, אולם קפיצה זו נפסלה, כנראה משום שהרף נפל לאחר שהיא כבר ירדה מהמיזרן.

70 כבר נרשמו

טריאתלון־חורשים השלישי, שיציין את סיום החופש הגדול, ייערך ב־29 באוגוסט בקיבוץ חורשים.

לטריאתלון המורכב מריצה, רכיבה על אופניים ושחייה נרשמו עד כה כ־70 משתתפים ומארגני המירוץ מקווים לשבור את השיא מהשנה שעברה, שבו השתתפו 150 ספורטאים וספורטאיות.

רוח נגדית מנעה שבירת שיא עולמי

רק רוח נגדית סיכלה את נסיונו של הקנדי בן ג'ונסון לשבור את השיא העולמי ב־100 מטר, כאשר עבר את מרחק זה בפחות מ־10 שניות, בפעם השניה תוך שלושה ימים, בפרס הגדול לאתלטיקה בציריך.

ג'ונסון סיים הלילה בזמן כמעט בלתי־אמין של 9.97 שניות נגד רוח שנשבה במהירות של 1.2 מטר לשניה. היתה זו הפעם הראשונה שהגבר המהיר בעולם ירד מתחת ל־10 שניות תוך רוח נגדית. לפני שלושה ימים הוא סיים בקלן ב־9.95 שניות.

היום שוב יצא כרוח סערה אך המאבק נגד הרוח לא השאיר לו סיכוי לשבור את השיא העולמי בן ארבע השנים של האמריקני קלווין סמית — 9.93 שניות.

סמית עצמו סיים במקום השני בזמן של 10.07 שניות.

● טניס

אלוף ישראל בטניס עמוס מנסדורף הודח ביום שלישי על ידי ההולנדי קלי אווארנדן, בסבב הראשון בתחרויות הטניס הפתוחות שבארה"ב, במסגרת הפרס הגדול של נאביסקו, בו יחולקו פרסים בסך 375,000 דולר.

אווארנדן ניצח בשובר־שוויון אחרי משחק סוער למדי, בתוצאה 6:7, 6:7.

הסקרב גרמני בוריס בקר ניצח את האמריקני מרסל פרימן 6:3, 6:1.

הלודאים השאירו את כרטיס השחקן במשרדו של מזכ"ל הפועל

מאת יוסף חכם

קבוצת הכדורגל של הפועל לוד אשר חייבת לשחקניה משכורות בכ־100 אלף שקלים פנתה אתמול בשעות הבוקר, באמצעות ראשיה, למזכ"ל הפועל יצחק אופק כדי שיסייע לה לצאת מהמצב הקשה אליו ניקלעה.

אופק הציע לעזור לקבוצה בסכום של 15 אלף שקל בלבד. קברניטי הקבוצה לא היו שבעי רצון ועזבו את לישכת המזכ"ל כשהם משאירים את כרטיסי הליגה על שולחנו.

בשעות הצהרים ניפגשו ראשי הפועל לוד עם ח"כ עוזי ברעם וביקשוהו שיעזור להם על מנת שהקבוצה תוכל להתחיל להתאמן לקראת העונה החדשה.

יו"ר האגודה בני רגב שנפגש שוב אחר הצהרים עם מזכ"ל הפועל יצחק אופק ניסה להזיז משהו בקבלת הסיוע הכספי אך אופק עמד על שלו — סכום של 15 אלף שקלים.

אמש הודיע בני רגב שהוא פורש מניהול הקבוצה אך יחד עם זאת נפגש עם שחקני הקבוצה וביקשם שיתחילו להתאמן כדי לא לפגוע בהכנת הקבוצה לליגה.

● הליגה האנגלית

טוטנהאם — ניו־קאסל 1:3

בהשלמת משחקי המחזור השני, אמש בליגה האנגלית, הביסה טוטנהאם בביתה את ניו־קאסל 1:3.

מנצ'סטר יונייטד סיימה שוב בתיקו, הפעם 0:0 ביתי עם ארסנל.

תוצאות נוספות: סאותהמפטון — נוריץ' 0:1; נוטינגהאם פורסט — ווטפורד 0:1; קווינס־פארק ריינג'רס — דרבי 1:1.

בליגה השניה ניצחה לידס את לסטר 0:1.

כוחותינו בבלגיה לא הפסידו

הכדורגל הישראלי פתח אמש את הליגה הבלגית ברגל ימין. קבוצות בוורן וברוז' ניצחו 0:1 ואילו מכלן סיימה בתיקו ללא שערים.

משה סיני לא היה כשיר ולכן לא שותף בנצחון הבית של קבוצתו על לוקרן שסיימה אשתקד את הליגה במקום החמישי.

קבוצתו של רוני רוזנטל, פ.צ. ברוז', השיגה נצחון חוץ 0:1 על גנט. בברוז' שיחקה קבוצתו של אלי אוחנה — מכלן — נגד סרקל. במשחק לא נכבשו שערים והתוצאה סיפקה את מכלן שעבורה היה זה משחק חוץ.

חיל־אויר — לרבע־הגמר

קבוצת הכדורגל של חיל־האויר הצטרפה לנבחרות חנה"ל ומה"ד ועלתה לרבע־הגמר באליפות צה"ל, כשניצחה אתמול בבית ד' את פיקוד מרכז — 0:3 (0:1).

שערים לחיל־האויר: גיל קליין (21, 51) ומיכאל סנדרוב (56). שפט צבי שריר.

אג"א גברה בבית ג' על פיקוד צפון — 0:2 (0:2). שערים: אשר גואטה (7) ולירון פטרושקה (23). שפט יעקב שיינר.

משחקי היום (כל המשחקים באוניברסיטת ת"א): 9 — קשר"ר — חיל־הים; 5 — פיקוד דרום — אכ"א.

מכבי תשלם לדריקס

מאת יוסף חכם

שופט בית המישפט המחוזי בתל־אביב שאול אלוני, שבדרך כלל טרוד בבעיות כדורסלנים, נטל אתמול פסק זמן לטובת הכדורגלן אלי דריקס ממכבי תל־אביב, שהגיש תביעה נגד אגודתו.

אלוני הציע לשני הצדדים להגיע להסכם פשרה. דריקס ואגודתו סיכמו שתוך חודש ימים ישולמו לכדורגלן כל החובות שמגיעים לו בסך כ־100 אלף דולאר.

החוזה שנחתם אשתקד בין הכדורגלן ואגודתו לשלוש שנים בטל.

אתמול נעדר אלי דריקס ממשחק אימון של קבוצתו (ראה ידיעה נפרדת) והתאמן באיצטדיון המכביה יחד עם מיקו כלו.

מכבי ת"א — מכבי פ"ת 2:3

קהל הכדורגל שלנו כבר רעב למשחקים. הראיה לכך, אתמול באו 1000 צופים לחזות במשחק האימון בו ניצחה מכבי תל־אביב בפתח־תקוה 2:3 את מכבי פתח־תקוה.

שתי הקבוצות הופיעו בהרכבים כמעט מלאים. במכבי תל־אביב נעדר רק אלי דריקס. התל־אביבים היו עדיפים בניצוחם של הקשר משה גריאני וצמד החלוצים המסוכן שחר בראל ובני טבק.

כבר בדקה השישית קבע בראל בנגיחה 0:1 למכבי תל־אביב, מנגד השווה בדקה ה־40 חיים שעשוע וקבע את תוצאת המחצית 1:1.

בראל הפעלתני, במיבצע אישי מרשים, העלה את מכבי תל־אביב ליתרון 1:2 ובני טבק שהוכשל ברחבה בעט מהנקודה הלבנה וקבע 1:3.

אלון ירוחם הפתח־תקוואי צימק את התוצאה בשלהי המשחק, ממסירתו של אבי גולדר שנבחן במכבי פתח־תקוה ועשוי לחזק את הקבוצה בעונה הקרובה.

הפועל פ"ת ניצח בגרמניה 1:3

מאת משה רוזנברג

כדורגלני הפועל פתח־תקוה העושים במחנה־אימונים בגרמניה ניצחו אתמול במשחק אימון את קבוצת האוזן 1:3.

הקבוצה הגרמנית מופיעה בליגה החובבנית הראשונה ובעונה שעברה תפסה את המקום הראשון. ניר לוין כבש צמד שערים ושער נוסף היה שער עצמי.

במהלך המשחק הצטיין שוערה הצעיר של הפועל פתח־תקוה אורן פטרכורג שהעונה עשוי לקבל את ההזדמנות להיות השוער מספר 1.

פולין גברה על מזרח גרמניה 0:2

פולין ניצחה אתמול את מזרח גרמניה 0:2 במשחק כדורגל ידידותי בלובלין, לאחר שהובילה במחצית 0:1.

אסיפה ראשונה שקטה ונינוחה

נושא הזרים הסתיים אתמול בקול ענות חלושה. בבוקר דחתה הנהלת ההתאחדות היוצאת את שילוב הזרים בכדורגל ואחה"צ התכנסה האסיפה הכללית ועסקה בנושאים כלליים. רק עוזיקם מילצ'ן, מ"מ יו"ר הנהלת ההתאחדות, קרא בדבריו לבאי האסיפה הכללית לשלב זרים. הנושא לא היה על סדר היום ובקשתו לא נדונה כלל.

גוש מכבי־בית"ר, שאיים במשבר על רקע הזרים, התחשב למעשה ביו"ר שאול סווירי, שניסה בתקופה האחרונה להוביל במרכז הפועל לשילוב זרים. לסיכך, כאשר החליטה הנהלת ההתאחדות ברוב קולות להעביר את ההכרעה בנושא הזרים להנהלה החדשה אמר מילצ'ן, כי הוא מקבל את הצעת סווירי רק משום שהוא הוכיח אומץ לב ונאבק בהפועל לשילוב זרים.

מזכ"ל הפועל יצחק אופק הופיע בבוקר ישיבת ההנהלה בפני חברי סיעת הפועל וביקש שלא להראות ש"חברינו" בהתאחדות לכדורגל הם בעד זרים ואילו הוא אופק נגד. המזכ"ל אמר עוד: "כולנו באותה סירה. צריך ללכת יחד".

חבר ההנהלה היוצאת שלמה סופר קרא לעבר אופק: "זה מאוחר מדי. יש הפרדה בין חברינו בכדורגל לבין אנשי המרכז של הפועל". גם גד גולינסקי לא נשאר חייב לאופק והאשימו במצב שנוצר.

בישיבת ההנהלה קם מנחם אריאב מ"מ היו"ר היוצא של ההתאחדות לכדורגל והציע שנושא הזרים יועבר להכרעת ההנהלה החדשה. מילצ'ן הגיב באמרו כי הוא יקבל את ההצעה כמחווה כלפי סווירי בלבד.

האסיפה הכללית שהתכנסה בשעות אחה"צ בבית סוקולוב בתל־אביב היתה שקטה ונינוחה. היה ברור שלא תהיה סערת רוחות על הזרים. מכבי ובית"ר הורידו מסדר היום את נושא הזרים ולא איימו על שלמות האסיפה. יו"ר האסיפה, עו"ד עובדיה רויאל, ניהל אותה בקלות.

מזכ"ל הפועל יצחק אופק שברך בשם מרכזי הספורט אמר: "אני מקווה שגו אכן תהיה אסיפה שקטה ונוחה. אני מאמין שדגל ישראל יתנוסס בסיאול 1988 גם במגרשי הכדורגל".

בלי זרים זה לא יסתדר

אח"כ הקדיש אופק מספר מילים לזרים: "במוקדם או במאוחר יהיו זרים בכדורגל. עם זאת, אין להתעלם מן העובדה שמצבן של קבוצות הכדורגל כיום מעורער. מחובתנו קודם כל להבטיח ניהול תקין בכדורגל".

כאן נשמעה הערה בודדת מהאולם: "בלי זרים זה לא יסתדר".

שאול סווירי, יו"ר הנהלת ההתאחדות, מסר דו"ח על הפעילות בשנתיים האחרונות. אח"כ נפרד מהפורשים, בעיקר ממנחם אריאב שהיה ממלא מקומו. הוא גם הודה לצוות עובדי ההתאחדות לכדורגל.

מילצ'ן, שדיבר אחרי סווירי, אמר כי אינו מבין מה קורה. אופק מדבר בעד הזרים ובכל זאת מצביעים בהפועל נגד. זה לדבריו לא ספורטיבי. המצב עתה חמור. שחקנים טובים עוזבים לאירופה ואין מחליפים. חבל רק שבהפועל מביאים 2 זרים בכדורסל מתוך 5 בכל קבוצה בסכומי עתק ובכדורגל מתקשים לאשר 2 זרים מתוך 11. לדעתו של מילצ'ן עדיין לא מאוחר להחליט על זרים. "אנא, שיקלו היטב אפשר עוד לתקן את המצב" — פנה מילצ'ן אל נציגי הפועל.

צביקה פיק באסיפה הכללית

אורח באסיפה הכללית, שצד את העין, היה הזמר צביקה פיק. לדברי יצחק רוכברגר, מזכיר הפועל רמת־השרון, יהיה פיק יו"ר האגודה. במקביל יהיה פיק גם החלוץ המרכזי. "אנו מקווים לבנות קבוצה בעזרת פיק" אמר רוכברגר. פיק ניצל זכותו להצבעה כעסקן מטעם הפועל.

בעיה טכנית התעוררה באישור הרכב ההנהלה. היו"ר רויאל קרא לאשר את הרכב 25 חברי ההנהלה. 15 מהפועל, 7 ממכבי ו־3 מבית"ר. כאן התפרץ אריה קמר מבית"ר והתנגד. לדבריו יש 23 חברי הנהלה ו־2 בדיעה מייעצת. 1 להפועל ו־1 למכבי.

גם נציג בית"ר אליעזר ריבלין התנגד להקראת 25 שמות וביקש להדגיש את העובדה שיש 23 חברים ו־2 בדיעה מייעצת. נציג הפועל ת"א משה ולדמן קרא לעבר היו"ר רויאל — נא לקרוא את רשימת ה־25. לבסוף הודיע רויאל, כי הוא קורא את רשימת 25 החברים וההנהלה תחליט על ה־2 בדיעה מייעצת — 1 להפועל ו־1 למכבי.

לבסוף הוקראו שמות 25 החברים:

● הפועל: שאול סווירי (יו"ר), גד אגווי, דב שחר, טיבי לוסיאן, רדוד בריננבוים, אלי מילר, חיים צימר, אברהם מזרחי, מנשה שוען, יצחק מדה, שלמה שושני, גד גולינסקי, משה אביבי, גד סולמי, מוחמד עותמן.

● מכבי: עוזיקם מילצ'ן, ראובן פריונר, אבשלום צומן, נתן סלוצקיק, שלום ואנה, נחמן מגרל, גדעון בריקמן.

● בית"ר: אריה קמר, ברוך מנרלבליט, אליעזר ריבלין.

האסיפה הכללית נפרדה אתמול מהשופט לשעבר יעקב מלץ, שישב בביה"ד העליון של ההתאחדות ונתמנה למבקר המדינה. במקומו יכהן בביה"ד העליון השופט אורי גורן. השופט דב לוין ימשיך לכהן כיו"ר בביה"ד העליון.

חברי ועדת המשמעת הם: עו"ד חיים אלחדיף, עו"ד מיכה ויתקון ועו"ד דוד לב. כיו"ר ועדת הביקורת נבחר מיכאל פסקי.

מיד לאחר האסיפה הכללית התכנסה ההנהלה החדשה לישיבה ראשונה.

לחיצות ידיים באסיפה הכללית הראשונה של הנהלת ההתאחדות החדשה. מימין לשמאל מזכ"ל הפועל יצחק אופק, אריה קרמר מבית"ר, עוזיקם מילצ'ן ממכבי ויו"ר ההתאחדות שאול סווירי (צילום: אריה קנפר)

20.8.87

ועדת משנה לתכנון ולבניה
חולון

ת.ב. 4782/205

הודעה על פי סעיף 149(1)
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 187 בגוש 6749/6020 רח' קיבוץ גלויות מס' 26 חולון הכוללת מתן הקלה בו: 5% עבור המעלית ו-2.5% עבור תוספת קומה חמישית.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ד'.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון, רח' ויצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.
ידוע לי כי הפרסום הנ"ל הינו על אחריותי בלבד, ואינו מהווה אישור למתן ההקלה המבוקשת.

נורים לס. צוקרמן משה, חסיה נפתלי,
ע"י עו"ד ניסים דותן
מקלוב 39, חולון

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה 1965
הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
תל-אביב-יפו
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו בקשה ליתן אשור לשימוש חורג למרפאה וייעוץ רפואי בקומת מרתף ברחוב פרנקפורט מס' 7, גוש 6901, חלקה 109, תיק בנין 0256/007/7, בקשה מס' 870640.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/ אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו, שד' בן-גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בסמי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה, תל-אביב-יפו

הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
נהריה
הודעה על פי
סעיף 149 (2)
(1) לחוק התכנון
והבניה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה בקווי בניין, דהיינו: הקמת קוטג' בן 3 מפלסים בקו בניין הצפוני הדרומי ומזרחי של 4.5 מ' במקום 5.0 מ' המותרים, שעל חלקה 97 בגוש 18174, רחוב ויצמן 101 נהריה.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית, בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לבב
יו"ר הוועדה (משנה) המקומית
לתכנון ולבנייה נהריה

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה — 1965
הועדה המחוזית
לתכנון ובניה מחוז תל-אביב
מרחב תכנון מקומי
בני-ברק
הודעה בדבר אישור שינוי
תכנית מיתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל-אביב החליטה, באישור שר הפנים, לאשר "תכנית מס' 468, שינוי לתכנית מיתאר מקומית מס' 181 ו-105 ב'".
השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: גוש 6123 חלקות 638 (חלקו) 902, רח' הרב קוק מס' 58.
עיקרי הוראות התכנית: א. לשנות חלק מחלקה ב/638 (שטח צבורי פתוח) לשטח לבנין צבורי את יעוד השטח הנותר לשביל להולכי רגל. ב. קו הבנין הצפוני של החלקה המוצעת מס' 3066 יהיה 3.00 מ'. ג. להוסיף לק"ב הקיימת בשטח 49 מ"ר שהם 7.5% משטחה. ד. תוספת לאולם התפילה בקומה ב' לא יעלה על 4.0 מ' רוחב, ללא תוספת בניה בקומה א' (כניסה).
הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 2929 ב-2.6.1983. השינוי האמור, בצורה שאישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה בני-ברק, וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרדכי בהנא
יושב ראש הועדה המחוזית
לתכנון ולבנייה מחוז ת"א

מרחב תכנון מקומי
כפר סבא
הודעה עפ"י סעיף 149
לחוק התכנון והבניה
תשכ"ה-1965
בדבר בקשה להקלה
ושימוש חורג

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקה 28(8) בגוש 6431 רחוב אנגו פינת ז'בוטינסקי הקלה/ות כלהלן: 10% בקווי בניין אחורי וצדדי.
כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתוכניות המצורפות אליה, במשרדי הוועדה המקומית כפר-סבא, רחוב וייצמן 137, בשעות קבלת-קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן והיתר המבוקש.
התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לוועדה המקומית לתכנון ולבניה כפר סבא עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד
יו"ר הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה כפר סבא

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי
פתח-תקוה
הודעה בדבר הפקדת
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח-תקוה הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מפורטת מס' פת/1261/ג'" ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: בניית קומה ג' מעל קומת קרקע באזור מגורים ב', קביעת קווי בניין צדדיים.
ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6384, חלקה 14.
כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הוועדה המקומית האמורה, ועליה לכלול פירוט ההנמקות להתנגדות ולהיות מלוות בתצהיר חתום ע"י עו"ד המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

דב שיש
יו"ר הוועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז המרכז
10 אוג' 1987

הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה
נהריה
הודעה על פי סעיף 149 (2), (1)
לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1), לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, למתן הקלה בקווי בניין.
דהינו: הקמת 2 מבנים — המבנה הקדמי קוטג' דו-משפחתי והמבנה האחורי קוטג' חד-משפחתי בקווי בניין הבאים: המבנה הקדמי: קו בניין מערבי ומזרחי של 4.5 מ' במקום 5.0 מ' המותרים. המבנה האחורי: קו בניין מערבי ומזרחי של 4.5 מ' במקום 5.0 מ' המותרים. שעל החלקה 34, בגוש 18165 רח' חניתה 16, נהריה.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית, בעיריית נהריה. לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לבב
יו"ר הוועדה (משנה) המקומית
לתכנון ולבנייה, נהריה

חוק תכנון והבניה תשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי
אילות
הודעה בדבר הפקדת שינוי
תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה ואילות הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 2 לתכנית מפורטת מס' 124/03/12 — קיבוץ אליפז ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: ביטול חלק מדרך מס' 8, ביטול שביל שדות מס' 12 והפיכתם לאזור מבני משק ואיחוד חלקות.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: מקום: קיבוץ אליפז.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
על המעוניין, בקרקע, בבניין או בכל ענין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הועדה המקומית, התנגדות תוגש בכתב בפירוט והנמקות בליווי תצהיר המאמת את העובדות עליהן מסתמכת ההתנגדות.

דנינו, יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה מחוז הדרום

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

09.00 טלטקסט — עד כאן. 09.05 שעת כושר. 09.15 קסים קסם — בניה. 09.35 הלב — פרק 43: האם אמא נמצאת בטוקומו. 10.00 מחסומים — פרק 10. 10.25 פיצוחים — שידור תורה. 10.50 בית הספר רדוף הרוחות — פרק 8. 11.15 צלם חיי הבר — סיפורו של דיטר פלאגה, שהגיע למקומות נידחים בעולם וצילם חיות כגון הגורילות, הטיגריסים, פילים, שקנאים ועוד חיות רבות אחרות. 13.00 אתמול במשפט דמיאניוק. 14.00 טלטקסט — עד כאן. 14.05 קשר משפחתי — אחי יותם מראיין את משפחת הרשקוביץ, הורים ותאומות בנות 10, על הנושא מקומו של כל אחד במשפחה. 14.45 צבע בנחל — פרק ח'. 15.10 רחוב סומסום. 15.40 מאתיים שניות על גחלת. 15.45 שעת כושר. 16.00 והרוח — שידור חי. 17.00 ערב חדש — מנחה: דן מרגלית. 17.30 ריץ רץ' — אילו. 18.00 הבילבולים — סדרה בהפקה של וולט דיסני — שם הפרק: כסף, כסף, כסף. 18.25 פסוקו של מקום — מבט אל ראש פינה. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 למשפחה — 1. קישוטי פירות וירקות; 2. כירוארגיה; 3. מתי רשואת המשפחה; 4. תצוגת אופנה שטיחי קיר מיוחדים שטיחי קיר מיוחדים (ערבית). 19.00 מפגש — תכנית דיון שבועית העוסקת בענייני השעה (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 מבט ספורט. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.35 אף פעם לא מאוחר — הפרק העשירי: "באביב". הסטר מחליטה לכתוב רומן, ספר שיהיה רב-מכר המביא סיפור אהבה מסעיר שחוותה היא עצמה. 22.00 הישרדות — הפרק החמישי: השרדות במהות הדיונה של הנאצים. 22.50 פרקליטי אל-איי — הפרק התשיעי: "תן וקח". ארוסה לשעבר של גרייס ואן אואן נוקם את נקמתו, ויקטור סיפאוונס מייצג את ג'פרי סאליבן שנשפט על הפצת קוקאין. אן קלסי מנסה להביא לידי כך שקהן שנודה לענייני בוורלי הילס תוקרש לעניים באשר הם, והיא זוכה להצלחה גדולה. אבי פרקינס מתחילה לעסוק בתכניות גירושין. 23.35 "הגיע זמן לשון" — הפעם בפינת הלשון השבועית של אבשלום קור: קיץ בשומרון. חדשות הלילה.

ערוץ 2
19.00 אופרה 2: העטלף. 21.00 תקציר משפט דימאניוק. 21.30 המשך האופרה.

רדיו

קול המוסיקה
06.04 צלילי בוקר. 07.09 בהאזנה נינוחה — ביזה: סימפוניה בדו מז'ור; סן-סנס: קונצרטו מס' 3 לכינור בסי מינור; ברליוז: הרולד באיטליה; ז'וסקן דה פרה: מוטט. 09.00 קונצרט בוקר — ברליוז: מת דאוס; שופן: קונצ'רטו מס' 1 לפסנתר; מהלר: סימפוניה מס' 2 סימפוניית התחיה. 11.57 פינת השיר — משירי שמעון הלקין. 12.00 מן הסרטייה — היידן: שלישיה בלה מג'ור מס' 18 לפסנתר כנור וצ'לו; ברהמס: 4 שירים רציניים; היידן: רביעיה לכלי קשת ברה מג'ור אופ. 20 מס' 4. 13.05 בהאזנה נינוחה — בריס: סימפוניה מס' 8 ברה מינור; היידן: קונצ'רטו ברה מג'ור לפסנתר ולתזמורת; אריאגה: רביעיית כלי קשת בלה מג'ור; גלזונוב: קונצ'רטו בלה מינור לכנור ולתזמורת; בטהובן: סימפוניה מס' 5 בדו מינור. 15.00 מפגשים מוסיקליים. 16.00 אתנחתא (ש"ח) — זכריה פלאוין — פסנתר (16-4.87) — באך: פרלוד ופוגה בסול מינור; בטהובן: סונטה מס' 21 בדו מז'ור אופ. 53 ("ולדשטיין"); ש. קאו: בעקבות הסילסול האבוד; סקריאבין: סונטה מס' 7 אופ. 64; פרנק: סונטה בלה מג'ור לחליל ולפסנתר. 17.30 קשת של צלילים — שומאן: 4 קטעים לפסנתר אופ. 32; סטרווינסקי: שמיניה לחליל, קלרנית, 2 חצוצרות, 2 טרומבונים ו-2 בסונים. 18.00 פורטרט — רנטה טקטה. 19.00 מוסיקה קלאסית קלה. 20.05 אינטרלוד — רצף מוסיקלי. 20.27 פינת השיר. 20.30 מהקלטות התזמורת הסימפונית של רשות השידור — דבוז'אק: סטאבאט מאטר. 22.30 מג'ז הלאה. 23.00 דור הזהב — אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות — כנרים נשכחים, תוכנית תשיעית — אלי מרידה: פנטסיה על תהודה "ר הלילה"; (מ. וויסבורג) פרובוסט: אינטרמצו (מ. ויידל); אלגר: פרק ג', מתוך הקונצ'רטו לכנור (א. סאמונס); ברוך: קונצ'רטו לכנור (גווילה בוסטנטה).

רשת א'
07.30 רדיוקל — תכנית יומית בעברית קלה. 08.05 חוגה — עם בני הגול. 08.27 משפט דמיאניוק — שידור חי מ"בנייני האומה" בירושלים. 13.00 צבעי הקשת — שירי עדות. 15.30 האוניברסיטה המשודרת — צרפתית למתקדמים. 16.05 ארץ לא נודעת. 17.00 חדשות ותכנית באנגלית. 17.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 18.05 מנחת ערב — משדר יומי להווי דתי ומסורת. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 שרשרת הזהב — חוה אלברשטיין שרה שירים ביידיש ומספרת עליהם. 23.05 שירים עבריים.

רשת ב'
07.00 הבוקר הזה. 08.05 בראש צעיר — תכנית לילדים בחופשה. 09.05 כוכב הבוקר — עם הדי בלפנטה. 10.05 כל צבעי הקשת — מגזין יומי. 12.10 אלף-אלף ביבית — עם אהוד מנור. 13.05 בחצי חיים — חדשות ומזמורים. 14.05 בת צחוק — הווי והומור. 15.05 רגעי קסם. 16.05 תוצרת הארץ — תכנית "כבקשתך" לשירים עבריים. 16.55 קראתי ספר — קוראים ממליצים. 17.05 יומן כלכלה. 17.30 על מסטורים ואנשים — מגזין המשק והחברה. 18.05 זרקור — עורך ומנחה: יצחק נוילן. 19.00 היום הזה. 19.30 שירים עבריים. 20.05 שורשים — שבועון לענייני פולקלור ועדות. 22.05 פגישה ללילה — עם ערנה פאר. 00.15 להאזין בחלום — שירים לסיומו של יום.

גלי צה"ל
06.05 אוניברסיטה משודרת — מבוא לתורת המוסר — מוסר והגינות. מרצה: דר' נעמי כשר. 07.07 שבע אפס שבע — עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 פתוח — אורלי יניב ורובי לנץ מארחים. 11.05 נכון לעכשיו — עם יוסי עבארי. 13.05 אחר אחר — להיטים עבריים. 13.55 לא לכבות את האור — פינה יומית בנושא ירידה מהארץ. 14.05 יום יום דג — עם אלי ישראלי וארו טל. 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים. 16.54 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 שעה קלה על כלכלה — עם שמואל נחושתן. 19.05 שירים עבריים. 20.05 יעד משודר — מגאזין לענייני צבא ובטחון. 21.30 אוניברסיטה משודרת — מבוא לתורת המוסר (ש"ח). 22.05 על הדבש ועל הכיפאק. 23.05 עשרים וארבע — היום שהיה — עם ירון ויליבסקי. 23.55 שיחת חצות — עם יוסל בירשטיין — סופר. 00.05 ציפורי לילה מבלות — עם אלי ישראלי. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 2
19.05 רדיו רדיו — עם יואב קוטנר. 20.05 סבבבבבסים — שידור ישיר מעיר הנוער '87. 22.05 על הדבש ועל הכיפאק — שירים שהחבורה אוהבים. 23.05 קול תנאו הזה.

רשת ג'
06.04 בחזרה לאושר — להיטים וותיקים. 07.07 שיר בבוקר בבוקר — שירים עבריים. 09.05 בא לי — עם מנחם פרי. 10.05 שיהיה — שעה של ביטלס. 11.05 30 בצל — עם יקיר אביב. 13.05 כל טוב — סופתונים ומערכונים. 14.06 בטרנבר — עם שוש עטרי. 16.05 מוסיקה לעניין. 17.05 משקפיים — עם מיכל שמואלי. 18.06 קוליבר — שבועון פופ. 20.05 לי ולך — שיר וברכה. 21.05 מופע רוק — עם נפתלי מנשה. 23.05 מסביב לחצות — עם יוסי סיאס.

קולנוע

תל-אביב
9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: קינג קונג 9.40 ,7.15 ,5
אורלי: ילדים חורגים לאלוהים 9.30 ,7.15 ,5
בן-יהודה: א.ט. חבר מכוכב אחר 9.30 ,7.15 ,5
גת: בלוז לחופש הגדול 9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: קנגרו 9.30 ,7.00
דקל: קרוקודיל 9.30 ,7.15 ,5
דרייב אין: 007 באזור המסוכן 7.45
חתיך אמריקאי 10.00
הוד: סופרמן 4 9.10 ,7.15 ,5
לימור חדש: פוטו רומן 9.30 ,7.15 ,4.30
מוזיאון ת"א: כיתו של סוכו 9.30 ,7.30
9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: אלדין ומנורת הקסמים 9.30 ,7.15 ,5
סינמה 2: אסקימו לימון 7 9.30 ,7.15 ,5
פאר: לא שם זין 9.30 ,7.30 ,5
פאריס: לבירינט 9.30 ,7.15 ,2 ,12
רומן לילי 23.30
רב-חן:
חן 1: בי"ס למשמר אזרחי 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: ליבו של אנג'ל 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: אני והחברה 9.45 ,7.40 ,5
חן 4: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.45,7.40,5,2,11
חן 5: נשק קטלני 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
שחף: סוד ההצלחה 9.30 ,7.00 ,4.30
תל-אביב: 007 באזור המסוכן 9.30 ,7.15 ,5
תכלת: החנות מעבר לפינה 9.35 ,7.00 ,4.30

רמת-גן
אואזיס: קינג קונג 2 9.30 ,6.40 ,4
לילי: לא שם זין 9.30 ,7.15
ארמון: הנוכל האוהבת והמאהבת 9.45 ,7.30 ,5
רב-גן:
גן 1: קרוקודיל דנדי 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: בלוז לחופש הגדול 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: אני והחברה 9.40 ,7.30 ,5
גן 4: ימי הרדיו 9.15 ,6.15

ירושלים
אדיסון: 007 באזור המסוכן 9.30 ,7.15 ,4.30
אורגע: קינג קונג 2 9.15 ,4.30
בית אגרון:
לאסי שובי הביתה 16.15
אהבה בשחקים 18.00
סופרגראס 20.00
וודסטוק 21.45
מי מפחד מהשכן ממול 24.00
כפיר: ימי הרדיו 9.30 ,7.00 ,4.00
אורגיל: ליבו של אנג'ל 9.15 ,7 ,4.30
מיטשל: לא שם זין 9.00 ,7.00
סמדר: ילדים חורגים לאלוהים 9.30 ,7.00
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אורין
אור 1: פוטו רומן
אור 2: בקצב השעון 9 ,6.30 ,4
אור 3: חתיך אמריקאי 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 4: המוכטל בטיטו 9.00 ,6.30
אור 5: שכנוע עדין 9.00 ,7.00 ,4.30
עדן: סופרמן 4 9.00 ,7.00 ,4.30
תיאטרון ירושלים:
שיחות מלוכלכות 21.45 ,18.45

חיפה
אורה: פוטו רומן 9.15 ,7.00 ,4.30
חן: לבירינט 9.00 ,6.45 ,4.30
עצמון 1: המוכטל בטיטו 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: סופרמן 4 9.00 ,7.15 ,4.45
עצמון 3: ילדים חורגים לאלוהים
רון: סוד ההצלחה 9.15 ,7.00 ,4.30
אמפי: 007 באזור המסוכן 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: ימי הרדיו 9.15 ,6.45
קרן אור המחודש: לא שם זין 9.15 ,7.00

נתניה
שרון: לא שם זין 9.15 ,7 ,5
סטודיו: חנות קטנה ומטריפה 9.15 ,7 ,5

חולון
סביון: 007 באזור המסוכן 9.10 ,7.15 ,5
מגדל: נשק קטלני 9.00 ,6.00
ארמון: 007 באזור המסוכן 9.10 ,7.30 ,5

בת-ים
עצמאות: סופרמן 4 9.10 ,7.15 ,5

הרצליה
דיפלי: 007 באזור המסוכן 9.15 ,7.15 ,5.00
מלון דניאל – האודיטוריום
סיפור מהחיים — א' ב' ג' ה'

באר-שבע
חן: 007 באזור — 9.15 ,7.10 ,4.30

פתח-תקוה
היכל 1: 007 באזור המסוכן 9.15 ,7.15 ,5
היכל 2: סופרמן 4 9.15 ,7.15 ,5
היכל 3: משהו מכאי 9.15 ,7.15 ,5

עפולה
מוסמתרון: קרוקודיל דנדי 9.10

רעננה
אורות: המוכטל בטיטו 9.00 ,7 ,4.30

גבעתיים
חדר: סוד ההצלחה 9.10 ,7.15 ,4.30

ראשון-לציון
רון 1: סופרמן 4 9.10 ,7.15 ,4.30
רון 2: 007 באזור המסוכן 9.10 ,7.15 ,4.30

כפר-סבא
בית ברל: בטי בלו 9.10

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 20.8
בדרך לברודווי: 20.30
בית ספר לנשים: 20.30

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים
קופת-חולים — עין יהב, חולון.
חולון
קופ"ח עין יהב. אהרון — הופיין 52.
ירושלים
מוריפלוס — בר אילן 2.
נתניה
הנשיא — שדרות וייצמן 16.
פתח-תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת-גן
רמה — ז'בוטינסקי 61.
תל-אביב
סניטס — אבן גבירול 83.
המלך ג'ורג' 28.
חיפה
הנשיא — שד' הנשיא 33.
רחובות
הנגב — הרצל 196.
רעננה-כ"ס
גלעד — וייצמן 34, כפ"ס.

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה – טל' 100. באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני-ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני-ברק וירושלים
א'-ו': 7.00
מתל-אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל-אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת-גלים, לתל-אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05*, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ולתל-אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.15, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
* הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום א' של חג בלבד.

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית, ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
תרומה ע"כ – ילדים, עיניים, ביקור חולים – פנימית, א.א.ג. שערי צדק – נשים, כירורגיה, אורטופדיה.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' בין 08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00.
טלפונים: 03-433300, 03-433500.
יד ביד – אוזן קשבת בטלפון
לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02-243358
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04-229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04-922232
קו פתוח להורים במצוקה
בימי ב' ו-ה' – טל. 222782.
"קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני-נוער 08-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שלך
החוג לרפואת שיניים בישראל
בתל-אביב — בימים א'–ה' בין השעות 21.00–23.00, בלילות שבת ובערבי חג השעות: 18.00–24.00, בשבתות ובחגים השעות: 15.00–21.00.
הכתובת: רח' ברודצקי 43, טל' 294499.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג'.
פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ-20.00 עד 23.00 בערב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בשעה טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל' 03-285822, 294869.
מרכז מידע לקורבנות אונס
לרעננה ואזור השרון, טל' 052-32452 א'–ה' בשעות 17.00–21.00.
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער ת"א — טל' [illegible]
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111
ער"ן נתניה — טל' 053-35316
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' [illegible]

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, חולון, בני-ברק, גבעתיים — טל' 5781111, רמלה — 101, טל' 08-221022, טלפון 053-93334, טבעון 101, 04-931401, נהריה, ים — טל' 5511111, באר-שבע — טל' 057-74767.

שרת הבריאות: לחייב בחוק את הפרוצות לעבור בדיקות איידס

20 זונות נבדקו באזור חיפה והביעו רצון להמשיך ולהיבדק. הן מחייבות את לקוחותיהן להשתמש בקונדומים

מאת יואב אביב

שרת הבריאות, שושנה ארבלי אלמוזלינו, תניח על שולחן הממשלה הצעת חוק לפיה כל הנשים העוסקות בזנות בישראל ליבדק בדיקה תקופתית לגילוי נוגדני איידס בדמן. שרת הבריאות גילתה זאת במסיבת עיתונאים שקיימה אתמול, בעת סיור שערכה במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה.
שרת הבריאות הורתה ליועץ המשפטי במשרדה לגבש הצעה, לפיה אפשר יהיה להטיל עליהן אחריות אם לא יציתו לחוק.
השרה גילתה כי בישראל יש כיום 237 נושאי נוגדנים של מחלת האיידס. בסוף החודש שעבר היו בארץ רק 217 נושאי נוגדנים כאלה. בסך הכל חלו בישראל 45 אנשים ו-33 מהם כבר מתו. לדבריה, ארבע נשים וארבעה גברים הטרוסקסואלים חלו במחלה.
מאז החלו בדיקות הדם בבנקי הדם בארץ נמצאו 15 מנות דם נגועות.
שרת הבריאות אמרה עוד, כי למשרד הבריאות יש סמכות להטיל "סגר" על חולי איידס לצורך טיפול בהם אך אין לה כל סמכות להטיל סגר על נושאי נוגדנים ואין בכוונת המשרד לעשות זאת. לדבריה נשקלת אפשרות של חלוקת מזרקים חד פעמיים לנרקומנים ויש לקחת בחשבון את הלגיטימציה המסוימת שהדבר עלול לתת לשימוש בסמים.
בהתייחסה לפרוצה החיפנית שילדה ברמב"ם אמרה, שאנשי המשרד נפגשו עם הפרוצה, וזו הסכימה לעבור טיפול וכעת היא מקבלת תחליף סמים. ד"ר צבי בן ישי אמר, כי בית החולים רמב"ם בדק עד כה 20 פרוצות באזור חיפה. לדבריו, הן הביעו רצון להמשיך בבדיקות סדירות, וסיפרו לרופאי בית החולים שהן מחייבות את לקוחותיהן להשתמש באמצעי מניעה.
בסיכום הדברים מתחה שרת הבריאות ביקורת על הטלוויזיה הישראלית, שאינה מוכנה להעמיד לרשות משרד הבריאות דקות שידור למלחמה באיידס ללא תשלום. "למשרד הבריאות אין תקציבים לפרסום בתשלום", אמרה.

שר החוץ המצרי: עיתוני ישראל הופכים אותנו ללבנון שנייה

ח"כ יורן עטשי מתנועת המרכז, יזום מפגש של עורכי עיתונים מצרים עם עורכי העיתונות הישראלית, כדי לדון, במה שהגדיר, "כגלה החלטה בדבר הפסקת אש בפרסומים של שני הצדדים".
ח"כ עטשי, שחזר אתמול ממצרים, שם נפגש עם שר החוץ עיצמאת עבדל מגיד ועם מנכ"ל משרדו אמר, כי קיבל כבר הסכמה עקרונית מעורך העיתון אכבאר-אליום להשתתף במפגש כזה.
בפגישתו עם שר החוץ המצרי, התלונן בפניו על ההתקפות הארסיות של העיתונות המצרית על ממשלת ישראל ועל הנעשה כאן בארץ. על כך השיב לו שר החוץ, כי העיתונות המצרית מתחלקת לשניים: עיתונות אופוזיציונית שאין לממשל שליטה עליה והיא המקיפה העיקרית את ישראל ועיתונות לאומית שאינה עושה כן.
לדברי שר החוץ המצרי, העתונות הישראלית אינה טובה יותר, מאחר ולטענתו — עיתוני ישראל מתערבים בחייה הפנימיים של מצרים. כותבים על חוסר יציבות בה, על עוני, על מאבק בין הקופטים לקהילות האחרות וכו'. "אתם לא יכולים להפוך אותנו ללבנון שנייה" אמר.

● מוסיקה חבוקעת מסירות בבניית מפריעה לאורחי המלונות הסמוכים לאורך האגם. ראש עיריית טבריה, יגאל ביבי, נפגש עם מפקד משטרת טבריה ודרש ממנו למצוא פתרון לבעיה.

● שר התחבורה חיים קורפו פנה לשר האוצר בהצעה לעגן בחוק הפעלת מטות בטיחות עירוניים בכל הרשויות המקומיות, שיפעלו כוועדות חובה של כל מועצה ורשויות מקומיות.

● הקק"ל, בשיתוף עם אגודת אפיקי מים אגודה לחקלאות שיתופית בבקעת בית-שאן, מכשירה בימים אלה מאגר מים באיזור קיבוץ רשפים למרגלות הגלבוע.

המשטרה: "כך" לא התאמנו בנשק; ניסו להשיג קצת פרסום בתקשורת

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

הידיעה שפורסמה באחד הצהרונים והתמונה שנלוותה אליה בהו רות על אימוני ירי במחנה "כך" שהתקיים ביער ירושלים הן תעלול פרסומת. כך עולה ממסקנותיו של צוות החקירה המשטרתי בראשו עמד ניצב משנה אלכס איש שלום.
צוות החקירה זימן לחקירה עדים שונים, ביניהם העיתונאי שפרסם את הידיעה, מאיר כהנא, ברוך מרזל חבר כך ואחרים.
ממסקנות צוות החקירה עולה, כי במחנה לא נערכו אימונים וכי הזמנת העיתונאים למקום, כולל הצלום, נועדו רק לפרסום תנועת "כך" באמצעי התקשורת.
המשטרה העבירה את חומר החקירה לפרקליטות והמליצה לסגור את התיק.

מיליון יהודים פחות ב-15 השנים האחרונות

מאת יעל גלילי, כתבת "על המשמר"

ב-15 השנים האחרונות פחת העם היהודי בכמיליון נפש והוא מונה כיום בעולם 12 מיליון ו-881 אלף נפש. בישראל גדל, עם זאת, מספר היהודים באותן שנים (מ-1970 ועד 1985) מ-2 מיליון ו-582 אלף ל-3 מיליון ו-521 אלף נפש. זאת מסר אתמול פרופ' רוברטו בקי במסיבת עיתונאים בתל-אביב לרגל ההכנות לקונגרס הציוני שייפתח ב-6 בדצמבר בבנייני האומה בירושלים.
פרופ' רוברטו בקי הודיע, כי לפני הקונגרס יתקיים כינוס בנושאי הדמוגרפיה של העם היהודי, בהשתתפות סטטיסטיקאים ודמוגרפים מנהיגים ונציגים של מנהיגים יהודים מכל העולם. מסקנות הכינוס הדמוגרפי יועברו לדיון בקונגרס הציוני, שיחליט על האמצעים שיש לנקוט כדי לעצור את התמעטות העם היהודי. (עתים)

שני ישראלים נוספים נעצרו בבריטניה

מאת דפנה ורדי, כתבתנו בבריטניה

שני ישראלים נוספים נעצרו השבוע בהקשר לשוד הכספות הגדול שהיה בבריטניה לפני כחודש. אברהם ננטוב, בן 39, המתגורר בלונדון, ויוסי משולם, בן 32, המתגורר במחוז אסקס. שניהם תכשיטנים.

הוועדה המקומית
לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי
נתניה

ניתנת בזה הודעה ע"י סעיף 139 (149) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה (1965) כי הוגש לאישור הוועדה המקומית תשריט לאיחוד וחלוקה מחדש של חלקות 96, 98, בגוש 8230, כרח' מנדלסון, בסטיה לתכנית מתאר נת/400/ז, שקבלה תוקף ב.פ. 2844 מ-26.8.82, לתכנית מתאר חלקית נת/545 שקבלה תוקף ב.פ. 3429 מ-19.2.87 ולנת/100/ש-ו שקבלה תוקף ב.פ. 3459 מ-14.6.87. הסטיה היא בין שטח מינימאלי של 500 מ"ר לחלקה לבניה, לפי הוראות התכניות הנ"ל לבין שטח המגרשים שנוצרו לאחר ההפרשה למטרת הרחבת הדרך, שהם 462 מ"ר ו-466 מ"ר.
את התוכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה המקומית, בשד' ויצמן 4, חדר 107, בימים ושעות קבלת קהל.
התנגדויות אפשר להגיש במשך 15 יום מפרסום הודעה זאת.

י. אלראי
יו"ר הוועדה המקומית

Alliance Assurance
Company Limited
1824

CONDENSED BALANCE SHEET AS AT 31.12.86
(in 1,000 Pounds Sterling)

1985		1986	1985		1986
623,941	Investments	767,957	495,357	Capital Funds and Surpluses	587,678
86,576	Fixed Assets	95,278	113,659	Unearned Premiums	144,641
265,227	Other Assets	319,715	267,931	Outstanding Claims	313,969
			98,797	Other Liabilities	136,662
975,744		1,182,950	975,744		1,182,950

STATISTICAL REPORT OF REVENUE AND PROFIT AND LOSS ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED 31.12.86
(In 1,000 pounds sterling)

1985		1986
345,395	General Insurance Premium	422,173
(23,537)	Loss in General Insurance	(1,389)
41,054	Income from Investments less Expenses not debited to Revenue Account	45,431
13,886	Business Profits (before Reserves)	30,428

DETAILS OF ISRAEL BUSINESS
PROFIT AND LOSS ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED 31.12.86
(Adjusted to New Israeli Shekels of December 1986)

1985		1986
553,950	General Insurance Premium	728,714
(255,637)	Profit (Loss) in General Insurance	(162,496)
33,495	Investment Profits less Expenses not debited to Revenue Account	—
(188,220)	Net Profit (Loss) before Taxation	(153,910)

ISRAEL INVESTMENTS AS AT 31.12.86
(Adjusted to New Israeli Shekels of December 1986)

1985		1986
536,500	Liabilities in Israel	664,004
369,164	Recognised Investment in Israel	340,842
(167,336)	Surplus (Deficit) Investment in Israel	(323,162)
—	Unrecognised Investment in Israel	—

Full and detailed report with explanation and comments including Auditors' Report is obtainable on demand from the General Agents and Attorneys in Israel at their offices, 55 Pinhas Margolin Quay, Bat Galim, Haifa
This publication is in compliance with the Insurance Business (Superintendence) Law, 1981.

NATIONAL INSURANCE OFFICE LTD.
GENERAL AGENTS AND ATTORNEYS IN ISRAEL

● ארגון "יד לאחים" החליט לפנות לכל חברי חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית בארה"ב ולכל ראשי הארגונים היהודיים באמריקה בבקשה, להפעיל את השפעתם נגד מסירת קרקעות להקמת ישובים בארץ שחבריהם הם מכתות שונות.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
נס-ציונה
הודעה לפי סעיף 149(1)
לחק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה נס-ציונה בקשה להקלה באחוזי בניה בחלקה 104 בגוש 3845.
החלקה נמצאת באזור מגורים א/1 שבו מותר לבנות בהתאם לתכנית המתאר נס/1/1 10% משטח החלקה בשתי קומות.
משפחת לנגליב מבקשת להתיר תוספת של 24.40 מ"ר בשתי קומות המהווה הקלה של 6% משטח החלקה.
לכל מי שיש לו התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בתוך מועד של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו.
לאחר מועד זה תובא כל התנגדות שתוגש כנ"ל לדיון בועדה המקומית לתכנון ולבניה והיא תחליט בנדון.

ניסן קרוססקי, יו"ר הועדה
המקומית לתכנון ולבניה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה
מחוז תל-אביב
מרחב תכנון מקומי תל-אביב-יפו
הודעה בדבר אישור שינוי
תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז תל-אביב, החליטה, באישור שר הפנים לאשר תכניה מפורטת מס' 2192 ב' שינוי לתכניה מפורטת מס' 2192.
השטחים הכלולים בשינוי התכנית ומקומם: חלקות: 237, 238, 239, 240, גוש: 7104 רח' סעדיה גאון 24 ת"א.
עיקרי הוראות השינוי: התרת תוספת של קומה חלקית בשטח של 725 מ"ר ומרפסת פתוחה בשטח של 45 מ"ר במפלס 51.04 + מעל הגג של אגף החניון ברח' סעדיה גאון 24, חלקות 237, 238, 239 ו-240 בגוש 7104 ולשנות בהתאם לכך את התכנית המפורטת מס' 2192 (להלן התכנית הראשית) אשר ההודעה בדבר מתן תוקף לה פורסמה בילקוט פרסומים מס' 2943 מיום 14.7.83 על שינוייה.
הודעה על הפקדת השינוי פורסמה בילקוט הפרסומים 3389 תשמ"ו עמוד 22.
השינוי האמור בצורה שאישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב-יפו וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

מרדכי בהנא, יו"ר הועדה
המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה-1965
מרחב תכנון מקומי
אשקלון
הודעה בדבר הפקדת שינוי
תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון הופקד שינוי תכנית הנקראת שינוי מס' 17 לתכנית מפורטת 126/03/4 ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: קביעת הנחיות בניה באזור מסחרי. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 91 מ"ר גוש 3019 חלקה 31 שכונת שמשון אשקלון. שינוי מס' 77 לתכנית מפורטת 147/03/4 — שכונת אפרידר ביחד עם התשריט המצורף אליו.
עיקרי הוראות השינוי: שינוי קו בניין אחורי מ-4.0 מ' ל-0.0 מ' (לאורך הגבול הגובל עם גינה ציבורית) לחלק הבינוי בפועל ולזה שהוגשה לגביו תכנית בינוי. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: כ-912 מ"ר. גוש 1959 חלקה 26 שכונת אפרידר אשקלון.
כל המעוניין בשינוי רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
על המעוניין בקרקע בבניין או בכל עניין תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע על-ידי שינוי התכנית וכן זכאי לפי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי במשרדי הוועדה המקומית האמורה.

שלום דנינו
יו"ר הוועדה המחוזית
לתכנון ולבניה
מחוז הדרום

פינה חמה ללב"י

הקרן למען בטחון ישראל

השבוע

☆ התרומה הגבוהה
קרן החסד של
משפחת נחום זאב ויליאמס ז"ל
מלונדון
12,904 ש"ח

☆ התרומה המרגשת
גברת חנה חזני מירושלים.
תרומה לרגל יום הולדת הנכד
100 ש"ח

☆ התרומה הצעירה
הילד ליאור אשכנזי, בן 11.
מבאר שבע תרם
18 ש"ח

היום יותר מתמיד — תן לבך ללב"י

קרן לב"י: רח' ד' (ארניא) 17, הקריה, תל-אביב 64734

4 סטודנטים מ„א־נג'ח" נאשמים ברצח אל־מסרי ו־2 ישראלים

נגד 2 נאשמים אחרים בהשתייכות לאותה חוליית מחבלים הוגשו כתבי־אישום שלשום

כתב אישום נגד 4 נאשמים נוספים בהשתייכות לחוליית המחבלים המואשמת ברצח האזרח הישראלי אלברט בוכרים, ראש עיריית שכם זעפר אל־מסרי והשוטר גמיל פארס, הוגש לבית־המשפט הצבאי בשכם.

הנאשמים הללו, 2 נשים משכם ו־2 גברים מעזה, הם סטודנטים מאוניברסיטת א־נג'ח בשכם.

שלשום הוגשו כתבי־אישום נגד 2 נאשמים אחרים בהשתייכות לחוליית המחבלים, לה מייחסים גם נסיונות רצח ופיגועים נוספים.

מכתבי־האישום עולה, כי אוניברסיטת א־נג'ח בשכם שימשה מוקד לפעילות החזית העממית. לנדיה זייד רעי ולאימן סימרוב משכם קשרי משפחה עם 2 אסירים בטחוניים ידועים. סימרוב היא גיסתו של סמיר ויתיא בכה, אסיר בטחוני החשוד בהפעלת חוליית רוצחי החייל משה תמם לפני שנתיים. משפטו עדיין תלוי ועומד בבית־המשפט הצבאי בשכם. נדיה היא אשתו של אברהים זייד רעי המרצה עונש של 7 וחצי שנות מאסר בעוון פעילות חבלנית בשורות החזית העממית. נדיה ביצעה שליחויות שונות עבור בעלה, לרבות העברת אמצעי לחימה מיו"ש לעזה. נדיה ואימן נעצרו בחודש יוני 87'. לפני כשבוע הוארך מעצרם עד לתום ההליכים נגדן.

שלשום הוארך מעצרם של 2 גברים תושבי עזה המואשמים אף הם בחברות באותה חוליית חבלה של החזית העממית: מידחת נעיין ויחיא חיראווייה, סטודנטים באוניברסיטת א־נג'ח. הם תושבי עזה שהחזיקו ברשותם אקדחים ורימונים גם ביו"ש וגם בעזה. כתב־האישום נגדם הוגש בבית־המשפט הצבאי בשכם על־ידי הממונה על התביעה הצבאית, סגן רונן קצף.

מעורבות ברצח אלוש

מספר חברי חוליית החזית העממית המעורבת ברציחות ובנסיונות התנקשות בשומרון מסתכם ב־6. נגד שניים, עבדל סירא וענבתא ואחמת חנני מבית פוריק, עדיין אין צו מעצר עד תום ההליכים נגדם. הם צפויים להיות מובאים בפני שופט צבאי בשבוע הבא, לשם הארכת מעצרם.

החקירה לאיתור חשודים נוספים ברציחתם של זעפר אל־מסרי, אלברט בוכרים וגמיל פארס עדיין נמשכת. חוליה זו פעלה מטעם החזית העממית בצורה מסודרת כשחבר אחד לא היה מעורכן לגבי מעשי חברו.

מחקירת הרצח מתברר לראשונה מעורבות החזית העממית ברצח האזרח הישראלי תושב נתניה אנדריי אלוש ב־24 באוגוסט 85. אחמד חנני מבית פוראיק ידע מראש, על סמך איגרת שנשלחה אליו ממפקדת האירגון, כי ביום בו הוא נדרש לרצוח את אורי עוכד, אורח ישראלי בג'נין, אמור היה להתבצע פיגוע ראווה נוסף בטול־כרם, ושלא כפי שהיה בג'נין, הצליחו לרצוח את האזרח הישראלי אנדריי אלוש.

(עתים)

טלקס

● **יצוא לרומניה במקביל ליבוא ה„דלתא"**

חברת „אילין תעשיות", יבואנית מכונית ה„דלתא", הגיעה להסכם עם משרד־המסחר־והתעשייה בדבר רכישת גומלין של סחורות ישראליות במקביל ליבוא הרכב הרומני.

הרומנים התחייבו לרכוש סחורות בשווי של 50 אחוז מערך המכוניות שייובאו.

בעקבות ההסכם יגיעו מכוניות ה„דלתא" כמתוכנן בחצי השני של חודש ספטמבר. **יוסף שמי**

● **פארק לאומי יוקם בעמק חפר**

תוכנית להקמת פארק לאומי גדול בעמק חפר אושרה להפקדה בוועדה המחוזית לתיכנון ולבנייה של מחוז המרכז.

הפארק, שישתרע על 3,600 דונם, מתוכנן לקום משני צדי כביש החוף, מחוף בית ינאי ועד מכמורת.

הפארק יוקם בשיתוף עם רשת הגנים הלאומיים והמועצה האזורית עמק חפר ויכלול את חופי הרחצה הקיימים באיזור ושטחים נרחבים לחניוני נופש ופיקניקים. כאשר יושלם הפארק הוא יתחבר ליער חדרה ובכך יגדל שטחו ל־6000 דונם. **ניצה רימון**

● **תחרות הזמר בערד – בתחילת ספטמבר**

תחרות הזמר והפזמון הישראלי תיערך בערד ב־9 בספטמבר. על כך סוכם בין הנהלת רשות השידור לבין המועצה המקומית ערד.

כזכור, בוטלה התחרות, שהיתה אמורה להתקיים במסגרת חגיגות הזמר בערד בסוף חודש יולי, בגלל שביתת העיתונאים ברשות השידור.

ראש המועצה, אברהם (בייגה) שוחט, ביקש בפגישתו עם המנכ"ל אורי פורת, לשדר את התחרות בטלוויזיה מדי שנה.

שלי יחימוביץ'

מפגרת וחולת נפש התגוררו במשך שבוע עם גופת אמן

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

גופתה של אשה בת 70 מבאר־שבע נמצאה בביתה שבוע ימים לאחר מותה. שתי בנותיה, האחת בת 35 הסובלת מפיגור שכלי, והאחרת בת 46 המוגדרת כחולת נפש לא הבחינו במותה והמשיכו לנהל חיים שגרתיים בבית.

בסוף השבוע שעבר חשו דיירים בבית משותף ברח' מגידו בבאר־שבע בריחות צחנה חריפים העולים מן הדירה של משפחת בוזגלו והזעיקו את המשטרה.

כשביקשו השוטרים מהדיירות לפתוח את הדלת, ענו להם בצריחות היסטריות.

השוטרים פרצו לדירה וגילו את גופת האם שרועה על הריצפה במצב של ריקבון מתקדם. הדירה היתה מלאת פסולת והעלתה צחנה.

התברר, כי האם נפטרה כשבוע ימים קודם לכן ובנותיה לא הבינו כי מתה. תחילה חשדה המשטרה כי מותה נגרם במתכוון על־ידי אחת הבנות, אולם חשד זה הוסר.

באגף הרווחה בבאר־שבע אומרים כי האירוע לא היה בגדר הפתעה. באגף הצטברו עשרות תלונות ואזהרות של שכנים.

משך שנים נתנו האשה ובנותיה להסתגר בדירה. הם חיו בתנאים בלתי נסבלים ובלי מים וחשמל. הבת הבוגרת נהגה להכות את אמה ואת אחותה. משך 24 שעות ביממה בקעו מהבית, לפי עדויות השכנים, צרחות רמות. הנשים דחו, תוך הפעלת אלימות, נסיונות סיוע מאגף הרווחה.

לאחרונה פתח האגף בהליכים משפטיים להוצאת הבנות מהבית, בשל החשש לחיי האם והבת הצעירה. אולם פסיכיאטר קבע, כי האחיות מסוגלות לגור יחד בבית בלא שיסכנו את עצמן ואת סביבתן.

רק השבוע, לאחר לחצים כבדים שהפעילו השכנים ונוכח המקרה האחרון, אושפזו האחיות.

מנהלת אגף הרווחה בעיריית באר־שבע, רחל לוי, אמרה, כי בבאר־שבע יש 15 מקרים של אנשים הסובלים מבעיות תמורות ומתגוררים בקהילה. לדבריה עומד האגף חסר אונים מול מקרים אלה, משום שהאנשים דוחים כל הצעה לסיוע, במקרים רבים תוך הפעלת אלימות.

המפכ"ל דוחה טענות בוחבוט על הדלפות

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

מפכ"ל המשטרה, דוד קראוס, דוחה את טענות ראש מועצת מעלות, שלמה בוחבוט, כאילו גורמים במשטרה מדליפים סיפורים נגדו ועומדים מאחורי ההדלפות על מהלך החקירה המתנהלת נגדו.

שלמה בוחבוט ביקש ממפכ"ל המשטרה, עימו נפגש אתמול, שהמשטרה תפסיק את מסע הפרסומים נגדו. המפכ"ל השיב, כי מקום מסע הפרסומים לא בא מהמשטרה אלא מאותן המקורות שהתלוננו נגד ראש מועצת מעלות.

כזכור, התלוננו כמה תושבים ממעלות במשטרה נגד ראש המועצה בטענה שהוא מעדיף קבלנים מסויימים במכרזי העירייה.

המפכ"ל אמר לבוחבוט, כי הוא נתן הוראה לכל הגורמים במשטרה לא לדבר עם עיתונאים ולהמתין עד סוף החקירה נגדו.

המפכ"ל סירב לקבל מבוחבוט קלטת המוכיחה, לדבריו, את חפותו, וביקש ממנו למסור את הקלטת לשלוחה הצפונית של היחידה הארצית לחקירות הונאה, החוקרת בפרשה.

מטען חבלה התפוצץ בכלא באר־שבע

מטען חבלה קטן התפוצץ אור לאתמול בכלא באר־שבע. איש לא נפגע. הפיצוץ אירע סמוך לשעה 4 לפנות בוקר באגף מספר 9 של הכלא. הסוהרים שמעו קול נפץ עמום וחשו למקום הפיצוץ. משטרת באר־שבע חקרה אסירים מהאגף בקשר למטען שפוצץ.

(עתים)

בפלילים

הוגש כתב־אישום נגד החשוד ברצח אחותו

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

הנער בן ה־14 מפרדס־חנה הואשם אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה ברצח אחותו בת ה־7.

בכתב־האישום שהוגש על־ידי התובעת עו"ד מרים גנסברג נטען, כי בראשית החודש רצח הנער את אחותו בכוונה תחילה לאחר שהמתין לה שתרד מבית סבתם. הוא ביקש מאחותו להילוות אליו, לקח אותה לפינה מרוחקת ודקר אותה שבע פעמים באחד משני הסכינים שהיו ברשותו.

התובעת טוענת בסיכום כתב־האישום, כי הנער גרם בכוונה תחילה למות אחותו מבלי שהתגרתה בו ורצח אותה בדם קר ובנסיבות שבהן יכול היה לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו.

לנער ימונה סניגור מטעם המדינה.

שודדים כפתו שומרים ונעצרו לאחר מירדף

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

חמישה שודדים השתלטו אור לאתמול על שני שומרים מטעם „הזרע" בחיפה ועל מפקח מוקד בחברת שמירה וכפתו אותם בחבלים.

השודדים נמלטו כאשר המשטרה הוזעקה לברר מה עלה בגורלו של המפקח ושלושה מהם נעצרו לאחר מירדף. חשוד רביעי נעצר אתמול בבוקר.

השודדים נכנסו סמוך לשעה 2 אור לאתמול למחסני החברה כשהם רעולי פנים וחמושים באקדח. התנפלו על שני השומרים שהיו במקום וכפתו אותם בחבלים. אחר כך פרצו בעזרת טרקטור שהיה במקום את דלת המחסן בו מאוחסנים זרעים בשווי מיליוני שקלים. הם עקרו ממקומו את מנגנון האזעקה שהחל לפעול והשוד התגלה כשלמוקד חברת השמירה לא הגיע האיתות האלקטרוני הקבוע המעיד על כך שהכל כשורה.

מפקח מטעם חברת השמירה יצא לחברת „הזרע" ומשהגיע למקום התנפלו עליו השודדים, שדדו את אקדחו וכפתו גם אותו.

לאחר שהמפקח בושש לשוב ולדווח הגיעה המשטרה למקום והשודדים נמלטו. החל מירדף במהלכו נעצרו, כאמור, שלושה חשודים והחשוד הרביעי נעצר מאוחר יותר. המשטרה ממשיכה בחיפושיה אחר החשוד החמישי.

עוזרות בית נשדדו והוכו באכזריות

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

שתי עוזרות בית הוכו אתמול בכל חלקי גופן ונכפתו בחבלים במהלך שוד בדירה ברמת־אביב.

שני אלמונים התדפקו אתמול בבוקר על דלתה של משפחת ינאי ברחוב ברוני 7 ברמת־אביב. עוזרת הבית פתחה את הדלת ואז היכו אותה שני האלמונים בפניה, דחפו אותה פנימה ונכנסו לדירה. שם היכו אותה בכל חלקי גופה. לאחר מכן קשרו אותה ואת חברתה, עוזרת בביתם של שכנים שהיתה אף היא במקום, והיכו גם אותה.

האלמונים לקחו בכוח 500 דולר מאחת העוזרות וקרעו שרשרת זהב מצווארה של השנייה.

העוזרות הצליחו להשתחרר בכוחות עצמם מהכבלים והזעיקו את המשטרה.

לאברהם שחם — קיבוץ עין שמר
אתך באבלך
על מות אביך
זאב שטיין
מחבריך לעבודה
גרנות בע"מ

לרוזלין, דודקה, הילדים וההורים
איתכם
באסונכם
קיבוץ שמיר

לעדה, לילדים, למשפחה ולקיבוץ דליה
אתכם באבל
על מותו של
יואב בר־און
ילדי והורי קבוצת „גלים"
במשמר העמק

לעדה, המשפחה וקיבוץ דליה
לבלה ווילפנד והמשפחה
משתתפים באבלכם העמוק
על מות
יואב
גרעין אמריקאי – סאסא

להכרנו עזי נתיב ומשפחתו
לצילה ולקיבוץ שדה נחום
איתכם באבלכם במות האב
גרשון
ההלוויה תתקיים בשדה נחום, ביום ה', 20.8.87
בשעה 17.00.
קיבוץ ניר דוד (תל עמל)

מחר ב"על המשמר"
ובמוספו השבועי חותם

מוסף לשבת:
★ רומניה – ביקור ממלכתי – דליה שחורי.
★ ארה"ב – ממשיכה לשייט במפרץ הפרסי – דליה רפאל
★ ימין במסוות שמאל – מארק גפן.
★ תמירוץ חיוקרתי מכולם – יואב אביב.
★ מנהיג האתיופים: יונה בוגלה, מת חשבוע – אתי רונאל.
★ „יש דיבור": חידון – זיהוי מקור.
★ פוקוס אישי: נועם שפנצר, גדי יציב, יעל לוטן, צבי טימור, גדעון ספירו, יהודה להב, תאלד חליפה.
★ עוד הרהור – יעקב רבין; קולנוע – דני ורט; מסביב לעולם – דוד ארן.

ספרות:
★ שדה אורי – על תרגומי טשרניחובסקי ל„אודיסיאה" ו„איליאס".
★ אורציון ישי: „השבעה בצהרי יום", סיפור.
★ דורית קידר: אמני מרכז פומפידו.

ברותם:
★ ארתור גולדברג – סיפור אחר – תפקידיו של האיש בימי מלחה"ע השנייה – מאת שלמה אהרונסון.

אטומות – סיפורו של נכה שפלש לבית – מאת אהוד דור

של ערבי שהותמץ – מנר אל־חג' – סיפורו של משכיל נאבק – מאת ישראל זמיר.

★ קיץ אחד של ציונות – 1200 מתנדבים בילו קיץ בקיבוצי הקבה"א – מאת שלמה גלזר.
★ צלמים רומנטיים – תערוכת תמונות במוזיאון תל־אביב – מאת חיים מאור.
★ פרפרי כנסת – קטע מספחר חדש – מאת חה"כ שבח וייס.
★ עטלף ויונאי – תיאטרון האופרטה ווינאית בארץ – מאת גיורא מנור.

מה רואות עיניך – ספר – איך משפרים תדמית? – מאת עמירם כהן.

★ גלאסנוסט צ'כי – קרן אור בקצה המינהרה – מאת יהודה להב.
★ מדורים וטורים – חלו חותם.
★ חותמת – מאת אלכס פז ובנצי לופו.

טורים מאת:
עודד ליפשיץ, ישראל זמיר, דינה גורן, זאב צחור, נתן רענן, שמואל בונים, נחום סנה.

מתבצרי „רום כרמל" חסמו את שער המפעל בטנק ישן

סירבו לקבל צווי ביהמ"ש לפנות המקום ● ורטמן: הנהלת „אורדן" סוגרת המפעל לאחר שמיצתה את כל ההטבות ● נבדקת אפשרות להעברת המפעל לידי העובדים

מאת יואב אביב וקובי מנדל, כתבי „על המשמר"

120 עובדי מפעל „רום־כרמל" ממשיכים התבצרותם במפעל. העובדים חסמו את שער המפעל בטנק שרמן ישן שנגרר למקום לאחר שהצריח הוסר ממנו.

העובדים סירבו לקבל אתמול בבוקר את הצו שהוציא השופט החיפני אליעזר פיכמן, המורה להם שלא להימצא בשטח המפעל וברדיוס של 300 מטרים ממנו. עקב סירוב העובדים לקבל את הצו מידי שליח, הועברו הצווים לבתיהם של העובדים.

אתמול ביקר במפעל מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן, שתקף בחריפות את הנהלת קונצרן „אורדן" וטען כי היא רוצה לברוח מטירת הכרמל לאחר שמיצתה את כל ההטבות שניתנו לה על־ידי משרד המסחר והתעשייה, במשך חמש השנים מאז קיבלה לידיה את המפעל.

ורטמן אמר, כי השנה תמו חמש השנים והנהלת המפעל מנסה להשיג הטבות נוספות על חשבון העובדים. הוא קרא לשר־המסחר־והתעשייה, אריאל שרון, להודיע להנהלת החברה כי אין לה הסמכות המוסרית לסגור את המפעל דווקא עכשיו.

ורטמן רואה בבקשה לסגור את המפעל לחץ בלתי הוגן לאור העובדה, כי ההנהלה כבר הודיעה שתמשיך את הייצור במפעלים אחרים של הקונצרן.

מזכיר מועצת פועלי חיפה אמר עוד, כי זהו מאבק קהילתי חברתי וכלכלי וכל זעזוע פירושו פגיעה בעיירה טירת הכרמל.

לכתבנו נודע, כי אמש נבדקה אפשרות של הפעלת המפעל על־ידי העובדים. הם נועצו בח"כ אמנון לין שהגיע למפעל וביקשו להסתמך על הצהרת מנכ"ל קונצרן „אורדן", כי רצונו להשכיר את המפעל. העובדים העלו רעיון כי הם יוכלו להיות אלה שישכרו את המפעל ויפעילו אותו ברווחיות, בתנאי שיוכלו להיעזר בגורמים מסויימים כדי לשלם את השכירות.

עובדים במפעל הביעו אמש חשש, כי המשטרה תנסה לפנותם בלילה בכוח מהמפעל כדי לכפות עליהם לקיים את צו בית־המשפט.

עצרת „קירוב לבבות" בין תושבי קריית־שמונה והקיבוצים

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

מספר אמנים ואישי ציבור כבר הודיעו על השתתפות בעצרת קירוב לבבות בין תושבי קריית־שמונה וחברי הקיבוצים באיזור שתיערך ביוזמת תנועת „עם יפת עם אחד" בסוף החודש באמפיתיאטרון של קריית־שמונה.

מטרת הערב להביא לקירוב לבבות בין תושבי העיר וחברי הקיבוצים, בעקבות ההתרחשויות שאירעו לאחרונה, לרבות מאמר במקומון נגד הקיבוצים.

בין האמנים שיופיעו בהתנדבות נמצאים המנחה שמואל שי, יפה ירקוני, מירי אלוני, אריק סיני, להקת חיל האוויר, תזמורת חיל־האוויר, להקת מחול עירונית של קריית־שמונה וכן להקת זמר ומחול משותפת לתושבי קריית־שמונה וחברי קיבוצים ומושבים באיזור.

בעצרת קירוב הלבבות לוקחים חלק המועצה האזורית הגליל העליון, עיריית קריית־שמונה, התנועה הקיבוצית והשילוב האזורי בגליל העליון.

חיפושים נרחבים אחר 3 נעדרים בחוף פלמחים

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

חיפושים נרחבים נערכים בעזרת צה"ל אחר שלושה צעירים שנראו אתמול כשהם נכנסים לים פלמחים ולא ידוע מה עלה בגורלם.

שלשום הבחין אלמוני בצעיר הנכנס למים בחוף פלמחים ומתקשה לחזור לחוף. שני חבריו שהבחינו במתרחש מיהרו לעזרתו, אך גם הם לא שבו לחוף. האלמוני מיהר לדווח על כך למשטרה וכוחות משטרה רבים בסיוע מסוקי הני מטוסים של חיל האוויר, שהטילו פצצות תאורה, החלו לסרוק את האיזור. למקום הגיעה גם ספינת חיל הים המסייעת בחיפושים.

אתמול בבוקר מצאו הסורקים שני זוגות מכנסיים ושתי חולצות על שפת הים, אך בכיגור לא נמצאו תעודות או סימנים היכולים לרמז על זהות נעליהם.

המשטרה לא מוציאים מכלל האפשרות שהשלושה הצליחו להיחלץ בכוחות עצמם בלי שמישהו הבחין בכך.

עוד נמסר מהמשטרה, כי זהותם של הנעדרים אינה ידועה ועד כה לא נתקבל שום דיווח על נעדרים שאפשר לייחסו לשלושת הצעירים.

חשש לגורל אשה שנעלמה לפני 5 שבועות מראש־פינה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

גובר החשש לגורלה של חוה יצחקייאן בת 45, גרושה ואם לשלושה ילדים מראש פינה, שעקבותיה נעלמו לפני כ־5 שבועות ואין איש יודע מה עלה בגורלה.

האשה נעלמה מביתה בראש פינה, בו היא מתגוררת בארבע השנים האחרונות לבדה. הוריה פנו לאחר שבועיים למשטרה ומסרו על היעדרותה.

האשה נהגה להתבודד בחיק הטבע וקרוביה ומכריה חשבו שגם עתה היא יצאה לטייל. אולם בימים האחרונים גבר החשש לגורלה ומתנדבים מראש־פינה סרקו את האיזור הקרוב לישוב, אולם ללא תוצאות.

גובהה של חוה יצחקייאן 1.68 מ', עיניה כחולות ושערה בלונדיני. איש אינו יודע איזה בגדים לבשה בזמן שיצאה מביתה. כל היודע דבר על מקום הימצאה מתבקש לדווח למשטרה.

ועידה לקידום מעמד היוצר הערבי בישראל

מאת יעל ישראל, כתבת „על המשמר"

ועידה ראשונה מסוגה בארץ לקידום מעמד היוצר והיצירה הערביים בישראל תתקיים בחודש ספטמבר בנצרת בהשתתפות שר־החינוך־והתרבות, יצחק נבון, ובחסות השר עזר ויצמן.

200 אמנים, סופרים, משוררים ואנשי־רוח ערביים מישראל יוזמנו לוועידה, ביניהם מוחמד רנעי, נעים עריידי, סלים ג'וברן ואחרים. כן יוזמנו כ־60 אנשי רוח יהודיים.

את הוועידה יזמה בקי פריישטדט, יועצת לענייני קידום מעמד היוצר בתנועת העבודה. פריישטדט נפגשה עם יוצרים ערביים ולאחר ששמעה את בעיותיהם הגישה מסמך הצעות לשר־החינוך־והתרבות.

„בעקבות הוועידה צריך לבוא מהפך. היצירה והיוצר הערביים בישראל צריכים לקבל תמיכה פרופורציונאלית יחסית למשקלם באוכלוסייה", אמרה בקי פריישטדט.

סוף שבוע עם **הארץ**
עיתון לאנשים חושבים

שיחות בבוקרשט עם ראש הממשלה ברומניה/אילן שחורי
עמדת מפלגת העבודה במלחמת לבנון: מהתנגדות לתמיכה ומתמיכה להתנגדות/יוסי שריד
זנות ואיידס: טיפול בכפפות גומי/רומן פריסטר

צעד אחר צעד השתלטות החרדים על ירושלים/נדב שרגאי
סודות מהבונקר האמת על נסיבות מותם של הסרג'נטים הבריטים/עקיבא אלדר
הם ואנחנו ערבים על יהודים ויהודים על ערבים/רן כסלו
יואל מרקוס על שערורית הלביא ● א. שוייצר בין צ'אושסקו לגורבאצ'וב ● גדעון סאמט על זמן צהוב לקווסנוס ● לילי גלילי על מרכז המידע של עולי בריה"מ על שטחים ואנשים/אורי ניר ● כספת/נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני ויונתן שומן ● חריקות/זאב יפת ● הטלוויזיה של השבוע/הדה בושס

האיגודים יחליטו על צעדים אם ייכשל הנסיון היום לקדם המו"מ

מאת כתבנו לענייני עבודה

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות חיים הברפלד והממונה על השכר הילל דודאי יוועדו הבוקר בתל־אביב בניסיון נוסף לקדם את המו"מ בשירות הציבורי, שנקלע לשיתוק כמעט מוחלט.

אם תיכשל הפגישה היום, יתכנסו ראשי האיגודים המקצועיים ומטה המאבק כדי להחליט על שורה של צעדים שינקטו החל מה־1 בספטמבר.

לכתבנו נמסר, כי יש בקרב ראשי האיגודים התובעים להתחיל כבר עתה בצעדים אירגוניים, שיילכו ויחריפו לקראת סוף החודש.

הברפלד ודודאי נפגשו בשבוע שעבר לפגישה דומה במהלכה התברר כי לא רק שאין התקדמות, אלא משרד־האוצר אינו מוכן לדון על קיצור שבוע עבודה בשרות הציבורי. משום שהחלטת הממשלה בנדון מתייחסת להסכם של שנתיים, ואילו ההסתדרות דורשת עתה לחתום על הסכם לשנה אחת בלבד. כמו־כן אין האוצר מוכן, בשלב זה, להעניק תוספת שכר גלובאליות, אלא מוכן לדון על תוספות לבעלי הדרגות הנמוכות בלבד.

דחיית הצעדים האירגוניים לתחילת החודש הבא נובעת מכך שחלק מהמזכירים הארציים עושים בחוץ לארץ או בחופשות בארץ, וכן גם ציבורי עובדים לא מעטים עושים עתה את חופשתם וישובו לקראת סוף החודש.

בן־מאיר: הסדר הסיוע להתיישבות — רק החזרת חלק מהגזלה

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

„בלימתה של האינפלציה והקפאת שער החליפין יצרו שיעורי ריבית בלתי־נסבלים, שאותם שילם המגזר החקלאי. החקלאות תרמה את תרומתה בבלימת האינפלציה, ולכן יש לפצותה על תרומתה — במיצוי ולא בחסר".

דברים אלה אמר אמש מנכ"ל משרד־החקלאות, מאיר בן־מאיר, בישיבת המזכירות המורחבת של המרכז החקלאי בהשתתפות ראשי התנועות הקיבוציות, המושבים, נציגי מוסדות ופעילי המרכז החקלאי.

„בתקופה שבין יולי 1985 ליוני 1986 שילמו ארגוני הקניות על חובותיהם הצמודים למדד 39 אחוז בממוצע, ושנה קודם־לכן הגיעו תשלומי הריבית ל־54 אחוז בממוצע" — ציטט בן־מאיר מן הדו"ח של בנק ישראל.

הוא הוסיף: „על־פי נתונים אלה לא נחטא אם נגיד, כי ב־1985 הגיע כלל החוב לכדי מחציתו ב־1986 ואז חוייב המגזר ההתיישבותי במיליארד דולר רבית במשך שנתיים. בהקשר זה ציין, כי ההסדר עם התק"ם ודו"ח רביד אינם אלא החזרת חלק מהגזלה".

בן מאיר הביע תקווה, כי מינהלת ההסדר תיישם את החלטות הממשלה, האוצר וועדת הכספים של הכנסת.

עוסקים בשתדלנות

זמי מר, מראשי המחלקה הכלכלית של הקיבוץ הארצי, טען בדבריו, כי מזה שנתיים עוסקים בשתדלנות. כבר באוגוסט 85, אמר, קראו הקיבוץ הארצי ומפ"ם לצאת נגד התוכנית הכלכלית של הממשלה ולא שעו לאזהרתנו. המספרים ששמענו כאן על ריבית הנשך הם סכומים הרבה יותר גדולים מכל תוכנית הסיוע שאולי תינתן לחלק מאיתנו. הבעיה אינה רק של ההתיישבות, אמר, אלא של כל המגזר היצרני. הוא תבע להחליט להוביל את המאבק של המגזר היצרני כולו. רבים, אמר, יצטרפו אלינו במאבק על קיום החקלאות והתעשייה גם־יחד.

ראובן איילנה, יו"ר מועצת ההדרים וחברת „אגרקסקו" אמר, כי ההפסד של כלל היצוא החקלאי מגיע למיליארד דולר.

מזכ"ל המרכז החקלאי, שמחה אסף, שנעל את הישיבה, תיאר תמונה עגומה במצבם של ישובים מבוססים, החוגגים עתה 60 שנה ליסודם. הוא הזהיר כי בלי מאבק עקיב וכוחני העניינים לא יזוזו. ממשלה שלא מצליחה להחליט בנושא „הלביא" תתקשה להחליט בנושא הקשור בהצלת ההתיישבות החקלאית. הוא תבע מן ההסתדרות, שהיא שותפה במטה המאבק, לא לחתום על הסכם שכר עם המעסיקים והמדינה בלי הבטחת ההסדר על הצלת ההתיישבות והמגזר היצרני כולו.

מזג אוויר

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 15 עד 30, רמת־הגולן 18 עד 32, נהריה 23 עד 30, צפת 17 עד 29, חיפה 22 עד 31, טבריה 21 עד 36, נצרת 20 עד 31, עפולה 19 עד 34, שומרון 17 עד 31, תל־אביב 22 עד 30, נמל תעופה בן־גוריון 21 עד 31, יריחו 22 עד 37, עזה 22 עד 30, באר־שבע 20 עד 34, אילת 27 עד 40. (עתים)

חולץ מטייל שנפל לנקיק בעומק של 25 מטר בסדום

מטייל שנפל אתמול לנקיק בעומק של 25 מטר ליד מערת הקמח בסדום, חולץ בסיוע עגורן של מפעלי ים המלח והועבר למרכז הרפואי סורוקה בבאר־שבע, כשהוא סובל משברים ברגליו.

קבוצת נערים יהודיים מצרפת, השוהה בארץ במסגרת של הסוכנות היהודית, טיילה אתמול באיזור ים המלח. הקבוצה ביקרה במערת הקמח שליד סדום וסמוך לשעה 12.00 בצהריים יצאו המטיילים מהמערה, כשלפתע נפל אחד הנערים לנקיק בעומק של 25 מטר. המטייל שנפל היה עמנואל גוזלן בן 17 וחובשת שליוותה את קבוצת המטיילים גלשה לתוך הנקיק וטיפלה בנער.

מדריכים מהקבוצה נסעו בתוך כך למפעלי ים המלח והזעיקו עזרה. קצין הבטחון של המפעל ושניים מאנשיו הזעיקו למקום אמבולנס מהישוב נוה זוהר הסמוך ורופאים צבאיים ממחנה צבאי באיזור. קציני הבטחון עצמם יצאו בינתיים להביא ציוד חילוץ למקום. שני רופאים צבאיים ירדו אל הנער בתחתית הנקיק והמשיכו בטיפול שהחלה בו החובשת. הרופאים איבחנו אצלו שברים ברגליים והחזירו מיפרק של אחת הרגליים, שיצאה ממקומה.

תוך זמן קצר שבו למקום קציני הבטחון של ים המלח, כשאיתם עגורן שבאמצעותו הם שילשלו אלונקה מיוחדת לנקיק וחילצו את הנער. מייד לאחר מכן הוסע הפצוע לטיפול במרכז הרפואי סורוקה בבאר־שבע.

(עתים)

20.8.87